

Rem-us Yeso

Ruka

Pane

Rem-u Yeso

Ruka

Pane

Nom-u wote Ruka us-pan

1 ¹⁻²Wa u-dak Tiyaporus, net-ne u-tat e hyang nom-tu Yeso nome da-u wa oge u in ne. Dugu da-u wa takne warru rem-su u-Ru, un dorug rem-us se tumsu un isu net-ne rem-su u-Ru. Tumsu i hoge u is-ur e, e pangun it nom-tu Yeso nome. ³Ba shuute iya, um gwak-ut nom-ut to ut-beet, um res-tu jab u to dugu ur-takun. Um hyang nomug ur-zwar um nomu bo us-pan hon hon. ⁴Um nong inya remu zu bo nap nip-tu nom-ut to uka na iiste bo to.

Na nong donse-du mat-ur
Yohana wa ut-Yubusse m-bu

⁵Da-u Here oge ur-faruk u dak-u Yahuda, na nomug

wakun wa toog na zu wa Zakaraya. Wa on dugu ur-ko du a toog ne u bu-u Abija. Dim-du neta ro na zu wa Erisabatu, wa on dugu ko-ur Haruna-ne. ⁶Un beet un nomug shu'ut-ur so-de udu u-Ru, tumsu un dorog rem-su u-Ru ur-zwar ne ka se zute na nom. ⁷Un zatte ya'ag da, remu zu Erisabatu neta ro wa za ur-mat da. Tumsu Zakaraya u wun ne beet un wu'umte.

⁸Deken ho-de, Zakaraya o u me Bu-u Toog u bo-u Urusharima, wa o toog uka na nom-tu toog ko yan ho-de. ⁹Uka a toog ne nomte, na dust wun remu zu u toot u me Bu-u Toog u do'ot m-turari mu wus u-hakun. ¹⁰Tumsu net-tu o do, e o

us-toog da-u wun oge do-du turari-mu wus u-hakun.

¹¹Wa tom u-Ru Faruk rwun udu Zakaraya u kit-u kom ut-cwa u be-du na doote turari-mu wus u-hakun. ¹²Da wun hyane wa tom u-Ru u-Ru jab u ro yune, tumsu wun hog u-gyer. ¹³Wa tom u-Ru zu wun, "Zakaraya, a bo hog u-gyer da! Ru-u hok kon-us no. Neta ro, Erisabatu, wa de mat-tu bo ya-du ur-campa. Bo de te'u wa ur-dim Yohana. ¹⁴Mat-ur ro de wa u no jab-u pus-o ur-so ne sok, ut-net u-tat de nom-du ur-so. ¹⁵Wun de shu'ut net-u yat wa udu u-Ru Faruk. Wun da swa-du bu-mu ke da ko u swa okun nomo u de engusu wun us-ver da. Yar-u u-Ru Faruk-de dor-tu wun za na mat wun. ¹⁶Wuna de mutun ya'agu Isra u-tat udu u-Ru Faruk-u e. ¹⁷Wun de re-du shu wu Ru-u Dage wun nom

u-pama ur-beb, u beb-du jab ne uka Irriya wa warru rem-su u-Ru. Wun u ut-wa uso tu cwan ya'agu e. A kob-du dorru us-rem e mu a jab-us so-se, wun de zong-su ut-net udu Wa m-Nap."

¹⁸Zakaraya zu Wa tom u-Ru, "Rene o um dettu ut-nap uzu nomu bo zu o ut-nom? Me ya u-nengen, neta ri ur-mang."

¹⁹Wa tom u-Ru zu, "Me wa Gebure wu esse u shu u-Ru. Ru-u tomgun me um waru bo Rem-us sinse su So-se! ²⁰Remuzu bo kabug rem-us ri da, bo za ker us-rem da, bo de shu'ut za us-rem m-te ho-du rem-us ri shiye."

²¹Ut-net, tu o ur-shu'ut du es-tu rwun-ur Zakaraya, e hu us-dorog ko yan o wote wun tumbte u me Bu-u Toog. ²²Da wun rwune u do, wun kerge us-rem da. Un nup uzu wun nomug m-hyan u me Bu-u Toog, wun hese nom-du us-rem ut-kom.

²³Da-u ho-tu toog u wun tuse, wun mu u-bu. ²⁴Tumbte da, neta rò, Erisabatu, kum ut-men. Wa yase hi-ur wa us-pyaat us-tan. ²⁵Erisabatu zu, “u-Ru Faruk hok on-ur ri, u wa has-tu me nom-tu m-e u me ut-net.”

Donse-du mat-ur Yeso

²⁶Teku us-pyaat us-shishin su Erisabatu kumte ut-men, Ru-u tom wa tom u-Ru, Gebure, u bo-u Nazaret u dak-u Gariri. ²⁷U de udu wakun gwup wa wu nape campa da, wu otte zwar ur-gu wu na zuye Yusuhu dugu ko-du Faruk Dawuda. Dim-du gwupu wa nazu wa Meri. ²⁸Da wa tom u-Ru haane udu Meri, wa zu, “Na vukus bo, u-Ru Faruk ur-kwut u bo ne, tumsu wa wagu bo ut-kom.”

²⁹Da Meri hoge rem-us se, wa naas jab sok wa hu us-dorog uzu, “Yan go-du us-vuk se sinse?”

³⁰Wa tom u-Ru zu wun, “A bo hog u-gyer da! Meri,

bo kwumug hyu-m pus-mo udu u-Ru. ³¹Bo de nom-du ut-men tumsu bo de mat-du ya-du ur-campa. Bo de te'e wa ur-dim Yeso. ³²Wun de shu'utu net u yat wa. Net-tu de zu wun wa' u-Ru wu dom u-ru. u-Ru Faruk de ya'u wun ur-pora du faruk-ur wu mate usu rò Dawuda. ³³Wun de nom-du ur-faruk u bu-u Yakubu m-mommo, tumsu faruk-ur rò za ut-ta da.”

³⁴Meri zu Wa tom u-Ru, “Rene o dete ut-nom remu zu um nak campa da?”

³⁵Wa tom u-Ru zu, “Yar u-Hen de haan udu ró tumsu beb-du u-Ru Faruk m-Sek de taksu bo, wa' u-hen wu bo de ut-mat de shu'utu wa' u-Ru. ³⁶Hog! Erisabatu hunu ró wuna zu wa za ur-mat da wa otte ut-men us-pyaat us-shishin. ³⁷Ru-u kere nom du ko u-yan.”

³⁸Meri zu, “Um o tok u-Ru yage wa nomu me, nom-u wa zu wa de ut-nom.” U da-u o, Wa tom u-Ru yagu wun.

Meri dege udu Erisabatu

³⁹U da-u o, Meri yune, wa nom zong-su ha-mu okun bo o u ror-tu dak-u Yahuda m-hor m-hor. ⁴⁰Wun to u bu-u Zakaraya tumsu wun vuk-us Erisabatu. ⁴¹Da Erisabatu hoge vuk-us Meri, ya'-du zoog u men-ut Erisabatu. Remu zu Yar u-Ru o dortu wa, ⁴²wun tukus u-nu u ur-beb wun zu, "Bo otte u-kom u-Ru u teku neta ne, tumsu ya'-ur re du o men-ut ro de o u-kom u-Ru ne. ⁴³Remu yan o nom-u yat-o uno kum-tu me, ino-u Faruk u ri wa haan udu ri? ⁴⁴Da um hoge vuk-us ro, ya'-du zoog u men-ut ri wa ur-so. ⁴⁵Ru-u wagu bo u-kom bo yu ya'-e jab u nom u-Ru Faruk zuye wa de ut-nom."

u-Sep ut-vam u Meri

⁴⁶Meri zu:

"Jab-u ri nomug ut-vam udu u-Ru Faruk

- ⁴⁷ Fat-ur ri nomug
ur-so udu u-Ru wu
ukur-u me,
- ⁴⁸ Um nomug ur-so remu
zu wun bakuste me,
Me tok wa um oye
um za okun da.
Dugu da o ut-net
ut-beet e de zu me
Wa otte u-kom u-Ru.
- ⁴⁹ Um nomug ur-so remu
zu wa nomgu me
nom-ut yat-to,
Dim-ur wa o u-hen ne.
- ⁵⁰ Dugu da-u uno u de
da-u uno
Wun o hog-du on-du wa
o ya'-du wun m-sek.
- ⁵¹ Wun nomug nom-ut
yat-to u beb-ur ro,
Wun burgusse i otte
huk-mu ur-hi u
jab-us un.
- ⁵² Wun cust ut-faruk dugu
ur-faruk,
Wun yuns i za okun
nomo da.
- ⁵³ Wun ya'ag a us-mer
nom-tu m-remar,

Tumsu a ut-kwum ne
wun tok e ut-kom
m-zan.

⁵⁴ Wun bakuste rem-su
u este su ur-on u
uso-ut in ne,

Tumsu wun hagun u
sege tok-u r0 Isra.

⁵⁵ Wun shuuste rem-su
un este udu i mate
uso-ut in,

Tumsu udu Ibrahi
u ya'ag u wa ne
m-mom mo.”†

⁵⁶ Meri shu'ut udu Erisabatu
uka us-pyaat us-tut, tumsu
wa muun u-bu.

Mat-ur Yohana wa ut-yubusse m-bu

⁵⁷ Da-u mat-ur Erisabatu
tene, wa mut wa'. ⁵⁸ Da-u
a us-bor u huno-ut r0 ne e
hoge uzu Ru-u bakuste wun,
e nom ur-so u wun ne.

⁵⁹ Da-u roog-mu ut-ta'er
arke, net-tu haan u ho-du

na nomu wun ur-pes, tumsu
un ogu te'e wun dim-du
uso-u r0 Zakaraya. ⁶⁰ Ino-u
r0 zu, “Iya o da, dim-ur r0
o Yohana.”

⁶¹ Un zu Erisabatu, “Wana
teku ko-ur no wu na zu iya?”
⁶² Un nomu u-uso us-rem
ut-kom ka wa zute na te'e
wun ur-dim.

⁶³ Wa zu ut-kom na hatun
wa nom-du us-pan, wa nom
us-pan uzu, “Dim-ur r0 o
Yohana.” Ut-net ut-beet tu
o kun e hu u morimm0.

⁶⁴ U teku da-u o Zakaraya
kum u-nu us-rem, wa hese
vam-du u-Ru. ⁶⁵ A us-bor
ne hog u-gyer beet tumsu
rem-su nom-u o te kohene
u dak-u ror-tu Yahuda.

⁶⁶ Net-tu hoge rem-us se beet
e nomug us-dorog uzu, “Yan
o ya'-ur rinde de ut-shu'ut?”
Un zuug iya remu zu un
hyang u zu Ru-u o ur-kwut
u wun ne.

Zakaraya vamug u-Ru

67 Yar u-Ru dor-ut Zakaraya
wa hese war-du rem-su haane
dugu du u-Ru, wa zu:

68 “Yage in vam u-Ru
Faruk u Isra-ne,
Wa hagun wa sege
net-ut wa tumsu
wa rurut e.

69 Wun yaag in wa u-ukur
wu ur-beb,
Dugu bu-u Dawuda
go-u ro.

70 Ka Ru-u este us-rem
m-tub ne
dugu nu-u a warru
rem-su u-Ru uzu:

71 Wun de ukur-u in dugu
kom-tu huub-ut yo-to,
Dugu ut-net ut-beet
tu gugme in.

72 Wun hok on-du uso-ut in
tumsu wun bakuste
este du us-rem su
u-hen su wa nome.

73 U este us-rem
us-tond ne udu
uso-u in Ibrahi.

74 Wa ukur in dugu kom-tu i
cwane in da,
Remu in nom-tu wun
ut-huuk za u-gyer.

75 In shu'ut u-hen ne
tumsu ur-zwar
ne udu u-Ru m-te
ur-ma du fat-ur in.

76 ‘Wa’ u ri
na de zu bo wa
warru rem-su u-Ru
Faruk m-Sek.
Bo de re shu u-Ru
Faruk m-haan,
Remu zu bo mangte
wun u-fun.

77 Bo ya’ net-ut ro nap-mu
u-ukur u-Ru
u remu has-du
ba’as-ut un.

78 Remu on-du Ru-u in,
du u-ukur u de haan
dugu u-Ru.

79 U nom m-zun udu i o
shu'ut u-cwum
tumsu udu i o shu'ut
u yara-mu m-mar,
Na kose in u-fun yu
rest-tu jab.”

⁸⁰Yohana rogom wa hatun beb-du u-yar u-Ru tumsu wun shu'ut ur-dog m-te rwun-ur wun udu net-ut ro Isra.

Mat-ur Yeso

2 ¹U da-u o Sisar Agustu Faruk nomug ur-donse na pan dim-tu ut-net u-ran u dak u Roma ne otte ur-faruk beet. ²Unto to oge ut-ogor tu ur-takun tu na nome u da Kwirinu ogu ur-faruk du dak-u Suriya. ³Ut-net ut-beet e mu u bo-ut e na ogor-tu e.

⁴Yusuhu yage bo-u Nazaret u dak-u Gariri. Wa de'e u Betarami bo-u na mutte Faruk Dawuda u men-tu Yahuda, remu zu wa on dugu ur-ko du Dawuda ne. ⁵Wun de'e u Meri ne wu u o gor-mu wa. Un de'e remu na ogor un. U da-u o, Meri o ut-men ne. ⁶Da un oge u Betarami, da-u ur-mat teen. ⁷Wun mut ya-du ur-campa du ur-takun, wun hopos wa ut-kus. Tumsu wun rest wa u

be-du na yu'tu ut-bisa nom-ut re. Remu zu, un kwung u-kur u me bu-u u ut-hamut da.

A gwat-du ut-bisa u a tom u-Ru ne

⁸U dapus bo-u o, eken a gwat-du ca ne o kun, e o gwat-du ca e m-gyup. ⁹Za wa'as wa tom u-Ru rwuun udu un, tumsu m-zun ne mu u-Ru mo mokon un, un hog u-gyer sok. ¹⁰Wa tom u-Ru zu un, "A no hog u-gyer da, um hattun no wa'as-du Rem-us So-se, u de wadu ut-net ut-beet e nom ur-so sok. ¹¹U ya o, u me bo-u Dawuda, na mak-tu no Wa u-Ukur, Wu Ru-u Dage u-Ru, Wa m-Nap. ¹²Nom-u do kosu no us-nap hen, no ut-hyan na ur-busse ur-ya' u kik-tu ut-kus, tumsu na rest-tu wa u be-du na yu'tu ut-bisa nom ut-re u me."

¹³Za wa'as, band-du a tom u-Ru haan dugu u-ru e o fuu-du us-sep udu u-Ru, e zu:

14 “M-sek udu u-Ru Faruk
 dugu dom u-ru,
 res-du jab u-dak udu
 net-tu kume hyu-m
 pus-mo udu u-Ru.”

15 Da a tom u-Ru yagu un,
 e mu dom u-ru. A gwa-du ca
 ne kowan zu oru wa, “Yage in
 de u Betarami in hyan nom u
 nome, u u-Ru Faruk ware.”

16 Un de'e m-hor m-hor, un
 hyen Meri u Yusuhu ne. Tumsu
 un hyen ur-ya' m-rut u nom-du
 na yetu ut-bisa nom-ut re u
 me. 17 Da a gwat-du ut-bisa
 hyane wun, un wor rem-su wa
 tom u-Ru waru un u mot-tu
 ya-ur re. 18 Ut-net ut-bet da-u
 e hoge rem-us se, e ship nu-u
 t e, e o morimmo u nom-tu a
 gwat-tu ca ne zuye. 19 Meri
 hen wa ship nom-ut to ut-bet,
 wa o us-dorog u jab-u wa. 20 A
 gwat-tu ca ne tumsu e mu e
 o sek-m se u-Ru u ut-vam ne

remu zu nom-tu un hoge, un
 hyang ko u-yan o, ka wa tom
 u-Ru zutte un hon hon.

Na teegu Yeso ur-dim

21 Da ya'-du nome m-roog
 ut-eer nengun-tu Yahuda-ne
 nomu wa ur-pes. Tumsu
 ur-mat u wa tee wa ur-dim
 Yeso, dim-du wa tom u-Ru
 zuye kanda ino-u ro nom-ut
 men-ut ro.

Meri u Yusuhu ne hutu Yeso u Bu-u Toog

22 Da da-u nome, Meri u
 Yusuhu ne e nom nom-tu
 bor-yu Mosa zute na nom
 m-jaas.^a Un kub Yeso u de bo-u
 Urusharima remu zu na ya'aste
 wa udu u-Ru Faruk. 23 Ka ottu
 u pan-su u-bor su u-Ru Faruk,
 “Ya'-du ur-campa du ur-takun
 ur-bet du na mate de ut-shu'ut
 du u-Ru Faruk.” 24 Tumsu un

^a 2:22 A neta mate ya-du ur-campa, wa o za u-hen. Uka ar'ada u Isra-ne,
 wa de ut-shu'ut u-bu m-te da-u nomu wa' ur-pes, tumsu wa de ut-shu'ut
 m-roog ur-shik u op u tut kanda wa nom-ut toog udu u-Ru Faruk.

nom toog uka bor-yu u-Ru Faruk zute, “Ut-gorop ut-yur ko ya-tu tuntubur ut-yur.”

²⁵U da-u o wakun net wa oro u Urusharima, na zu wa Simiyon. Wun otte jab-u so-o tumsu, wun otte u-gyer u-Ru Faruk. Wun o gwat-du ur-ho du na de gwu-du Isra. Yar-u u-Ru o ur-kwutu u wun ne. ²⁶Yar-u u-Ru wargu wun uzu wun za m-mar da se wun hyang Wu u-Ru Faruk Dage. ²⁷Yar-u u-Ru dor-ut wun m-cwa u me Bu-u Toog, da a ur-matu Yeso hatun wa u me Bu-u Toog remu zu un nom-ut uka bor-yu zute. ²⁸Simiyon wo ut-kom, wa kub wun, wa sek-m se u-Ru Faruk wa zu:

²⁹ “U da o, u-Ru Faruk
bo yage tok-u ro u
mar m-yar,
ka bo nom-tu ees-du
us-rem.

³⁰ Is u ri hyang gwu-ur ro.

³¹ U bo nome u hyan-mu
ut-net ut-beet,

³² m-Zun mu de kose bo udu
i za Yahuda-ne da.

Tumsu wa hatun
ut-fu’ubse udu
ya’agu ro Isra-ne!”

³³U-uso u wa’ u u-ino ne,
e ship ut-nu e o morimmo u
nom-tu Simiyon zuye udu wa.
³⁴Simiyon wa’ u un nu-u so-o;
wa zu Meri inu wa’, “u-Ru wa
duste ya’-ur dinde remu wa
shu’ut nom ur-he e udu eken,
tumsu ur-yune udu eken
u-tat u teku Isra-ne. U shu’ut
us-nap udu u-Ru tumsu ut-net
u-tat e za ut-sa da. ³⁵ut-Wa
dorog-su jab-us un se rwuun.
Nom-u o u re bo uka u-sap ya
na do-tu jab-u ro.”

³⁶Deken mang-de oro u
Bu-u Toog, wa warru rem-su
u-Ru na zu wa Hannatu, wa’
u Fanure, wa on dugu ko-ur
Asher. Wa nomug ur-gu us-hak
us-ta’er, ³⁷campa ro muruste.
Hak-us Hannatu oog ut-shik
ut-nas u us-nas. Wun tamug
yage du Bu-u Toog da, wun o
us-kon su u-Ru u-ho m-gep ne
tumsu u-swaat ne. ³⁸U da-u
wa cwaane wa bit Simiyon

hōn hōn tēku ūs-rem, wun
nom ut-vam ūdu u-Ru, tumsu
wun nom ūs-rem su ya'-ur re,
u kowan wu o gwat-tu u-Ru
wa ūkur-ū Urusharima.

**Yusuhu u Meri e muug
u bo-u e u Nazaret**

³⁹Da Yusuhu u Meri tase
nom-du ko u-yan yu bor-yu
u-Ru zu na nom, un mu u
bo-u un Nazaret u Gariri.
⁴⁰Wa' nom nen, ur-beb ne,
tumsu ūs-ver ne. Kom-ū u-Ru
o ur-kwut u wun ne.

Yeso cwaag u me Bu-u Toog

⁴¹u-Hak u-beet, a ur-mat
u Yeso e de Urusharima u
Morog-du ur-Pas. ⁴²Da Yeso
teye ūs-hak ūs-op ūs-yur
ur-mat ne, un de ur-morog
ka un vette ut-nom. ⁴³Da na
tase ur-morog, un su u-fun yu
ur-mu u-bu. Yeso ees u dim
u Urusharima za m-nap mu
a ur-mat u wa. ⁴⁴Un hyen
uzu wun o tēku ut-net, un
nom m-ha ur-hoot ur-gan,

kandaun hese gotu wun u
teku oro-ut wun u huub-ut
wun ne. ⁴⁵Un hyang wun
da, un mu Urusharima u
gotu wun ukun. ⁴⁶U ho-du
u-tuturse, un bit wun u shu'ut
u me Bu-u Toog ūdu a m-nap
ne. Wun o hog-du un, wun o
nomu un ur-shut. ⁴⁷Un beet da
un hoge wun, un hu murimmo
u nap-mu wun otte, tumsu ka
wun shastu un. ⁴⁸A ur-matu
rò hu murimmo u e hente wun
ukun. Ino-u rò zu wun, "Wa'
u ri, rene o bo nomte it inya?
Me u uso-u ró ne it naaste jab
sok du it hente bo da."

⁴⁹Wun shasu un uzu, "Rene
o no otte u goot-tu me?
Kumge um um nom nom-u
uso-u ri zu um nom." ⁵⁰Un
nak koyan to wun zu un da.

⁵¹Wun yune wun dor un
m-mu u Nazaret. Wun dor
rem-us un. Ino-u rò shipus
rem-us se ūs-beet u jab-ū wa.

⁵²Yeso sur ūs-ver ut-rogom
ne. Wun kum hyu-m pus-mo
udu u-Ru, ut-net ne.

Warru rem-su u-Ru su

Yohana wa ut-yubusse m-bu

3 ¹⁻²Ru-u ya'aste tom m-ha udu wa' u Zakaraya, Yohana, da-u wa oge u me ur-dog. Nom-ut to takun u tek us-hak op us-tan da-u Sisar Tibariyos oge ur-faruk du dak-u Roma u-beet. Panti Biratus wa o ur-faruk du dak-u Yahuda, Here wa o ur-faruk du dak-u Gariri, hunu-u ro Firip wa o ur-faruk du dak-tu Ituriya u Tarakonitis, Bisaniyas wa o ur-faruk du dak-u Abirene. Tumsu u da-u o Annas u Kepas-ne e ogu a toog i yat-e. ³Yohana haag kohene u-koor yu Jodan wa o us-rem uzu, "Yagun ut-ba'as, na nomu no ut-yubusse m-bu, u Ru-u nom-tu no ur-ho du ba'as-ut no." ⁴Kana nomte us-pan u-ran u wa warru rem-su u-Ru Ishaya uzu:

"Cwar-yu o us-fag u me ur-dog uzu,

'No nom u-Ru Faruk u-mang u be-du wa de ut-dor,

No yunsu wa us-fun.

⁵ Na shuus ko yu he koor-ya, Na yo'ok koduhe ta'ar-de u koduhe ror-de ne.

Na yuns fun-su gurme, Na mang u-fun yu nuse tumsu na dam-ut ya.

⁶ Net-ne beet e ut-hyan Ukur-u u-Ru!"

⁷Yohana zu ban-tu ut-net tu haane udu wa, wa nom-tu e ut-yubusse m-bu, "No yaagu Kokus! Wana himu no, no som ryap-su u-Ru su o haan? ⁸Nomun, nom-tu de ut-kose uzu no yakke ut-ba'as. A no nom us-dorug u jab-us no uzu, no o ya'agu Ibrahi da. Um o waru no, Ru-u otte ur-beb wa nom-u Ibrahi ya'ag u ta'ar-ut tunto. ⁹U da-o Ru-u o uka net wu wa'e ur-goog u kug-du u-te. Te-yu mate ut-ya' tu so-to da, wa de kes-tu ya, wa gun u-ra."

¹⁰Net-tu shit wun, "Yan o it de ut-nom?"

¹¹Yohana zu un, "Wa ottu us-toggo us-yur, wa mot udu

wu zatte da. Tumsu wu otte nom-ut re, wa nom iya.”

¹²Tumsu a onk-du tar ne haan remu zu na nom-tu e ut-yubusse m-bu, e shit wun, e zu, “Wa ut-kose, yan o it de un nom?”

¹³Wun zu un, “A no onk m-zeg nom u na zu no onk da.”

¹⁴A m-gag haan, e zu wun, “Ite, yan o it de un nom?”

Wun zu un, “A no, onk net-ne shik ur-beb da. Tumsu a no ketu net-ne us-rem remu e yu’ut no shik da. Esun u top-u no.”

¹⁵Ut-net to o gwat-tu haan-ur Wu Ru-u Dage. Un beet un hese us-dorog u jab-us un uzu ko Yohana wa o Wu Ru-u Dage. ¹⁶Yohana zu un beet, “Um o nomu no ut-yubusse m-bu, wakun o haan wu zege me. Um kerge um ust gor-su kat-ut wa da. Wuna de nomu no ut-yubusse m-bu u Yar-u u-Ru tumsu u-ra ne. ¹⁷Wun

otte u-sota u nom-ut m-der tumsu u kargusse hyu so-ye u wa’e u me bya-ur wa. U do’os ut-kon u-ra una da ker ut-ryum da.”

¹⁸Ko u-yan da Yohana nomu net-ne ut-kose us-fun u-tat, tumsu u waru ut-net Rem-us So-se. ¹⁹Yohana hagusse Here Faruk remu zu wa gaagun Herodiya neta huno-u ro Firip. Tumsu Here Faruk nomug nom-ut yo-to u-tat. ²⁰Here sur naas-ut ut-nom, wa wo’ na maas Yohana na tage.

Yohana nomgu Yeso ut-yubusse m-bu

²¹Da-u Yohana ogu nomu ut-net ut-yubusse m-bu, wa nomu Yeso ko wa ut-yubusse m-bu. Da-u wa oge us-toog, dom u-ru tukus. ²²Yar-u u-Ru heen u hi-ur wa uka ur-gorop. Na hog us-rem u dom u-ru uzu, “Bo o Wa’ u ri, wu um ut-cwan, um o hog-du m-remur u bo ne.”

Takun-ur Yeso

²³ Yeso otte uka us-hak
ur-shik us-op da-u wa hese
ut-kose.

Net-tu kabug uzu wun
wa' u Yusuhu wa,
Wu o wa' u Heri.

²⁴ Heri wa' u Matta,
Matta wa' u Revi,
Revi wa' u Meruci,
Meruci wa' u Jannay,
Jannay wa' u Yusuhu,

²⁵ Yusuhu wa' u Mattayas,
Mattayas wa' u Emos,
Emos wa' u Nahum,
Nahum wa' u Esuri,
Esuri wa' u Naggay,

²⁶ Naggay wa' u Maat,
Maat wa' u Mattayas,
Mattayas wa' u Semen,
Semen wa' u Joseci,
Joseci wa' u Joda,

²⁷ Joda wa' u Jo'anan,
Jo'anan wa' u Resa,
Resa wa' u Zerubaber,
Zerubaber wa' u
Shetiyer,
Shetiyer wa' u Neri,

²⁸ Neri wa' u Meruci,
Meruci wa' u Addi,
Addi wa' u Kosam,
Kosam wa' u
Ermadam,

Ermadam wa' u Er,
²⁹ Er wa' u Josuwa,
Josuwa wa' u Irizer,
Irizer wa' u Jorim,
Jorim wa' u Matta,
Matta wa' u Revi,

³⁰ Revi wa' u Simiyon,
Simiyon wa' u Yahuda,
Yahuda wa' u Yusuhu,
Yusuhu wa' u Jonan,
Jonan wa' u Iriyakim,

³¹ Iriyakim wa' u Mereya,
Mereya wa' u Menna,
Menna wa' u Mattaha,
Mattaha wa' u Natan,
Natan wa' u Dawuda,

³² Dawuda wa' u Jesse,
Jesse wa' u Obed,
Obed wa' u Bo'az,
Bo'az wa' u Sarumon,
Sarumon wa' u Nashon,

³³ Nashon wa' u Aminadab,
Aminadab wa' u
Adumin,

- Adumin wa' u Hezuron,
 Hezuron wa' u Perez,
 Perez wa' u Yahuda,
³⁴Yahuda wa' u Yakubu,
 Yakubu wa' u Ishaku,
 Ishaku wa' u Ibrahi,
 Ibrahi wa' u Tera,
 Tera wa' u Naho,
³⁵Naho wa' u Serug,
 Serug wa' u Rew,
 Rew wa' u Pure,
 Pure wa' u Eber,
 Eber wa' u Shera,
³⁶Shera wa' u Kayinan,
 Kayinan wa' u
 Arupazad,
 Arupazad wa' u Shem,
 Shem wa' u Nuhu,
 Nuhu wa' u Ramek,
³⁷Ramek wa' u Metusera,
 Metusera wa' u Enok,
 Enok wa' u Jaret,
 Jaret wa' u Mahararer,
 Mahararer wa' u
 Kenan,
³⁸Kenan wa' u Enosh,
 Enosh wa' u Set,
 Set wa' u Adamu,
 Adamu wa' u-Ru.

Reg-m Yeso

4 ¹Yar-u u-Ru dor-ut Yeso,
 da-u wa wa arke dugu
 fug-yu gi-yu dak-u Jodan.
 Yar-u u-Ru kub wun m-ha
 ur-dog. ²U be-du faruk u nom
 us-te nom-tu wun m-reg, ut-ho
 ut-shik ut-yur. Tumsu wun
 reeg okon da. Da-u roog-m
 mo tuse, wun hog us-mer.

³Faruk u nom us-te zu
 wun, "A bite Wa' u-Ru wa
 bo oye, bo zu ta'ar-ur dinde
 de mu nom ut-re."

⁴Yeso zu, "Rem-su u-Ru
 zuug, 'Net za ur-fat u nom-ut
 re u war o da.'"

⁵Faruk nom us-te huut wun
 u be-du m-wur wa kose wun
 ut-bo tu u-dak ut-beet u-da
 u-gan. ⁶Faruk nom us-te zu
 wun, "Me ya'u bo ur-faruk du
 bo-ut to ut-beet u zwar-ur wa
 ne, remu zu nom-ut to ut-beet
 na ya'ag me to. Me kere um
 ya'-to udu wa citu me. ⁷A bo
 nomu me ut-huuk, ut-shu'ut tu
 ro ut-beet."

⁸Yeso zu, “Rem-su u-Ru zuug,

‘No nomu u-Ru Faruk u no ut-huuk wuna u-gan no de nomu ut-huuk.’”

⁹Faruk nom us-te huut wun u Urusharima, u duut wun u domu be-du m-ja du Bu-u Toog. U zu wun, “A bite Wa’ u-Ru wa bo oye tanu tari mak bo heen u-dak. ¹⁰Remu zu na nomug us-pan uzu:

‘Ru-u de zu a tom wa e gwat bo sok.

¹¹ E ship bo u kom-ut e tasu bo gap na-u ro ur-taar da.’”

¹²Yeso zu, “Rem-su u-Ru zuug, ‘A bo reg u-Ru Faruk u da.’”

¹³Da-u Faruk u nom us-te tasu reg-du Yeso us-fun us-beet, wun yage wun u sur m-waas.

Yeso heeste warru us-rem su u-Ru u Gariri

¹⁴Yeso mun u dak-u Gariri ur-beb du u-Yar u-Ru ne,

rem-us ro to u-dak u-beet.

¹⁵Wun nomug ut-kose u me Kur-tu Kose-ut un kowan nomu wun m-sek.

Na jingu Yeso u Nazaret

¹⁶Yeso hu u bo-u Nazaret, u be-du wa nente. U Ho-du ur-Hure du Yahuda-ne, uka wun vette ha-mu Kur-u ut-Kose wun yune wun wur nom-u pane.

¹⁷Wakun ya’sse wun u-ran u wa warru rem-su u-Ru Ishaya, wun upus u-ran wun hyen be-du na nom-tu us-pan uzu,

¹⁸ “Yar-u u-Ru Faruk o ur-kwut u me ne, Remu zu wa dak me

Um nom-ut Rem-us So-se Udu a ur-kob ne.

Wa tomug me

Um nom ur-donse du tuksu

i na tage-ne,

Tumsu m-hyan udu po-ne,

Um rwutun i o swadu ur-kob.

¹⁹ Um nom ur-donse uzu, da-u tegun

du net-tu dette
kwum-tu hyu-m
pus-mo udu u-Ru.”

²⁰Da Yeso tase m-karunte, wa tage u-ran. Wa ya'se wa gwat-tu Kur-u ut-Kose. Wa shu'ut. Ut-net ut-beet tu o me Kur-u ut-Kose e hu madi-ur wun. ²¹Wun zu un, “U ya o nom-tu rem-su u-Ru su na pane shuug u to-ut no.”

²²Un beet un warug nom-ut so-to u wun, un o murimmo u rem-us so-se su rwune u nu-u ro. Un zu, “A wuna o wa'u Yuhusu da?”

²³Yeso zu un, “Um nak uzu no nomu me rem-su us-ver: ‘Wa us-baat, rwutun hi-du war ro us-gom!’ Tumsu no de zu me, ‘Nom nom-tu it hoge bo nomog u bo-u Kapanahum, bo nom to u ana u bo-u ro.’”

²⁴Yeso zu un, “Um o waru no ut-nip, wa warru rem-su u-Ru zatte hyu-m pus-mo u bo-u wa da. ²⁵Ut-nip to um o zu no, u da-u wa warru rem-su u-Ru Irriya, bomos-ne

og u-tat u Isra. U da-u o, bu-mu u-yu zar da us-hak us-tut u us-pyat us-shishin, na nomug us-mer u-tat u dak-u o u-beet. ²⁶Ru-u tomog Irriya u du wakun da, se udu wakun bomos wa u Zaraha u dak-u Sidon. ²⁷Kim-ne og u-tat u Isra u da-u Erisha wa warru rem-su u-Ru. Ru-u haste m-kim mu wakun da, se mu Na'aman yu dak-u Siriya.”

²⁸Ut-net ut-beet tu o me Kur-u ut-Kose, da-u e hoge rem-us se e hog us-ryab sok. ²⁹Un yune un rwutun Yeso u dim u-bo, un huut wa u domu ror u be-du un dogyupte bo-u un, un ossa un taze Yeso wa heen u-dak dugu domu ror remu wa murut. ³⁰Tumsu wa aruk u teku band-du ut-net wa hu ha-m wa.

Yeso rwutun nom us-te

³¹Yeso de u bo-u Kapanahum u dak-u Gariri. U to u-Kur ut-Kose u Ho-du ur-Hure du Yahuda-ne, u o

iisu e. ³²Un o murimmo u kose-tu wun nome un, remu zu rem-us rò otte ur-faruk.

³³U me Kur-u ut-Kose wakun net wa oro wu otte nom-yu us-te. Wa huk u-nu ur-beb wa zu, ³⁴“Waiyo! Bu-m ró mu yu, u it ne, Yeso net u Nazaret? Ko bo haan m-haan bo ho it? Um nak ko wana bo oye, bo Wa’ u-Hen u-Ru wa bo oye!”

³⁵Yeso haguse nom-yu us-te wa zu, “Bo ho us-ram! Rwune u war-u rò!” Nom-yu us-te jakus net-tu wa u-ru wa gupus wun u-dak u shu un, wa rwun za honse wun.

³⁶Morimmo ho ut-net ut-beet e zu hi-du war e, “Yan kose-to unto? Beb-du ur-faruk de wun haguste nom us-te e rwun!” ³⁷Rem-su nom-tu Yeso nome to gogun kohene u dak-u o.

**Yeso rwutun gom-su
ut-net u-tat**

³⁸Yeso rwun u Kur-u ut-Kose wa to u-bu u Simon.

Ino-u neta Simon wa zatte m-yar da, wa otte dung-mu u-war sok. Un kon Yeso wa haste wun dung-mu u-war. ³⁹Yeso ees u kenu wa, wa hagusse dung-mu u-war, dung-mu yage wun. Za naas u-da, wun yune wun nomu un nom-ut re.

⁴⁰Da-u ho-du he’e, i otte a kob-du m-yar ne ut-go ut-go, e hatun un udu wun. U doru a kob-du m-yar ne ut-kom, wun hastu un us-gom. ⁴¹Nom us-te rwun u me ut-net u-tat e o ut-jar e zu, “Bo wa o Wa’ u-Ru!” Yeso hagusse e, tumsu wun ya’ag e zudu okun da, remu zu un nak uzu wuna o Wu Ru-u Dage.

⁴²Da is gase, Yeso de u be-du wakun zatte da. Net-tu hu got-tu wun. Da-u un tene u be-du wun otte, un ossa un hoos wa m-ha u deken be-de. ⁴³Wun zu un, “Kumge um nom Rem-us So-se su Faruk-du u-Ru u me

tòkùn bò-tò, remu o Ru-u tomtun me.”

⁴⁴Wun hu warru rem-su u-Ru u me Kur-tu ut-Kose u dak-u Yahuda.

**Yeso fak a doru
wane ur-takun**

5 ¹Deken ho-de Yeso o ees u kitu m-sa u-Genesaret. Net-tu hu hikne u dapus wun remu e hog-ut rem-su u-Ru. ²Yeso hyen us-hat us-yur u kitu m-sa, a masu jan rwuug u jasu cwu-tu masu jan. ³Yeso to u yakun hat-ya yu Simon. Wa zu Simon u tok u-hat ca u me m-bu. Wa shu'ut m-shu'ut u me u-hat, wa o nomu net-ne ut-kose.

⁴Da-u wa tasu us-rem, wa zu Simon, “Sur m-tok u-hat u be-du otte ur-ra, no gun nom-tu masu jan-u no, no nakun jan.”

⁵Simon zu wun, “Wa m-nap, it taste m-gyep it o ana u-pama, u swa-du ur-kob. It maste okon da, a

bo zu iya, me ut-nom.” ⁶Da-u un gunē nom-tu masu jan, un masun jan u-tat, nom-tu masu jan hese ut-kusum. ⁷Da un hyane iya, un hu fag-du huub-ut un, u yakun hat-ya, e haan, e segu un. Un shuus hat-us se us-beet us-yur u jan. Ur-vaste, hat-su ossa ut-i'is m-bu, u remu m-no.

⁸Da-u Simon Bitrus hanyu nomu na nome, wa he' ut-jwun u shu Yeso. Wa zu, “Wa m-nap, nom m-jak u me ne, remu zu me wa ut-ba'as wa um oye.” ⁹Wun u oro-ut ro ne nom murimmo sok, u remu tat u jan u e mase. ¹⁰Yakubu u Yohana ne ya'agu Zebedi, tumsu oro-ut Simon ne beet, e nomug murimmo sok.

Yeso zu Simon, “A bo hog u-gyer da. Bo wa masu jan wa dugu da-o, bo de ha nakun ut-net udu ri.” ¹¹Un nakun us-hat u haan u kitu m-bu, un yagu ko u-yan u kun, un dor Yeso.

Yeso haste wakun m-kim

¹²Da-u Yeso ogu okun bo-o, wakun net wa wu otte gom m-kim wa haan. Da-u wa hyanu Yeso, wa he ut-jwun wa kon wun, wa zu, “Wa m-nap, bo ya’ u me m-yar, a citu bo.”

¹³Yeso wo u-kom, wa tum net u wa. Wa zu, “Ciktu me, bo kum m-yar.” U kun za rem, kim-mu yagu wun.

¹⁴Yeso zu wun, “A bo waru wakun da, kose hi-ur ro udu wa toog, bo nom toog u ya-tu ut-gorop ut-yur. Nom iya uka Mosa zutte net-tu nom u remu jas-mu u-war, remu zu bo kos-tu ut-net, bo kwung m-yar.”

¹⁵Rem-us Yeso hu hen m-cwa u-dak u-beet. Ban-tu ut-net u-tat haan remu zu e hok-ut wun, tumsu e kum-ut m-yar u teku gom-us e.

¹⁶Sedi u-da u-da, Yeso hu ur-dog remu wa nom-ut us-toog.

Yeso haste wakun gom-su swa-du net ut-be’

¹⁷Deken ho-de eken Farisa-ne u a kose-tu bor-u Mosa ne, e haan dugu tokon taas-to tu dak-tu Gariri u Yahuda u bo-u Urusharima ne. E shu’ut m-shu’ut e hok-ut kose-ut Yeso. u-Ru Faruk yaag Yeso hen beb-du has-tu us-gom. ¹⁸Tokon net-to hatun yakun campa ya, wu otte gom-su swa-du net ut-be’ m-rut ur-wundi. E nom ka e to’ot wun u men-tu u-bu u shu be-du Yeso otte. ¹⁹E kwung fun-yu ur-cwa da, u remu tat ut-net. Da-u un hyanu fun zar da, da-u o un duse u domu kur-u aku dan dan. Un hast tokon nom-to tuna zwapte o. Un cust wa u wundi-ur wane, u teku u-kur men-tu ut-net u shu Yeso. ²⁰Da-u Yeso hyane ya’du jabu un, u zu, “Huubu ri, na nong u bo ur-ho u ba’as-ut ro.”

²¹Farisa-ne u a ut-kose tu bor-u Mosa ne, e hese

us-dorog u tekū me un, uzu,
 “Wana unwa wu o rem-su
 ur-ba’as? Wana nomu na
 ur-ho, a za u-Ru da?”

²²Yeso nak dorog-us un u
 zu un, “Remu yan o no otte
 us-dorog inya u me jab-us
 no? ²³Yan o zegu m-kuk:
 Um zu ‘Um nong u bo ur-ho’
 ko um zu, ‘Bo yune bo ha
 m-ha’? ²⁴Um ossa no nap uzu
 Wa’ u Net otte beb-du nomu
 no ur-ho u men-tu dak-u un
 u-beet.” Wa zu wa za m-yar
 u wa, “Yune bo kab wundi-ur
 ro, bo nok m-mu u-bu.”

²⁵Za rem, campa-yu yune
 u hyan-mu ut-net, wa kub
 wundi-ur wa, du wa otte
 m-rut. Wa nok m-mu u-bu,
 wa vom u-Ru. ²⁶Un beet un
 ship u-nu un hu hyan du
 ut-hyat. Un vom u-Ru un
 hog u-gyer, un zu, “U ya-o,
 it hyang nom-tu ut-hyat!”

Yeso fak Revi (Matiyus)

²⁷Da-u tase, Yeso hyen
 wakun wa onku shik-u tar,

wu na zu Revi. Wa o shu’ut
 u be’-du na otte onku shik-u
 tar. Yeso zu wun, “Dornu
 me.” ²⁸Da-u o Revi yune wa
 yagu ko u-yan, wa dor wun.

²⁹Revi nong morog-ur yat-de
 u bu-u wa remu Yeso. Wa bun
 a onku shik-u tar ne u-tat, u
 tokon net-to ne u kun, un o
 u-re u Yeso ne. ³⁰Farisa-ne u a
 kose-tu u-bor ne, e hese m-kwe.
 E zu a doru Yeso, “Remu yan o
 no ottu u-re u-swa ne u a onku
 shik-u tar ne a ut-ba’as?”

³¹Yeso zu, “A m-yar ne
 za ussa wa us-ba’at da, se
 a kob-du m-yar ne. ³²Um
 hagn remu um fag a jab-us
 so-se ne da, se a ut-ba’as ne
 e yage ut-ba’as.”

Ur-shut u remu nom-tu u-swaat

³³Eken zu Yeso, “A dor u
 Yohana nom u-swaat us-toog ne
 ko mune, tumsu u a doru Farisa
 ne, i ro nom u-re u-swa ne.”

³⁴Yeso zu un, “Huub-tu
 zwar ur-gu zaru nom-du

u-swaat da-u wa ogu un ne da. ³⁵Da-u on, da-u Ru-u de kab u wa u teku un, da-u o un de nom-tu u-swaat.”

³⁶Yeso waru un sha-mu us-rem uzu, “Wakun zar wu de kee-du kus-u po-o, u wa zwapte ker-du kus-u ut da. A shu’ute iya kus-u po-o ut-kees. Zwape-ur re zaru nomu kus-u ut ur-zwar da. ³⁷Wakun zar wu de dasu ke’ u po ye u men-tu ut-ur shar-du u-ka da. A wa nomu iya ke’ u po ye de yogusse shar-du ur-ut du u-ka, u bu-mu ke’ azug, shar-du u-ka de nuus. ³⁸Bu-m po-mo mu ke’ na da’as mo u shar-ur po-de du u-ka. ³⁹Wakun zaru swa-du bu-mu m-ut mu ke’, wa mu wa swa mu po-mo da tumsu, wun ut-zu, ‘Ut-mu zek m-remem.’”

Ur-shut du Ho-du ur-Hure

6 ¹Deken Ho-du ur-Hure du Yahuda-ne, Yeso u a doru wa ne e dor u men-tu tokon tak-tu nat. A doru

wa hu getmu ut-rop e hu ut-hekem ut-kom m-tu m-tu. ²Eken Farisa-ne e zu, “Yan o wote no ottu nom-du nom u bor-yu hose ut-nom u Ho-du ur-Hure?”

³Yeso zu un, “No karunte nom-u Dawuda nome, da-u wa oge hog du us-mer u net-ut wa ne da? ⁴Uka Dawuda tote u Bu-u u-Ru, wa kub beredi-du na sake ur-toog. Wa re nom-u kame uzu a toog ne re to, wa yu huub-tu m-ha wa.” ⁵Yeso zu un, “Wa’ u Net wa o ur-Faruk u Ho-du ur-Hure.”

Wu kom u so-se

⁶Deken Ho-du Hure-du Yahuda-ne, Yeso cwaag u okun Kur-u ut-Kose, wa o ut-kose. Yakun campa-ya o kun wu kom ut-cwa wa so-se. ⁷A kose-tu u-bor ne u Farisa-ne o sa ur-gom udu Yeso, e hyan ko wun ut-has us-gom u Ho-du ur-Hure, remu zu un ossa un maas

wun. ⁸Yeso nak nom-u un o us-dorog, wa zu campa-u ya yu kom-u so-se, “Yune bo haan bo ees u shu ut-net.” Kuna campa-yu yunte wa haan wa ees u kun.

⁹Yeso zu un, “Yagun um shit no, yan o kume na nom u Ho-du ur-Hure? Na nom nom-ut so-to? Ko tu yo-to? Na gu ur-fat? Ko na ho ur-fat?”

¹⁰Wa got un beet wa zu campa-u ya, “Yunsu kom-u ro.” Wa yuns u-kom, kom-u kum m-yar. ¹¹Ryab-su re Farisa-ne u a kose-tu u-bor ne sok. Un hese us-rem u me un, u nom-u un de nomu Yeso.

**Yeso dak a doru
wane op u yur**

¹²U deken ho-de, Yeso daag u kit-u ur-ror u wa nom-tu us-toog, Yeso roog u us-toog u kun. ¹³Da-u is gase, wa fog a doru wane. Wa dug op-u yur u teku me un, e wa zuye, inen ne e o a us-tom ne. ¹⁴E oge:

Simon, (wu Yeso tee Bitrus),
u huno-u wa ne
Andarawus,
u Yakubu,
u Yohana,
u Firip,
u Bataromi,

¹⁵ u Matiyus,
u Tomas,
u Yakubu (wa' u Arupayes),
u Simon (wu na zuye wa shub-du u-dak),
¹⁶ u Yahudas (wa' u Yakubu),
u Yahudas Iskaryoti ne (wu shu'ute wa re du u-ra).

**Yeso nomgu net-ne ut-kose,
wa has-tu un us-gom tumsu**

¹⁷Yeso cuzun u a us-tom u wa ne, wa ees u deken be-de du m-zun. Ut-net u-tat i o a doru wa ne u kun, net-tu ya u-tat i haane u dak-u Yahuda, bo-u u-Urusharima ne, u cwanu guru bo-tu Taya u Sidon, i o daps

m-sa. ¹⁸E hagun remu zu e hok-ut wun, e kum-ut tumsu m-yar u gom-us e. Wa yu net-ne m-yar i nom us-te o ya-du ur-kob. ¹⁹Net-ne beet e wa'ag jab e tum-ut Yeso, remu zu beb-du o rwun u men-tu war-u wun, u yu net-ne m-yar hen.

Nu-u so-o u swa-du ur-kob ne

²⁰Yeso got a doru wa ne, wa zu:

“Kom u-Ru o domu no a ur-kob ne,
remu zu Faruk-du
u-Ru du no de!

²¹ Kom u-Ru o domu no
A hog-du us-mer u da-o,
Ru-u dee shugsu no.
Kom u-Ru o domu no,
no o a us-kan u da-o,
No de ut-numus.

²² Kom u-Ru o domu no
da-u net-tu gugmu no,
E kungusse no, e pep-ur
no,
E zu no net-ut yo-to,
remu no eeste u
Wa' u Net ne.

²³“Nomun ur-so u ho-ur re,
nomun us-hew u remu ur-so,
remu top-u no o u-tat u dom-u
u-ru. Iya o i mate uso-ut un
nom-tu a warru rem-su u-Ru
i ba u no m-haan.

²⁴ “U shu'utu nom-tu
ur-on udu no i otte
ut-kwum u da-o,
remu zu no reeg
remer-m no! No za
kwum-du torust-du
jab da.

²⁵ U shu'utu nom-tu ur-on
udu no shige u da-o,
remu zu no ut-hog
us-mer
U shu'utu nom-tu
ur-on udu no,
no o ut-numus u da-o
remu zu no nomu
namu jab us-kan ne.

²⁶ U shu'utu nom-tu ur-on
udu no,
no net-tu o vam-ut no,
remu zu iya i mate
uso-ut un nom-tu
a warru rem-su u-Ru
i za ut-nip.”

**Kosun ut-cwan udu
i gugmu no**

²⁷“Um o di waru no, no o hog-du me, cwanun i za cwan-ut no ne da, nomun un nom-ut so-to. ²⁸Wa’un a pyap-us no ne nu-u so-o. Nomun a ya’du no ur-kob us-toog. ²⁹A wakun u gapu bo u inya gar-ya, bargussu wun u gar-yu kuse. A wakun u onku bo, toggo-u yat-ya, far-yu rek-ya, bo yasun wun. ³⁰Wu konu bo okon, ya’ wa. Wu onku bo okon a bo sa fun-yu ut-onk da. ³¹Nomun ut-net, nom-u no ossa e nomu no.

³²“A no o cwan-ut i o cwan-ut no ne, no za kwum-du nu-u so-o da! Ko a ut-ba’as ne, e ton i o cwan-ut e ne. ³³A no o nom-du nom-ut so-to udu i o nomu no nom-ut so-to, no za kwum-du nu-u so-o da! Ko a ut-ba’as ne e nom iya. ³⁴A no ya e ur-mag udu net-tu de top-u no, no za

kwum-du nu-u so-o da! Ko a ut-ba’as ne e yu ut-mag udu a ut-ba’as ne, remu zu na top-ut e hon hon.

³⁵“No, cwanun i za cwan-ut no ne da. Nomun un nom-ut so-to. Yaan ut-mag, a no ha gwat-tu u-top da. A no o ut-nom iya, no ut-kwum u-top u-tat. A no o ut-nom iya, no de shu’utu uka ya’ag u-Ru Faruk m-Sek. Um waru no remu zu wun wa ur-on wa udu net-tu nomte ut-vam da, u net-ut yo-to ne. ³⁶Shu’utun a ur-on ne, uka Uso-u no wa dom u-ru otte ur-on ne.”

A no kupu net us-rem da

³⁷“A no kupu net us-rem da, no hen Ru-u za kupu no us-rem da. A no ke-tu net us-rem da, no hen Ru-u za ke-tu no us-rem da. Nomun ur-ho, no hen Ru-u nomu no ur-ho. ³⁸Ya’un, Ru-u ya’u no. u-Kok u shu-i shu-i u nom ur-dos, u azug u azug, har na dasu no eken u kom-tu

u-toggo. Kok-u no mu'us-tu na, o Ru-u dette mu'us u no."

³⁹Yeso nomu un sha-mu us-rem uzu, "Po za naku oru wa po da. A wa nome iya, un beet un ut-he u men-tu u-kub. ⁴⁰Wa u-iis zek wa ut-kose da. Ko wu he wa u-iis wa, da-u wa tase u-iis, wa shu'ut hon hon u wa ut-kose ne.

⁴¹"Yage gwat-du gwa-yu oge u is-du oru ro, bo ya hen u-king u-te ne u me is-ur ro. ⁴²A bo zu oru ro, 'Yage um has-tu bo gwa-u inya yu o is-ur ro,' bo ya hen bo hyang king-u o is-ur ro da. Bo wa ha-mu ur-no! Has-tu king-u o is-ur ro, ko bo ut-hyan sok, uka bo dette keru has-tu gwa-yu o is-du oru ro."

Na nup u-te u ya'at wa

⁴³"Te-u so-ya zaru nom-du ya'tu za so-to da. Tumsu te-u yo-ya ya zaru nom-du ya'ut so-to da. ⁴⁴Na nup ko u-yan te-ya u go-du ya'ut wa. Na zaru ka-du ya-tu ur-rumba u war-u

te-yu u-baar da, ko ya'tu u-us u war-u te-yu u-kot. ⁴⁵Net-u so-o nom nom-ut so-to remu zu nom-ut so-to to o jab-u ro. Net-u yo-ya wa nom, nom-tu zaru so-to da, remu zu nom-ut yo-to to o jab-u ro. Tumsu nom-u o jab-u net o rwune u-nu."

A u-ma ne net-ne yur

⁴⁶"No o zu me, 'Wa m-nap, Wa m-nap,' noya no gugumte nom du nom-tu um zu no nom. ⁴⁷Wu haane udu ri tumsu wa nom nom-tu um zu wa nom wa o uka: ⁴⁸Net wu o ma-u bu-u wa. Wa kuw u-dak ur-ra ne. Wa kuw tumsu tak-du ma-u wa u domu ut-ta'ar. Da-u bu-mu haane u-gi, mo gup bu-u o, o rumuste da, remu zu na maag o uka kumte.

⁴⁹"Wu hoge rem-us ri, wa nong nom-tu um zu wa nom da, ganse wa oge u wu ma bu-u wa za wa nom mat ur-tak. Da-u gi-yu hatune m-bu, bu-mu gup u-bu o hemusse u-beet. Hee-du bu-u o hen nom u yo-o sok."

Yeso haste us-gom su tok-u
yu shu a m-gag ne yu Roma

7 ¹Da-u Yeso tasu waru
ut-net nom-ut tunto
ut-beet wa hu u bo-u
Kapanahum. ²U kun yakun
campa-ya oro, yu shu a
m-gag ne yu Roma. Tok-u
wa otte kob-du m-yar, wa
ossa m-mar. Tumsu yu shu
a m-gag ne, wa o cwan-tu
tok-u wa sok. ³Da-u wa hoge
rem-us Yeso, wa tom tokun
nengun-tu Yahuda-ne remu
zu e kon-ut Yeso, wa haan,
wa ya' tok-u wun m-yar.

⁴Da-u e haane udu Yeso
e kon wun uzu, "Kumge bo
sege campu-u inya. ⁵Remu
zu u o cwan-tu net-ut in sok,
tumsu wa magu in Kur-u
ut-Kose."

⁶Yeso nok u un ne. Da-u
Yeso ha m-te u-bu yu shu
a m-gag ne yu Roma, wa
tomon huub-ut wa e waru
Yeso uzu, "Wa m-nap, a bo
ya hi-ur ro ur-kob udu ri da.

Um korge bo haan u bu-u
ri da. ⁷Um hyang um korge
um haan udu ro da. Bo nom
us-rem, wa' u ri de kum-tu
m-yar. ⁸Ko me, um o me
ur-faruk u a m-gag ne u dim-u
ri. Um zu wa gan, 'Nok!' wa
nok, um zu wakun, 'Haane!'
wa haan. Um zu tok-u ri,
'Nom inya!' wa nom."

⁹Da-u Yeso hoge iya, wa hu
murimmo. Se wa byurun wa
zu net-tu ogu doru wa, "Um o
waru no, u teku Isra-ne beet,
um tamug hyan-du ya-du jab
u-tat uka campu-u inya da."
¹⁰Da-u net-tu yu shu a m-gag
ne tom ne muye u-bu, e bit
tok-u wa kwung m-yar.

Yeso yunuste wa' u bomos

¹¹Za m-tumb, Yeso de'e u
okon bo-o u na zuye Neen.
A doru wa ne, u net-ne u-tat,
e nok u wun ne. ¹²Da-u Yeso
ogu dapurse is u-bo, un
hyen net-tu rwutun ur-u du
eken zwar e. Wu ino-u wa
mate ur-gan kyak. Tumsu

campa ino-u wa' muruste,
 ut-net u-tat u bo-u o dorru
 wun.

¹³Da-u Wa m-Nap hyane
 neta-u ya, wa hog on-ur
 rò. Wa zu wun, “Yage
 us-kan.”

¹⁴U de'e, u tum u-kagum
 u u-du otte m-dor. Net-tu o
 m-shup u o ne, e ees. Yeso
 zu, “Wa zwar, um zu bo
 yune!” ¹⁵Marimari-yu yune,
 wa shu'ut m-shu'ut. Wa hese
 us-rem! Yeso yasu wun udu
 ino-u rò.

¹⁶Gyer-u ship ut-net ut-beet,
 e nom ut-vam udu u-Ru. E zu,
 “Wa warru rem-su u-Ru yu
 yat-ya hagun u teku in. Ru-u
 hagun, wa guut net-ut wa.”

¹⁷Rem-su nom-u o u Yeso
 nome gone u me dak-u Yahuda,
 m-nar u men-tu ut-bo ut-beet.

A doru Yohana wa yubusse m-bu

¹⁸A doru Yohana wa
 yubusse m-bu waru Yohana
 nom-tu Yeso nome ut-beet.

Yohana wa yubusse m-bu
 fog net-ne yur u teku me un.
¹⁹Wa tom un udu Wa m-Nap.
 Remuzu e shit, wa uzu, “Bo
 wa, Wu Ru-u Dage? Ko it wa'
 ur-is u wakun?”

²⁰Da-u un tene udu Yeso,
 un zu, “Yohana wa yubusse
 m-bu wa tomnu it, it shit bo
 ko, ‘Bo wa, Wu Ru-u Dage?
 Ko it wa' ur-is u wakun?”

²¹U teku da-u o, Yeso haste
 ut-net u-tat us-gom u i otte
 nom us-te ne, u po-ne u-tat
 e kum m-hyan. ²²Yeso zu
 un, “Muun no waru Yohana
 nom-tu no hoge, tumsu no
 hyen: po-ne kwung m-hyan,
 ryam-ne kwung us-na su
 m-ha. Kim-ne kwung m-yar,
 a za m-hog, e hog us-rem,
 na yuns i mare ne, tumsu a
 ur-kob ne hog Rem-us So-se.
²³Ru-u de wa u ut-net nu-u
 so-o udu i re u-shu ya'-du jab
 u me ne.”

²⁴Da-u a doru Yohana
 arke, Yeso hese nomu ut-net
 u-tat us-rem u Yohana. U zu,

“Yan-o no de ur-dog ut-hyan?
Gwa-su m-wur su mya-mu
rumse se no de ut-hyan da.

²⁵A bite iya o da yan o no de
ur-dog ut-nom? No rwugun no
hyan campa-yu wa' e kus-ut
so-to da. Yagun um waru no,
i wo' e kus-ut so-to e o hog-tu
ur-zwar, e o shu'ut u me bu-u
ur-faruk. ²⁶Madi-ur yande, no
de ut-nom? No dege hyan-du
wa warru rem-su u-Ru. Um
o waru no, wa zek wa warru
rem-su u-Ru. ²⁷Wu na na
nomte us-pan uzu,

‘No hog! Um de tomtun
wa tomu ri u shu rò,
wa de mang-u bo u-fun
kanda bo haan.’

²⁸Um o waru no, u teku
net-ne i na mate beet, wakun
zar wa zege Yohana da.
Tumsu wa ogu yu rek-ya u
Faruk-du u-Ru wa zek wun.

²⁹Da-u ut-net ut-beet, u a
onku tar ne hoge rem-us Yeso, e
ees uzu u-fun yu u-Ru ya o hon
hon, tumsu un ees u Yohana
nomu Yohana ut-yubusse m-bu.

³⁰Farisa-ne u a ut-kose tu u-bor
ne, e gugum dorru nom u Ru-u
ossa. Tumsu e gugum u Yohana
yubusse e m-bu.

³¹Yeso re u-shu ut-zu,
“Rene o um dete hongusse
net-tu o ur-yu u da o? Rene
o e otte? ³²E o uka ya'ag, e o
shu'ut u men-tu u-turru, e o
fag-tu oro-ut e, uzu:

‘It furgu no u-kar
No gugum us-hew,
It nong sep-tu m-mar,
No gugum us-kan.’

³³Yohana wa yubussu na m-bu
hagun, wa reet nom-ut re da,
wa soot m-mudi da, no zu, ‘U
o nom-yu us-te ne.’ ³⁴Wa' u Net
hagun wa o u-re, u-swa ne, no
zu, ‘Gwatun campa-u inya, wa
o u-re u u-swa ne u-tat, huubu
a onku tar ne u a ut-ba'as ne.’
³⁵Tumsu i ya'e jab u ver-su
u-Ru se kose uzu e otte ut-nip.”

**Yeso u bu-u Simon
wa u-Farisa**

³⁶Yakun Farisa-ya banug
Yeso u re du nom-ut re

u bu-u wa. Yeso hu wa shu'ut
u re du nom-ut re.

³⁷U bo-u o yakun neta-ya
oro wu nome ur-yu du ut-ba'as.
Da-u wa hoge uzu Yeso o u-re u
bu-u Farisa, wa hatun batta-du
m-noog mu wus u-hakun mu
shik sok. ³⁸Tumsu wa haan wa
ees u dimu Yeso u dapus na-us
wa. Wa o us-kan, tumsu is-m
wa hese masdu na-us Yeso. Wa
hese kogusse m-is u hi-su hi-ur
wa. Wa hu swuut-tu na-us wa
tumsu wa dasu wun m-noog.

³⁹Da-u Farisa-u ya hyane
nom-u neta-u ya nome,
wa zu u jab-u wa, "A bite
campa-u inya wa warru
rem-su u-Ru wa u oye, wa za
nak kowana neta-u inya yu
tamu wun. U za nak tumsu
uzu wa ut-ba'as wa u oye."

⁴⁰Yeso zu Farisa-u ya,
"Simon, um otte nom um de
waru bo."

Wa zu, "War, wa ut-kose."

⁴¹Yeso zu, "Na nong yakun
campa-ya, wu doru net-ne
yur ut-mag. Wa gan na dor

wa shik u u-pama ut-ho
ut-kok ut-tan, wa gan shik u
u-pama ut-ho ut-shik ut-yur
u op. ⁴²Un beet un kerge
ut-top da. Wa magu un shik
wa zu a un top okon da. U
teku me un wana de m-zeg
u cwan-ut wun sok?"

⁴³Simon zu wun, "Um
o m-hyan wa otte mag-ur
yat-de wa."

Yeso zu wun, "Bo warug
hon hon." ⁴⁴Yeso got neta-u
ya wa zu Simon, "Bo
hyang neta-u inyanne? Um
cwagun u bu-u ro. Bo ya'ag
me m-bu um saap us-na
da. Wa jaaste me us-na
u is-m wa. Wa kogusse
mo u hi-su hi-ur wa. ⁴⁵Bo
gwug me da-u um cwane u
bu-u ro da. Dugu da-u um
cwane u ana, neta-u inya
yakke swutu na-us ri da.
⁴⁶Bo taam-tu me m-noog u
hi-ur ri da. Wun taam-tu me
m-noog mu wus u-hakun u
na-us ri. ⁴⁷Um o waru no,
neta-u inya cwan-tu wa

kose me sok, koske uzu na haste wun ba'as-ut rò. Wana nomu ur-ho cashi, wa cwang u-nom cashi."

⁴⁸Yeso zu neta-u ya, "Um nomgu bo ho-du ba'as-ut ró."

⁴⁹Net-tu o u-re u wun ne, e hese uzu u tek-u me un, "Wana unwa wa nom u net-ne ho-du ut-ba'as?"

⁵⁰Yeso zu neta-u ya, "Ya-du jab u ró gwug bo, nok bo te m-yar."

**Neta-ne nok ur-kwut
u Yeso ne**

8 ¹Da-u wase, Yeso pu ut-bo ut-taas ne, wa o warru Rem-us So-se su Faruk-du u-Ru. A dor u wane op u yur e o ur-kwut u wun ne. ²Tumsu eken neta-ne i Yeso hastun nom us-te us-gom ne:

u Meri (wu na zuye
'Magudarin,' wu
Yeso rwutun nom
us-te ta'er),

³ u Janana (neta Cuza yu yat-ya bu-u Here),
u Susana,
u eken neta-ne u-tat (I
ogu nom-u Yeso u a
doru wa ne u-pama,
u nom-ut e).

Sha-mu us-rem su wa kuw

⁴Da-u net-ne u-tat e kargun ut-bo ut-go ut-go e haan udu Yeso, wa nomu un sha-mu us-rem uzu,

⁵"Wa ur-tom Haag u-tak wa nom-ut kuw. Da-u wa oge kaw-du go, eken he u kitu fun. Net-tu jangusse e, tumsu no haan u rees e. ⁶Eken go e he ut-taar. Da-u e apne, e guus remu zu sum-u zar da. ⁷Eken go e he u me us-hir. E rogom ur-kwut us-hir ne, hir-su ho e tumsu u hoos e ut-rogom. ⁸Eken go e he tumsu u be-ur so-de. E rogom, e nom ur-mat sok ut-shik ut-tan ut-tan."

Da-u Yeso tase ut-war inya wa zu, "Wa otte ut-to tu ut-hog, wa hog!"

**Nom-u wote Yeso nom-ut
sham-mu us-rem**

⁹A doru Yeso shit Yeso hi-du sha-mu us-rem. ¹⁰Wa zu, “Nap-mu nom-tu Faruk-du u-Ru tu na yase na ya’ag no to. Udu eken um nom-u e sha-mu us-rem, remu zu ko un gwak-ut un za ut-hyan da. Ko un hok un za ut-nap da.”

**Yeso warug hi-du
sha-mu us-rem su kuw**

¹¹“Hi-du sha-mu us-rem su ya: Go, e o rem-su u-Ru. ¹²Tumsu i heme u dom u-fun, e o uka net-tu hoge rem-su u-Ru, faruk-u nom us-te haan, wa kost rem-us se u jab-us un remu zu a e ya’ jab, e kum-ut ur-gwu da. ¹³I he u dom ut-ta’ar, e o uka net-tu hoge us-rem, e kub se ur-so ne. E zatte us-gur da, e ya’ag jab u-da cashi, da da-u m-reg tene, e rest ya’du jab u e.

¹⁴Go i he u me us-hir, tumsu e o uka net-tu hoge us-rem.

Dorog-su cwu-tu u-dak, us-sa ut-kwum, u cwan-tu hog-tu ur-zwar ne, to hoos e ut-rogom. ¹⁵Go i he u be-ur so-de, e o uka net-tu hoge us-rem, e kub jab gan e shipusse, e gug jab, e rogom.”

ut-Kose tu u-hitirra

¹⁶“Wakun zar wu de dapus u-hitirra, wa kab u-kok wa wugub ya ko wa wa’ ya u hu ut-kur da. Wa saku ya u dom ur-cumus remu zu net-tu o cwaan e hyenut m-zun. ¹⁷Nom-tu m-yasa ut-beet Ru-u de kusu to. Tumsu ut-nom ut-beet tu o tage, Ru-u de upsu to. ¹⁸No gan ut-to u nom-tu no ut-hog ne. I kabe kose-ut ri, e de kwumdu swur-mu m-nap. Tumsu i gan u ut-to da, ko nom-u e otte na de onk-ku to udu un.”

Ino-u Yeso u huno-ut wane

¹⁹U da-u o ino-u Yeso u huno-ut wa ne e de u be-du wa otte. Un kerge ur-te udu wun da remu tat

ut-net. ²⁰Yakun campa-ya waru Yeso uzu, “Ino-u rò u huno-ut rò ne, e o eesu u do us-sa hyan-m ró.”

²¹Yeso zu net-tu o u kun beet, “I hogu rem-su u-Ru, e dor se, e o ino-u ri u huno-ut ri ne.”

Yeso hagusse m-mya

²²Deken ho-de, Yeso u a doru wane e to u me u-hat. Wa zu un, “In pas m-ha u kitu m-sa, u gwug-ur dinde jit.” E hese m-ha. ²³Da-u e oge teku m-ha, roog-mu kost wun. Za rem, m-ya mu yunne u ho-su m-bu ne. Bu-mu hu gapun u me u-hat yu e otte, tumsu hat-yu ossa ya i’is m-bu. Un o teku ur-kob sok. ²⁴A doru Yeso e de e yuns Yeso e zu, “Yu yat-ya, yu yat-ya, in de m-mar!”

Yeso yune, wa hagusse m-ya u m-bu ne, mu ogu gwuz, mo hoos us-ram tek. ²⁵Yeso zu a doru wa ne, “Ya’-du jab no yu?”

Un hog u-gyer sok, tumsu un hu murimmo. Un zu hi-ur un, “Wa na unwa wu hagusse m-mya u ho-su m-bu ne, tumsu mo dor rem-us wa?”

Yeso haste wakun nom us-te

²⁶Yeso u a doru wane e hu m-ha u me u-hat, e te u gasu dak-u Gerasa u gwug-du m-sa yu dak-u Gariri. ²⁷Yeso o cuzun u dom u-hat, yakun campa-ya u me bo-u o, wa otte nom us-te wa bit wun. Wa tumbte ut-riig ur-so, tumsu wa shu’ute u-bu da, komune wa o udu ut-sag.

²⁸Da-u wa hyane Yeso, wa ku u-jar ur-beb. Wa he u-dak u-shu Yeso, wa hu ut-jar wa zu, “Bu-m rò yu u mene, Yeso wa’ u-Ru Faruk m-Sek? Um o kon-us ró a bo ya me ur-kob da.” ²⁹Yeso hagusse nom us-te ur-takun. Tumsu u-da u-beet nom us-te ogu gap wun. Na maas wun na gug na-us rò ut-kom ne u ho-su u-kwam. U kusmusse-to,

tumsu nom us-te ogu m-buz
wun m-cwa ur-dog.

³⁰Yeso shit wun, “Wana
dim-ur ró?”

Campa yu zu, “Dim-ur ri,
u-Tat,” U zuug iya remu zu
nom us-te o u-tat u me wun.

³¹E kon Yeso a u tok e u kub
u za ur-ma da.

³²Ban-du ut-arede to o kun
ut-reeg u deken jikut-de. Nom
us-te kon Yeso wa yagu un, un
cwa u me ban-du ut-arede.
Wa yagu un. ³³Da-u nom us-te
rwune u me campa-u ya, e to
u me ut-arede. Tumsu band-du
ut-arede to irig m-som m-ha u
me m-sa. Bu-mu rees to.

³⁴Da-u i ogu gwat-du ut-arede
hyane nom-tu na nome, e
kuwur m-som m-cwa u me
u-bo, ut-taas ne e huut rem-us
se. ³⁵Net-tu rwun e hyan nom-u
na nome. Da-u e teye udu Yeso,
e hyen campa-u ya wu Yeso
rwutun nom us-te u war-u wa.
Wa o shu'ut u dapus Yeso, wa
wa'ag ut-kus, tumsu dak-u taag.
Gyer-u maas un beet. ³⁶I ogu

kun da-u na nome nom-ut to, e
hu waru ut-net, uka Yeso haste
netu wa nom us-te. ³⁷Net-tu
ta'as-tu rugu o beet, e kon Yeso
wa aruk, remu zu e hok u-gyer
sok. Yeso to u-hat wa aruk.

³⁸Campa-u ya, wu Yeso haste
nom us-te, wa haan, wa kon
Yeso uzu, “Yage um dor bo.”

Yeso zu wun, ³⁹“Nok m-mu
u-bu, bo war nom-u Ru-u nomu
bo.” Campa-u ya nok, wa dor
men-tu u-bo, wa hu warru
nom-u Yeso nomu wa.

**Ya'-du ur-gwup u Jaros
tumsu u**

Neta-yu wu-du m-hyu ne

⁴⁰Da-u Yeso mune u dak-u
Gariri, ut-net u-tat e nom ur-so
du mun-ur wun remu zu un ogu
es-tu wun. ⁴¹Yakun campa-ya
wu na zuye Jaros, wa o yu
yat-ya yu Kur ut-Kose. Wa
haan wa sokt u shu Yeso. Wa
kon u Yeso haan u bu-u wa,
⁴²remu zu wa' u wa, ya'-du
ur-gwup ur-gan, wa o us-hak
op us-yur, wa ossa m-mar.

Da-u Yeso noke m-ha, net-tu o
u kun to hu eksu wun. ⁴³Tumsu
yakun net-ya o u kun wa o wu
du m-hyu us-hak op us-yur. Wa
taste cwu-tu wa otte ut-beet u sa
us-baat, wa kwung m-yar da.

⁴⁴Wa to u teku ban-du
ut-net, wa haan u dimu Yeso
wa tum nu-du toggo-u Yeso.
Wu du m-hyu yage, za rem.

⁴⁵Ye so zu, “Wa na
tamu me?”

Kowan nom m-se, Bitrus
zu, “Yu yat-ya, net-tu gun-tu
bo, ko hene e o toku bo.”

⁴⁶Yeso zu, “Wakun tamug
me, um hok beb-du rwuug u
war-u ri.”

⁴⁷Da-u net-u ya nape uzu
Yeso nak, wa rwuun, war-u
wa o m-zap, wa sokt u shu
Yeso. Ut-net ut-beet e hog,
tumsu wa waru Yeso nomu
wote wa tum-ut wun, uka wa
kumte m-yar. ⁴⁸Yeso zu wun,
“Net, ya’du jab u ro ya’ag bo
m-yar, bo te u jab-u pus-o.”

⁴⁹U taste us-rem da,
tomu ya dugu bu-u Jaros.

Na waru wa uzu, “A bo ha
ya’du wa ut-kose ur-kob
da, ya’-du ur-gwup u ro
muruste.”

⁵⁰Da-u Yeso hoge iya wa
zu Jaros, “A bo hog u-gyer
da, ya’ jab, ya’-du ur-gyup u
ro de kwum-du m-yar.”

⁵¹Da-u un te u-bu, u yakke
ut-net ut-beet u cwa u me
u wun ne da, se Bitrus, u
Yohana, u Yakubu, u uso-u
gyup, u ino-u wa ne. ⁵²Net-tu
ogu bu-u o beet e o us-kan,
remu gwup u wa. Yeso zu
un, “Yagun us-kan wa’ gwup
marug da, roog-mo wa otte.”
⁵³E nomu wun numus-tu
us-jurum, un hyang uzu wa
marug.

⁵⁴Yeso ship kom-u ro, wa
yuns u-cwar wa zu, “Wa’
gwup, yune!” ⁵⁵Fat-du muun,
wa yune za rem. Yeso zu,
“Na ya’ wun nom-ut re.” ⁵⁶I
mate wun shipus u-nu, e hu
hyan du ut-hyat. Yeso zu un,
“A no waru wakun nom-u na
nome da.”

Yeso tomug a doru wa op u yur

9 ¹Da-u Yeso fage a tom u wa op u yur, wa ye un ur-beb u ur-faruk ne un ruut nom us-te beet tumsu un has-tu us-gom. ²U tom e, e ha, e waru ut-net rem-su Faruk-du u-Ru, tumsu e ruut us-gom u war-tu ut-net. ³U waru un uzu, “A no kab okun nom-o u haa-m no da, u u-kom ne, u ur-ba ne, u nom-ut re, u shik ne da. A no kab tokon kus-to tu ut-wa da. ⁴Bu-u u na kupte no, shu’utun u kun da-u no de yagu du bo-u o. ⁵A net-tu gu no da, yunun, no pamtusse hu’ug-mu na-us no, ut-shu’ut us-nap uzu Ru-u de ya’ un ur-kob.” ⁶E aruk e de’e u tokon ta’as-to u-tat u warru rem-su u-Ru su m-remar, tumsu u haste gom-su ut-net be-du e tote u-beet.

Here engte jab

⁷Da-u Here faruk u dak-u Gariri hoge nom-tu na nome

ut-beet, jab-u wa yune, remu zu eken wargu wun uzu Yohana wu yubusse na m-bu yunge u me m-mar. ⁸Eken zu Irriya wa warru rem-su u-Ru mugun. Eken zu wakun wa yunne u me a warru rem-su u-Ru ne i mare us-hak u-tat su arke. ⁹Here zu, “Um wa’ag na kupuste hi-ur Yohana. Wana unwa wu um o ut-hog u nom-du tun-to nom-to?” U hese uka u dette ut-nom u hyenut Yeso.

Yeso reguste ut-net ut-kok ut-shik ut-yur u op [5,000]

¹⁰A tom Yeso ne mun, e waru Yeso nom-tu e nome. U yune u un ne m-ha u okon bo-o una zuye Basayada u be-du un dette ut-shu’ut u war un. ¹¹Da-u net-tu nape uzu u o kun, net-tu dor wun. U kub un ut-kom ut-yur. U nomu un rem-su Faruk-du u-Ru, tumsu u hast i otte us-gom gom-us e.

¹²Da-u rim-mu tene a dor op u yur e haan udu Yeso, e zu, “Yage net-tu de u taas-tu o ut-mor e kum-ut nom-ut re u be-du m-roog ne, remu zu in o me ur-dog u ana.”

¹³Yeso zu un, “Ya’an un nom-ut re.”

Un zu wun, “It otte ur-beredi ut-tan u jan-ne yur. Ko it de’e it oon net-tu tunto ut-beet nom-ut re?” ¹⁴Net-tu o kun e teg ut-kok ut-shik ut-yur u op [5,000] campa-ne.

Yeso zu a doru wa, “Yage net-tu shu’ut u-dak ur-ban ur-ban. Koduhe ban-de e shu’ut uka net-ne ut-shik ut-yur u op [50].”

¹⁵A doru Yeso e wo ut-net ut-beet e shu’ut uka Yeso zute un shu’ut. ¹⁶Yeso kub beredi-ut to ut-tan u jan ne ne yur. Wa jakus ur-hi u dom u-ru, wa nom ut-vam udu u-Ru. Wa kwupurse, wa yasu a doru wa, e mote ut-net ut-beet. ¹⁷Un beet un re un shig, a doru Yeso

kargusse nom-ut re tu kuse ut-kor op-ut yur.

**Bitrus warug
kowana Yeso oye**

¹⁸Deken ho-de, Yeso o us-toog wa u-gan, a doru wa haan udu wa, Yeso shit un uzu, “Wana net-ne zu um oye?”

¹⁹A doru wa zu, “Eken zu Yohana wa yubussu na m-bu wa bo oye. Eken tumsu e zu, Irriya wa warru rem-su u-Ru wa bo oye. Eken zu wakun wa bo oye, u tekun a warru rem-su u-Ru ne i mare u da-u dim wa yune.”

²⁰Yeso zu un, “No, wana no zuye wa um oye?”

Bitrus zu, “Bo wa Wu Ru-u Dage yu u-Ru.”

²¹Yeso nuk un ut-to wa zu, “A no waru wakun rem-us sinse da.” ²²Tumsu Yeso zu un, “Wa’ u Net de swa-du ur-kob u-tat u kom-tu ut-nengun tu Yahuda-ne, u faruk-tu a us-toog ne, u

a kose-tu u-bor ne. E gugum wun, na ho wun, tumsu u ho-du u-tuturse u yune ur-fat ne.”

²³Yeso zu un beet, “Wu ossa wa dor me, wa gugum hi-ur wa, wa kab kan-u wa koduhe ho-de, wa dor me. ²⁴Wa o cwan-tu fat-ur wa, wa de enkse de, wa gugme fat-ur wa u remu ri wa de cunu de. ²⁵Yan-o net de ut-kum, a wa kume u-dak u-beet wa taag u fat-ur wa? ²⁶Kowana o hogdu e-m ri u e-mu rem-us ri ne, Wa’ u Net de hog-tu e-m wa, u da-u wa haane u fu’ubse-ut wa u fu’ubse-tu Uso-u wa u a tom u-Ru ne. ²⁷Nip-to, um o waru no, eken o ees u ana, i za m-mar da kanda e hyenut Faruk-du u-Ru.”

Sha-m Yeso barumte

²⁸Uka m-roog kob-du ut-yur, da-u Yeso waru rem-us sinse, wa kub Bitrus, u Yohana, u Yakubu ne un dus u dom u ror u remu

un nom-ut us-toog. ²⁹Da-u wun oge us-toog udu u-Ru, sha-mu shu-u ro barum deken go-de. Kus-ut ro mu u pus-to u m-bakut ne. ³⁰Za rem net-ne yur rwun, Mosa u Irriya ne. E o us-rem u wun ne. ³¹E rwun ut-fu’ubse ne, un o us-rem u Yeso ne uka wa dettu shusu nom-u Ru-u ossa wa nom, u remu mar-mu wa dette u Urusharima. ³²Bitrus u huub-ut wane e og m-roog. Da-u un zute m-roog, un hyen net-ne yur u ees u Yeso ne. ³³Da-u net-ut to ossa ut-aruk, Bitrus zu wun, “Yu yat-ya, nong ur-zwar ka in otte u ana in nom ut-rimpa ut-tut: bo ur-gan, Mosa ur-gan, Irriya ko wa ur-gan.” U warug sinse rem-se us-beet u kob-du m-nap.

³⁴Bitrus teeg u tage u-nu da, ku’ut-du tage un, tumsu un hog u-gyer da-u ku’ut-du tage un. ³⁵Nu-u u rwun u me ur-ku’ut uzu, “Unwa wa Wa’ u ri, wa um dage, ganun wun ut-to.”

³⁶Da-u nu-u u tase ut-zu
iya, un hyen Yeso wa war
wa u ees. A doru Yeso shipus
rem-us se u teku me un, tumsu
u da-u o un wargu wakun
nom-u un hyan ne da.

**Yeso yang nom us-te
u war u wa'**

³⁷Da-u deken ho-de byur
ne, Yeso u a doru wane
tut, e cuzun u domu ror.
Ban-du ut-net haan e bit
wun. ³⁸Wakun net wa u
me ban-du ut-net u-tat wa
tukus u-nu ur-beb wa zu,
“Wa ut-kose, um o kon-us
ro haane bo gu wa' u ri, wa
um ote u-gan. ³⁹U o nom-yu
us-te ne. Da-u nom-yu us-te
yunne wun, u hu ut-jar za
ur-takun. Nom-yu us-te
gupus wun u-dak, u hu
m-zap tumsu u-kop o rwun
u nu-u ro, ko u-yan da wa
o yadu wun ur-kob tumsu o
ut-po ne u yakte wun zan.
⁴⁰Um konuga a doru ro ne e
rwutun wun. E kerge da.”

⁴¹Yeso zu, “No net-tu da-u
uno, a kob-du kab-du us-rem,
net-ut yo-to. Um tumbte u no
ne tumsu no nak kowana um
oye da. Haatun me wa' u ro
u ana.”

⁴²Da-u wa' u wa oge
ur-haan udu Yeso, nom-yu
us-te gupus wa u-dak
tumsu wa hesse m-zap. Yeso
hagusse nom-yu us-te tumsu
wa ye' wa' m-yar, u yase
u-uso wa' u wa. ⁴³Net-tu
oge u kun e hu murimmo u
nom-ut yat-to tu ut-hyat tu
Ru-u nome.

**Yeso swurug warru
rem-su maru-m wa**

Da-u un o murimmo Yeso
zu a doru wa, ⁴⁴“Ganun
ut-to u nom um de waru no.
Wakun de yasu Wa' u Net u
kom-tu ut-net tu gugme wa.”
⁴⁵A doru Yeso e nak hi-du
rem-us se da. Ru-u yaske se
udu un, remu zu a un nap se
da. Tumsu un o hogdu u-gyer
u shut-du rem-us se.

**Inan u wu de ut-shu'ut
yu yat-ya**

⁴⁶A dor hese inan uzu, u teku me un wana o yu yat-ya. ⁴⁷Yeso nupuste dorog-us un, wa kabun wa' u rek-o wa haan wa ees u kitu wa. ⁴⁸Yeso zu un, "Kowana kabe ya'ur rek-de u dim-ur ri, wa kagub me. Tumsu wa kabe me, wa kagub wa tomnu me. Wa mute hi-ur wa rek-ya u teku me no beet, wa de ut-shu'ut yu yat-ya."

**Wa gugmu no da,
wa o wu no**

⁴⁹Yohana zu, "Yu yat-ya, it hyang wakun wa o ruut nom us-te u faruk-ur ro. It hoos wa, remu zu wa za teku it da."

⁵⁰Yeso zu, "A no hoos wun da. Wa gine no da, wa o teku me no."

Samariya-ne e gugme Yeso

⁵¹Da da-u ha teen u na dette kabdu Yeso m-ha

u-ru, Yeso wo' jab u ha-mu Urusharima. ⁵²U tom a tomu wa e re u-shu e de u-taas u Samariya remu zu e mang ur-be kanda e teen. ⁵³Net-tu taas-u o gugum kabdu Yeso remu zu Yeso u a dor u wa ne wa'ag jab u ha-mu Urusharima e nom-ut ut-huuk. ⁵⁴Da a doru Yeso, Yakubu u Yohana hyane inya e zu, "Wa m-nap, bo ossa it fagun u-ra o haan u-dak u domu u-ru u ho un?" ⁵⁵Yeso bir, wa hagusse un. ⁵⁶Yeso u a dor u wa ne de u okon taas-o.

Net-tu zuye e de doru Yeso

⁵⁷Da-u un o teku m-ha, wakun u teku me un zu, "Me doru bo u be-du bo hute u-beet."

⁵⁸Yeso shus wa zu, "Rog otte us-hu su m-roog. No u domu u-ru otte tukus-tu m-roog. Wa' u Net zatte be-du wa du ur-hi da."

⁵⁹Yeso zu wakun, "Haane, bo dor me."

Net-tu wa zu wun, “Yeso, yage um ba m-jwakun uso-u ri.”

⁶⁰Yeso shus wa zu, “Yagu i mare ne e jwak oru e marimari-ne, bo de bo war rem-su Faruk-du u-Ru.”

⁶¹Tumsu wakun zu, “Wa m-nap, me doru bo, sedi yagu um mu uro, um zu a u-bu ne, ‘Se ur-ho.’”

⁶²Yeso zu wun, “Wu o m-shup u kwund-du tom-du na ne, a wa ese gwatdu u-dim, wa kumge nom-du u-pama u Faruk-du u-Ru da.”

**Yeso tomug a dor wa ut-shik
ut-tut u op u yur [72]**

10 ¹Da wase, Wa m-nap dug eken a dor-ne ut-shik ut-tut u op-u yur. U tom e net-ne yur yur, u zu, “Reen shu no ha ut-bo u be-tu u wotu jab m-ha ne.” ²Yeso waru net-tu wa tome uzu, “Ket o u-tat, tumsu a ket ne o cashi. Konun u-Ru wa otte

u-tak, wa tomnu no a ket-ne. ³Nokun meya tomu no ba yaagu ca u men-tu ban-du zur. ⁴A no kab shik da, a no kab nom-ut re da, ko tokon ka'at-to da, a no nom us-vuk u-tat u fun da. ⁵Bu-u no tote u-beet, no zu o, ‘Myak-du jab udu no!’ ⁶A bite wa u-bu kagub no u jab-u pus-o, myak-du jab-u no o doru wun. A u kabu no da, Ru-u za wa u wa bu-u o nu-u so-o da. ⁷Shu'utun u bu-u o no re, no swa, ko yan o na ya'u no. Kumge wa u-pama u kum top u nom-u wa nomte u-pama. A no ha cwaag ut-bu ur-ba da. ⁸Bo-u no tote u-beet, ana onku hamt-ur no ut-kom ut-yur, koyan o na hatun no ut-re reen. ⁹Hastun gom-su i ogu ne ukun, warun un uzu, ‘Faruk-du u-Ru o ut-mor u no ne.’ ¹⁰Bo-u no tote u-beet a net-tu bo-u o onke hamt-ur no da, dorun fun-su bo-u o no zu, ¹¹‘U remu shu'ute us-nap udu no, ko huug-mu bo-u no

mū dape naas it, it pamtusse mo u dak-u no. Napun uzu Faruk-du u-Ru o ut-mor u no ne.' ¹²Um o waru no, u ho-du ur-vaste, Ru-u ut-zeg m-hog on-du bo-u Sodom u net-tu bo-u o ne."

Bo-tu gugme Yeso

¹³Wa zu, "Nom-tu ur-on, udu net-tu bo-u Corazin! Nom-tu ur-on, udu net-tu bo-u Besayada ko e! A bite nom-tu ut-hyat tuna nome u tek u me no na nomug u bo-u Taya u bo-u Sidon ne, e za yakke ut-ba'as m-tumb ne e wo kus-tu ut-kemi kemi, e shu'ut, e asu hi-ut e m-cwa. ¹⁴Ho-du kup-du us-rem, Ru-u hogu on-du bo-u Taya u bo-u Sidon ne m-zeg no. ¹⁵No net-tu bo-u Kapanahum ano nom us-dorog uzu Ru-u de sek-mu su no m-zeg tokon net-to da. Iya o da hen, Ru-u de'e custun bo u-dak m-ha be-du ur-shu'ut du marimari-ne."

¹⁶Yeso zu a doru wa, "Wu kabe rem-us no, mewa wa

kabe. Wu gine no, mewa wa gine. Tumsu wu gine me, wa ginge u-Ru wu tomne me." Da-u Yeso tasu zu inya, a tomu wa ut-shik ut-tut u op u yur hu m-ha.

A tomu Yeso net-ne ut-shik ut-tut u op u yur mugun

¹⁷Net-ne ut-shik ut-tut u op u yur e mugun ur-so. E zu Yeso, "Wa m-nap, nom us-te hok it da-u it zu un, un ru u tek u beb-ur ro."

¹⁸Yeso zu un, "Um hyang da-u yu yat-ya yu nom us-te hene dugu u-ru sha-mu u-yakut." ¹⁹Yeso mang ut-zu, "Hogun, um yaag no beb-du no dette jangu fa' yo-ye u tot-ne e za honsu no da. Tumsu um yaag no ur-beb, no reen beb-du faruk u nom-us te beet, okun zar u de honsu no da. ²⁰A no nom ur-so remu zu nom us-te hok no da, nomun ur-so remu zu Ru-u panug dim-ut no u dom u-ru."

Yeso nong ur-so

²¹U da-u o, Yar-u hen wo' Yeso nom ur-so. Yeso zu, "Um vamug bo u-Usu, bo o u-Ru Faruk wu u-ru u-dak ne, remu uzu bo yaske tun-to nom-to udu a us-ver ne u a m-nap ne. Bo kose-to udu net-tu mute hi-du war e yaagu rek-e. Iya o Usu-u ri, bo hyang zek bo ur-zwar inya."

²²Da Yeso tase us-toog udu u-Ru, wa hese nomu net-ne us-rem uzu, "Uso-u ya'ag me beb-du nom-du ut-nom ut-beet m-nap ne. Wakun nak ko wana wa' u-Ru oye da se u-Ru wa u-gan. Wakun nak ko wana Uso-u ri oye da se wa' u wa, tumsu u wu wa cwane wa ware."

²³Yeso bir udu a doru wane, u ware e m-yasa uzu, "Kom u-Ru u domu no, no hyane nom-ut tunto tu no hyane.

²⁴Um o waru no, a warru rem-su u-Ru ne u-tat, ut-faruk ne, e cwang e hyan nom-u no hyane, tumsu e kwung

ut-hyan da, e hog nom-u no hoge, tumsu e hok da."

Net-u dak-u Samariya wu kose ur-on

²⁵Wa kose-tu u-bor yune wa reg-ut Yeso, wa zu wun, "Wa ut-kose, yan o um de ut-nom um kum-ut fat-du za ur-ma?"

²⁶Yeso zu wun, "Yan o Bor-yu u-Ru zuye? Rene o bo karunte se?"

²⁷Net-u wa zu, "Bor-yu zuug, cwan u-Ru Faruk u jab-u ro ne beet, u fat-ur ro ne, u beb-ur ro ne, u dorog-us ro ne. Bo cwan wa us-bor u ro ka bo tonte hi-du war ro."

²⁸Yeso zu wun, "Bo warug hon hon. Ha bo nom iya, bo de kwum-du fat-du za ur-ma."

²⁹Wa kose-tu rem-su u-bor tumsu wa za ut-cwan uzu na ruug wa us-rem da. U zu Yeso, "Wana o wa us-bor u ri?"

³⁰Yeso zu wun, "Na nomug wakun net wa wu

yune dugu bo-u Urusharima m-cuz m-ha u bo-u Jeriko. A ur-kwup ne ship wun. E gap-ur wun, e onk cwu-ut rò. E yagu wun ur-fat udu u-Ru ussa m-mar.

³¹“Da-u o, wakun wa toog u-Ru dorun fun-u ya u ha-mu Jeriko. Da wa hyane net-u wa m-rut, wa pu kit wa aruk.

³²Iya o tumsu wakun Wa Revi ya dorun fun-u ya, wa bit wun m-rut, wa pu u kit wa aruk. ³³Na o tumsu iya,

u-gandi fan-u ya wakun net wa wu gur u Samariya dorun fan-u ya u be-du net-u wa. Da-u wun hyane wa, on-du ho wun. ³⁴Wun te u be-du net-u wa, wun wa' u wa m-nog u bu-mu us-baat ne u be-tu a ur-kwup ne gapur-tu wa. Wun mutu gukus to. U duut wa domu janka-u rò. U huut wa u be-du ur-cuzu rò, wun got re-mu kume wa sok.

³⁵Da is gase, wun kub konko shik yur, wun ya'su wa u-bu u wun custe. U zu, 'Gwatu

me net-u unwa, har da um de muun. Um top bo nom-u bo hoye u-beet u gwat-du wun bandu nom-u um yase bo.'”

³⁶Yeso shit wa kose-tu u-bor, wa zu, “Wana bo hyane u teku net-ne e tut wa kose shu'ut-du us-bor u wu a ur-kwup ne honse?”

³⁷Net-u wa zu, “Unwa wa, wu kose on-ur wun.”

Yeso zu wun, “Nok kobo, bo nom iya.”

Yeso haag udu

Marta u Meri ne

³⁸Yeso u a doru wane o tek m-ha un teen okun taas-o, u be-du yakun neta-ya yu na zuye Marta. Wa kub wun.

³⁹Marta otte u-huno wu na zuye Meri, wu shu'ute u-dak u dabs Yeso wa hok-ut rem-us wa. ⁴⁰Marta o pama u nom du nom-tu re wa u-gan. Wa haan, wa zu, “Wa m-nap, bo hyang Meri yakus-tu me nom-du nom-ut re me war ri. Waru wun u haan, u segu me.”

⁴¹Wa m-nap zu wun,
 “Marta, Marta, bo wa’ag
 ut-nom u-tat u jab u ró.

⁴²Nom u-gan o na ossa, Meri
 dak nom-u so-o, u wakun za
 ut-kere ut-onk udu wun da.”

**Kose-ut Yeso uka na dette
 nom-du us-toog udu u-Ru**

11 ¹Deken ho-de, Yeso o
 us-toog u deken be-de.
 Da-u wun tasse us-toog wakun
 u teku a doru wun ne zu, “Wa
 m-nap, kose it ka it dette nom-du
 us-toog, uka Yohana wu yubusse
 na m-bu koste a doru wa.”

²Wun zu un, “A no o
 us-toog, zun:

‘Uso-u in, yage net-tu
 sekemse dim-ur ró.
 Haane, bo shu’ut
 faruk-u in.

³Ya’ it nom-ut re u ya-o u,
 u koyan ho-de ne.

⁴Nomu it ur-ho du
 baas-ut it,
 Uka it nomte ur-ho
 udu i nomu it
 ut-ba’as.

A bo huut it u be-du
 m-reg da.’”

⁵Yeso zu a doru wa ne,
 “Uzu, wakun otte huub u
 teku me no, wa hu udu wa
 u tek m-gyup, wa zu wa,
 ‘Wanti, ya’ me mag-du
 ut-beredi ut-tut. ⁶U teku
 huub-ut ri, wu o dak-u m-ra
 wa tene u da-o u da-o. Um
 zatte nom-ut re um de ya’-du
 wa da.’ ⁷Huubu ro wa, wu na
 de’e udu wa ussa ur-mag, wa
 shus u me u-kur, ‘A bo eksu
 me da, um takke is u-kur,
 me u ya’agu ri ne it o m-rut.
 Um za ur-yune u da-o um
 yu’ut bo okon nom-o da!’”

⁸Yeso zu un, “Um o waru no
 remu zu no o ur-huub, wun
 za ur-yune u ya bo nom-ut
 re da. Nom-u de wa u wun
 ur-yune remu zu bo ekuste
 wun us-kon.

⁹“Um o zu no, haan u ut-kon,
 Ru-u de ya’ no nom-u no kone.
 Haan ut-koot, no ut-kwum
 nom-u no goote. Haan u koru
 u-is, Ru-u de up-su no u-is.

¹⁰Wa kōnē, wa ut-onk nom-u wa kōnē. Wa sa'e wa ut-kwum nom-u wa sa'e. Wu kōrē u-is, Ru-u de ut-upus.

¹¹“Uso-u u za ya' u wa' u wa u-fa a wa konu wa u-jan da. ¹²Ko a wa' u wa konu wa ur-ge u ya' wa u-tot da. ¹³No net-ut yo-to no nak ka ya'-du ya'agu no nom-ut so-to. Ru-u zek no nap-mu nom-ut so-to wa de ya' u no Yar u-Hen udu i shite wa.”

Yeso u faruk u nom us-te

¹⁴Deken ho-de, Yeso o yan-du nom-yu us-te yu oye men-tu yakun campaya u-bebe. Da-u nom-yu us-te ruye, net-tu wa nom us-rem hon hon. Ban-du ut-net e hu murimmo. ¹⁵Tumsu eken zu, “Faruk u nom us-te, wa ya'u wun beb-du ruut-tu nom us-te.”

¹⁶Eken ossa e reg Yeso. E ossa, u nom okon nom ut-hyat o, u kose uzu Ru-u o ur-kwut u wun ne.

¹⁷Yeso nak dorog-us un, wa zu un, “Dak-u mote u-yur o hu u yur yo-de o zaru ur-ees da. Iya o hen bu-u mote u-yur o hu u yur yo-de o de ut-shaktusse. ¹⁸Tumsu a faruk u nom us-te mote hi-ur wa u-yur wa nom m-gag u hir-ur wa ne, faruk-ur wa za ut-ees da! Um zuug iya remu zu no zuug um ruut nom us-te u beb-du faruk u nom us-te. ¹⁹A no zuye um ruut nom us-te u beb-du faruk u nom us-te, a doru no, beb-du yan-de e ruute nom-us te? yage a doru no kupu us-rem. ²⁰A bite zu, beb-du u-Ru de um ruutte nom us-te koske uzu Faruk-du u-Ru o u teku no u da-o.

²¹“A net ur-beb u oye m-wa nom-tu m-gagu wa ne ut-beet, wa e' bu-u wa, nom-tu oye bu-u wa ut-beet to ut-shu'ut m-yar. ²²A wu zege wun ur-beb u tene, wa kosu wun ur-beb, wa ru wun u-dak, wa onku nom-tu m-gag u ro ut-beet tu

wa wote jab. Wa motu eken-ne nom-tu wa onke.

²³“Wu za ur-kwut u mene da, wa o huub u yo-o ri. Wu za pama-u kargussu ut-net u me ne da, burgusse to wa otte un.”

Mun-du nom us-te

²⁴“Da-u nom-us te ruye dugu war-u net, wa hu ut-riig u be-du za m-bu, u gotu be-du ur-hure. A wa kume ur-be da, wa ut-zu, ‘Me ut-mu u bu-u um rwutun.’ ²⁵A wun mune u bit na oposte bu-o tumsu na mangte o. ²⁶U de ut-mu, u kabun eken nom us-te ta’er i zegu wun u jab-u rim-o, un haan un shu’ut u kun. Ur-vaste, shu’ut-du net-tu wa ut-zeg ur-takun m-yo.”

Kom u-Ru u so-o

²⁷Da-u Yeso o teku warru rem-us se, yakun neta-ya u teku ut-net yuns cwar-u wa u-ru uzu, “Kom u-Ru udu

neta-yu mate bo, tumsu wa wurug bo.”

²⁸Yeso zu, “Kom u-Ru o domu net-tu hoge rem-su u-Ru tumsu e nom nom-u se zuye na nom.”

Sa-u us-nap

²⁹Da-u net-tu hese ut-swurun, Yeso zu un, “Net-tu da-u uno e ossa um kose e nom-u hyan du ut-hyat, okon nom-u ut-hyat zar u um de kosu un da, se u wa warru rem-su u-Ru Yunana. ³⁰Uka Yunana shu’ute nom us-nap udu net-tu Neneba, iya o, Wa’ u Net dette shu’ut udu net-tu uno da-o. ³¹U da-u kup-du us-rem, faruk-du dak-u Sheba neta, de ur-yune u net-tu o ur-yu u da-o. U kose e uzu e nong hon hon da. Remu zu wa hagu u dak-u m-ra, wa hok-ut rem-su us-ver su Suremanu zuye. U da-o wakun o ana wu zege Suremanu. ³²Net-tu bo-u Neneba de ur-yune u ho-du kup-du us-rem. E zu net-tu da-u uno nong hon hon da. Remu zu

net-tu Neneba yakke ut-ba'as da-u Yunana waru e rem-su u-Ru. Tumsu wakun oro u ana wu zege Yunana.”

Hitirra-yu u-war

³³“Wakun zaar wu de dap-su u-hitirra wa yasse ya, ko wa wugub ya u-kok da. Sedi wa dor ya u domu ur-cumus, remu zu i o cwaan beet u-kur e hyenut m-zun. ³⁴Is-ur ro o uka hitirra-yu war-u ro. A bite is-ut ro o so-to, zun-mu de ut-nom u war-u ro u-beet. Tumsu a bite is-ut ro za so-to da, cwum-u de ut-nom u war-u ro. ³⁵Bo gwat sok, tasu nom-tu bo us-dorog tu m-zun to mu u-cwum da. ³⁶A war-u ro oye m-zun ne, za be-du oye u-cwum ne, bo shu'ut m-zun ne u-tat. Uka hitirra-yu yute m-zun.”

**Yeso koske kob-du
m-napu Farisa-ne u
a kose-tu u-bor ne**

³⁷Da-u Yeso tasse us-rem, yakun Farisa-ya bun Yeso u

bu-u wa wa re nom-ut re. Yeso hu wa shu'ut wa reet nom-ut re. ³⁸Da-u Farisa-u ya hyane uzu Yeso sa'apte ut-kom da, Yeso hese re-du nom-ut re, Farisa-yu hu murimmo. ³⁹Yeso zu wun, “U da-o no Farisa-ne, no jaas dim-u kok-du m-bu u kok-du ur-ga ne tumsu jab-us no shuug u cwan-tu ut-nom u nom-ut yo-to ne. ⁴⁰No rag ne! Ru-o nome dim tumsu wa nom me. ⁴¹No ya' nom-tu o me u-kok udu a ur-kob ne, ano nome iya nom-ut no to shu'ut tu so-to ut-beet udu u-Ru.

⁴²“Ru-u de ya u no ur-kob no Farisa-ne! Remu zu no o ya'du u-Ru u-nom u-gan u me ut-op u nom-tu zangari-tu ut-ran, u nom-tu ut-ran ne tu ut-cwa' ut-beet. Sedi no gugumte nom-du nom-tu kume no nom udu ut-net, tumsu no za cwan-tu u-Ru da. To kume no nom, a no yage okon da.

⁴³“Ru-u de ya u no ur-kob no Farisa-ne! No paste

ut-cwan na ya' no be-tu
ur-shu'ut tu shu, ut-net u
Kur-tu ut-Kose, net-tu ha
vuk-su no u-turru. ⁴⁴Ru-u
de ya u no ur-kob! Remu zu
no o uka sag-tu net-tu hente
da, tu net-tu o ut-jang remu
kob-du m-nap."

⁴⁵Wagan u teku me a kose
tu u-bor ne zu Yeso, "A bo zu
it inya, bo yaag it m-e' hen!"

⁴⁶Yeso zu, "Ru-u de ya
u no ur-kob, no a kose-tu
rem-su u-bor ne! No wa'gu
net-ne ut-nom tu m-no tu
e za ut kere ut-kab da. No
hi-du war no, no nong okon
nom-o u segu un da.

⁴⁷"Ru-u de ya u no ur-kob!
Remu zu no kawug ut-sag no
dok-ut a warru rem-su u-Ru ne,
i mate uso-ut uso-ut no ne hoye.

⁴⁸Da-u no maye ut-sag e, koske
uzu no este u nom-u i mate
uso-ut no nome. ⁴⁹De wote
ver-su u-Ru zuut, 'Me tomtun
un a warru rem-su u-Ru, u a
tomu ri ne. Un ut-ho eken, un
ya eken ur-kob sok.' ⁵⁰Ru-u de

shupdu net-tu o ur-yu u uno
da-o, remu ho-du a warru
rem-su u-Ru u-Ru ne i na hoye
za okon, u dugu da-u Ru-u
nome u-dak u ut-net ne. ⁵¹Da-u
Kayenu hoye Habira u haan u
da-u net-tu hoye Zakaraya, wu
na hoye u teku be-du ur-sak u
be-du u-hen ne. Um o waru no
Ru-u de ya'du net-tu uno da o
ur-kob u remu nom-ut to.

⁵²"Ru-u de ya u no ur-kob,
no a kose-tu u-bor ne! No
shupuk kek nom-yu upsu bu-u
nap-mu u-Ru. No hi-ur no, no
cwaag da, tumsu no hoos
eken i ossa ur-cwa e cwa."

⁵³Da-u Yeso yage be-ur
re, a kose-tu u-bor ne, u
Farisa-ne hese nas-du rem-us
Yeso u jab-u jas-o. Un hese
shut-du Yeso shut-du de
tamnu wa jab ut-nom u-tat to
un shite. ⁵⁴Un ossa un maas
wun u rem-su u de ut-nom.

Nak-du ut-to tu ha-mu ur-no

12 ¹U da-u o, ban-du
ut-net morugte

e hyenut Yeso. U remu tat ut-net, un hese jangu orut e ne us-na. Yeso takun nomu a doru wa us-rem, kanda wa nom-tu ban-du ut-net us-rem. Wa zu un, “Nomun ga’ u jab-su Farisa-ne. Go-du yu-du ha-mu ur-no. ²Okon zaar u na tage u na za ut-upus da. Ko nom m-yasa, u na za ut-nap da. ³Nom-u no zuye m-yasa, na de ut-hog m-zun. Tumsu nom-u no ware no yur m-yasa, wa ur-donse de nom-du ur-donse kohene.”

Wu na de hog-du gyer-u wa

⁴“No huub-ut ri, um o waru no, a no hog gyer-u a ho-du u-war da, remu zu e za keru nomu no okon u zegu iya da. ⁵Me waru no wu kame no hog gyer-u wa: Hogun gyer u-Ru, wu hoye u-war, tumsu wa otte beb-du gwun-du net u bu-u u-ra. Um waru no, hogun gyer-u wa!

⁶“Net-tu bub saat tan u shik cashi. Tumsu Ru-u

tamug bot du ko gan-u un da. ⁷Hi-su hi-ut no, Ru-u ogrussu se us-beet. A no hog u-gyer da, no zek saat u-so u-tat.

A no hog e'-m Yeso da

⁸“Um o waru no, wu kose u shu u ut-net uzu wa kagub me. Me, Wa’ u Net, de kabu wun u shu u a tom u-Ru ne i u-Ru. ⁹Wu zuye wa nak me da, u shu ut-net. Me ut-zu um nak wa da u-shu u a tom u-Ru ne i u-Ru.

¹⁰“Wu waru rem-su us-jurum u dim-du Wa’ u Net. Ru-u de nomu wa ur-ho. Wu waru rem-su us-jurum udu Yar u-Ru, Ru-u za nomu wa ur-ho da.

¹¹“Net-tu huutu no us-rem u Kur-tu ut-Kose, udu tu shu, tumsu udu a kupdu us-rem ne. A jab-us no na da, uka no dete ruut-tu hi-ut no, ko ka no dette ut-shas. ¹²Yar u-Ru de kose no u da-u o nom-u no de ut-war.”

**Sha-mu us-rem su wakun
wa ut-kwum rag**

¹³Wakun net wa u men-tu ut-net wa zu Yeso, “Wa ut-kose, waru hunu ri wa mot-tu it kwum-tu usu it u me ne.”

¹⁴Yeso zu wun, “Huub u ri um za wa kup-du us-rem ko wa mot-tu bo ut-nom da.”

¹⁵U zu un, “Nomun hii-ur no ut-him nomun m-ra u cwan-tu m-zan ne. Remu zu kwum-tu u-tat ut-net to za wa-du net u kwum-tu rest-du jab da.”

¹⁶U waru e sha-mu us-rem, “Tak-u wakun wa otte ut-kwum nong ur-zwar sok. ¹⁷Wa zu hi-du war ro, ‘Yan o um de ut-nom? Um zatte be-du cun-du nom-ut u-tak u ri da.’

¹⁸“Wa zu, ‘Nom um de ut-nom uya: Me yo’ogusse bya-ut ri, um ma tokon tu yat-to. Um da’as nom-tu ur-tom u ri u cwu-ut ri ne u me. ¹⁹Um de zu hi-du war

ri, “Um o ut-cwu ne u-tat tu so-to m-cun tu us-hak u-tat. Yage um hure, um re, um swa, tumsu bo nom ur-so.”’

²⁰“Ru-u zu wun, ‘Bo rag! Gep-m mummo mo bo de m-mar. Um hyan wu de re-du nom-ut to ut-beet tu bo kargusse hi-du war ro.’

²¹“Iya o dete ut-shu’ut udu wa kargusse hi-du war wa ut-nom, tumsu wa zatte ut-kwum u shu u-Ru da.”

Yagun namu jab

²²Yeso zu a doru wa, “Um o waru no, a jab-u no na u remu fat-ur no da, u nom-u no de ut-re, ko kus-tu no de e ut-wa’ u war-u no. ²³Fat-du zek nom-ut re, tumsu war u zek ut-kus. ²⁴No gwat ryag. E kuw-ut da, e ket da. E zatte kur-tu ur-cun tumsu ut-bya ne da. Ru-u regusse e. No zek no sok udu u-Ru! ²⁵Wakun zar wu de swuru hi-ur wa u-da cashi, u remu na-mu jab mu ottu wa da. ²⁶A no kere nom du nom-i rek-e ine da, na-mu

jab za wa u no, no nom nom-ut
yat-to tu kuse da. ²⁷No gwat
ka pyak-ut tu nente, to nom-ut
u-pama u te m-randi ne da.
Um waru no, ko Suremanu
Faruk u kwum-ut wa ne, wa
tamug wa du nom-tu ur-zwar
uka ut-pyakut da. ²⁸A bite iya o
Ru-u nom-tu gwa-su ur-dog su
o ya-o, tumsu u-sot na gun se
u-ra. Wun u nom u no ut-kus.
No a yadu jab u rek-o!

²⁹“A no ha dorog-su nom
u no de ut-re, ko nom-u no
de ut-swa. A no ha na-mu
jab da. ³⁰Net-tu u-dak a za
dor u-Ru ne, e o cwan-tu
nom-ut to ut-beet, tumsu
Uso-u no nak uzu no o ossa
nom-ut to ut-beet no nom-ut
ur-yu. ³¹Sa’an nom-tu u-Ru
Faruk ossa, tumsu nom-ut to
ut-beet na de swuru no to.

Kose-tu kwum-tu dom u-ru

³²“A no hog u-gyer da, no
ban-ur rek-de du ca. Uso-u
no cwang no shu’ut u me
Faruk-ur wa. ³³No bab nom-tu

no otte, no ya’ a ur-kob ne.
No nom ur-cun u dom u u-ru
du za ut-ta da, du za ut-na
da, be-du hyuw-ne hute da,
tumsu ma’e tu za ut-naas da.
³⁴Be-du kwum-ut no otte,
kuna jab-u no dette ut-shu’ut.

Tok ne i nome ut-zong

³⁵“No shu’ut zong-su
u-pama ne, tumsu hitirra-us
no m-zun ne. ³⁶No shu’ut
us-zong ne, uka net-tu o
es-tu mun-du wa u-bu dugu
morog-du ur-gu. Da-u wa
mune, wa fog, un de upsu wa
u-is m-hor m-hor. ³⁷Ut-shu’ut
nom-u so-o udu tok-u e da-u
wa u-bu mune wa bit e
ur-e’. Um o waru no ut-nip,
wa u-bu de wa du toggo-u
rek-ya, wa zu, un shu’ut, un
re nom-ut re. U dor kowan
u ya’ wa nom ut-re. ³⁸Da-u
wa u-bu mune wa bit e ur-e’,
ut-shu’ut nom-u ur-so udu
tok u e, a wa mune u teku
m-gyup ko ur-is gas. ³⁹No
nap uzu, a bite wa u-bu nak

da-u hyuw de haan, wa za gwak-ut bu-u wa, tumsu hyuw da nas-tu wa u-bu da. ⁴⁰No, no nom us-zong, remu zu da-u Wa' u Net de mun, da-u no nape da."

**Tok wa nome nomu kame
u wa nomte ne da**

⁴¹Bitrus zu Yeso, "Wa m-nap, ita bo nome sha-mu us-rem, ko ut-net ut-beet?"

⁴²Yeso zu wun, "Um o rem-su yu shu tok-ne wu nome nom-u wa u-bu zu na nom, us-ver ne, wu wa u-bu wa' e wa gwat-tu wa tok-ne. Tumsu wa ya' e og-ur e du nom-ut re u da-u kame.

⁴³Da-u wa u-bu u mune, tok-u wa ut-nom ur-so sok, a wa u-bu bite wa u nom-du nom-ut to. ⁴⁴Um o waru no ut-nip, wa u-bu de yaksu wun cwu-tu u-bu ut-beet wa gwat.

⁴⁵Tumsu a tok u wa zu jab-u wa, 'Wa u-bu ri tumbtun.' Wa hese vu'du orut wa tok-ne, campa-ne u neta-ne.

Wa hu u-re u-swa ne, tumsu swaa u ho wun. ⁴⁶A shu'ute iya, wa u-bu u tok u wa de mun u ho-du wa nape da, tumsu da-u wa nape da. U de vudu tok u wa sok, u wa' wa u be-du swa-du ur-kob, u a kob-du yadu jab ne.

⁴⁷"Tok-u nape nom-u wa u-bu ossa wa nom, wa nomug da. Wa u-bu de zwutru wun us-ryap sok. ⁴⁸Tok-u nape da nom-u wa u-bu ossa wa nom, wa nom nom-u kore us-vu. Wa u-bu de vu-u wa cashi. Tumsu wu Ru-u ya e u-tat, Ru-u ossa u-tat udu wa. Wu Ru-u yase gwat-du ut-nom u-tat, Ru-u de shut-du ut-nom u-tat udu wa sok."

**Yeso hattun kob-du
same du ut-hi**

⁴⁹"Um hagu um hattun ra-u ur-mot u-dak. Um cwang uzu ra-u uno heste ut-dap. ⁵⁰Um o ut-yubusse ne tu swa-du ur-kob u m-mar ne. Ekustu me sok,

se to shuug. ⁵¹No o m-hyan uzu shu'ut-du m-yar de um hattun u-dak? A'o, um waru no mot-de. ⁵²Dugu da-o u men-tu u-bu u-gan, net-ne tut e de shu'ut-ur yo-de u net-ne yur ne, net-ne yur e de shu'ut-ur yo-de u net-ne tut. ⁵³U remu na de ut-mot: uso yu nom shu'ut-ur yo-de u wa' u wa ne, wa' u nom shu'ut-ur yo-de u uso-u wa ne. Ino yu nom shu'ut-ur yo-de u gwup u wa ne, gwup u nom shu'ut-ur yo-de u ino-u u wa ne. Ino-u campa u nom shu'ut-ur yo-de u kumu wa ne, kumu ro u nom shu'ut-ur yo-de u ino-u campa ne."

Nap-mu u-da

⁵⁴Yeso waru ban-du ut-net uzu, "Da-u no hyane ku'ut-tu yungun dugu u-ta no zu, 'Na ut-rob u-yu,' yu-u rob hen. ⁵⁵Tumsu a mya-mu yunne m-ereg no zu, 'Na ut-nom hund u ya-o,' hund nom hen. ⁵⁶No a ha-mu ur-no! No

kerge gwat-du u-dak u dom u-ru ne no nup nom-tu de ut-nom. Sedi no kerge napdu nom-tu oye u da-o da.

Nom shu'ut-du m-yar u wa gugmu bo ne

⁵⁷"Kumge no kupu hi-ur no us-rem u nom-u kume! ⁵⁸A bo o ha-mu be-du kup-du us-rem u huubu yo-o ro ne, bo kum fun-yu u-mang u wun ne, kanda wa huut-tu bo. A taase wa huut bo udu wa kup-du us-rem. Wa kup-du us-rem yasu bo udu wa gwat-du u-dak, wa haan wa tagu bo. ⁵⁹Um waru bo, bo za rwun da, se bo topuk shik beet i wa kup-du us-rem kupu bo."

Byurnun udu u-Ru ko no mar

13 ¹U teku da-u o, eken waru Yeso uzu Biratus wa'ag na ho tokon net-to u Gariri u da-u e oge toog udu u-Ru. ²Yeso zu un, "No o m-hyan uzu

net-ut to zek kowan u me
 u-Gariri nom-du ut-ba'as
 remu zu e marug inya? ³Um
 o waru no, iya otte da, se no
 byurgun udu u-Ru no yage
 ut-ba'as, ko no, no de m-mar.
⁴Ko net-ne o pu eer i sar-u
 m-wur ryape u Sirom, e zek
 net-tu kuse u Urusharima
 u nom-du ut-ba'as? ⁵Um o
 waru no, iya otte hen da, se
 no yakke ut-ba'as, ko no de
 m-mar uka un murte."

**Sha-mu us-rem su te-yu
 u rumba-yu mate da**

⁶Yeso waru un sha-mu
 us-rem uzu, "Na tamug
 nom-du wakun net wa wu
 otte u-te yu u-rumba u tak-u
 wa. Wa haan wa kuut ut-ya,
 tumsu wa kwung ko ur-gan
 da. ⁷Tumsu wa zu wa a
 gwat-tu wun u-tak, 'Us-hak
 us-tut su m-ha ne ussa ya-tu
 te-u inya, ko mune um
 kum-ut okon da. Kupsu ya,
 remu yan o na yakte ya, ya
 be'es na ur-be m-zan?'

⁸"Wa gwat-tu wun u-tak
 zu, 'Wa m-nap, yagu ya
 m-ha u yakun hak-ya, me
 ut-kaw ur-kug um wa wa u
 ya m-hu'ug mu ur-bus. ⁹A
 ya mate nong ur-zwar, a ya
 mate da, bo kupus ya.'"

**Yeso haste yakun neta-ya
 us-gom u Ho-du ur-Hure**

¹⁰Deken ho-de, Yeso o ut-kose
 u okon kur us-toog u Ho-du
 ur-Hure. ¹¹Na tamug nom-du
 yakun neta-ya wu nom-yu us-te
 shipse. Wa ker-tu ur-yune m-kim
 da, us-hak op-us eer. ¹²Da Yeso
 hyane wun, wa fog wun. Wa
 zu, "Neta, um haste bo gom-us
 ro." ¹³Wa doru wun u-kom. Za
 rem, wun yune m-kim hon hon,
 wun vom u-Ru.

¹⁴Faruk u kur us-toog
 hog us-ryab u remu zu Yeso
 haste neta-u ya us-gom u
 Ho-du ur-Hure. Wa zu net-tu
 ogu ukun, "Ho-to ut-shishin
 tu nom-du m-ank, hanun u
 na has-tu no gom-us no, za
 Ho-du ur-Hure da."

¹⁵Wa m-nap shu_s wa zu, “No a ha-mu ur-no ne! No beet no huut na’ u no u janka no ne, udu swa du m-bu u Ho-du ur-Hure. ¹⁶Inya neta-ya, yu one dugu ko-ur Ibrahi, faruk u nom us-te gukse wa us-hak op-us eer. Ya kumge na has-tu wa us-gom u Ho-du ur-Hure da?” ¹⁷Rem-us Yeso su wa nome se wa’ag i gugmu wa hogdu m-e’ sok. Kowan u tek ur-ban hok ur-zwar u nom-tu ut-hyat tu Yeso nome.

**Sha-mu us-rem su
ya’ yu mastad**

¹⁸Da-u o Yeso zu, “Inya o Faruk-du u-Ru otte. Sha-mu um de kosu no ya. ¹⁹ur-Faruk du u-Ru o ka sha-mu ya’ yu mastad yu zuge us-rek sok, yu wakun net-wa kabe wa kuw u-tak. Ya nen ya nom m-wur, har ya shu’ut u-te yu no custe, e nom ut-tukus us-fe.”

Sha-mu us-rem su m-yis

²⁰Tumsu Yeso zu, “Inya o um dette kosu no sha-mu

Faruk-du u-Ru. ²¹O uka yis-mu neta-yu kabe tumsu wa kwuut u me hyu-m yat-mo mo rogom.”

Is-u rek-ya

²²Da-u Yeso noke m-ha u Urusharima, wa dor ut-bo u ut-taas ne. Wa o nomu net-ne ut-kose. ²³Wakun shit wun uzu, “Wa m-nap, net-ne cashi e do kwum du u-ukur?”

Yeso zu, ²⁴“Nomun kano dettu ut-nom u-beet, no cwa is-u rek-ya. Ut-net u-tat e cwang e cwa, e zaru ut-kere da. ²⁵Da-u wa u-bu yune, wa tagu is-u u-bu, no ut-shu’ut u do. No de ha ko’or u-is uzu, ‘Wa u-bu, up-su it u-is!’ Wa u-bu de ut-shas wa zu, ‘Um nak guru no rwutun da.’ ²⁶Da-u o, no de hese ut-zu, ‘It nong u-re u bo ne ur-be ur-gan. Bo nong ut-kose u fun-us it.’ ²⁷Da-u o, wun ut-zu, ‘Um nak guru no rwutun da, hatun me u ana no net-ut

yo-to.’²⁸Da-u, nō de hyan-du Ibrahi, u Ishaku ne, u Yakubu ne, u a warru rem-su u-Ru ne beet u Faruk-du u-Ru. Nō hen na de gwunu nō u do, nō nom us-kan u ep-mu jow-ne.²⁹Net-tu de haan dugu u-ta u-dom ne u kohene u-dak u-beet, e shu’ut e nom u-re u Faruk-du u-Ru.³⁰I ogu ne u dim e de ut-shu’ut u shu, i ogu ne u shu e de ut-shu’ut u dim.”

**Jab-u Yeso naag u remu
a Urusharima-ne**

³¹U teku da-u o eken Farisa-ne e haan udu Yeso uzu, “Yeso, yagu ana, Here faruk o sa-u ró wa hoot!”

³²Yeso zu un, “Nokon nō waru o-yu ur-dog uzu, ‘Um o ruut-tu nom us-te, um o has-tu net-ne us-gom, u ya-o, u-sot ne. Tumsu za waas um de tasu pama-u ri.’³³U da-o, um de u re-du shu m-ha ne u ya-o u-sot ne tumsu za waas ne, remu zu nong ur-zwar

da u wa warru rem-su u-Ru u mar u okon dak o se u men-tu Urusharima.³⁴Kus! Urusharima, Urusharima, nō a ho-du a warru rem-su u-Ru ne, tumsu a bongu i Ru-u tom ne ut-taar! Um cwanug um kargussu net-ut nō, uka kuut-yu kargussu ya’at wa ut-kap tumsu nō gugumte.³⁵Hyanun u da-o, Ru-u ginge Bu-u Toog u nō. Nō zamnu hyan-du me da, se da-u nō zu, ‘Kom u-Ru u domu wayan wu haane u beb-du ur-faruk du u-Ru.’”

**Yeso haste us-gom
u Ho-du ur-Hure**

14¹U deken Ho-de du ur-Hure, Yeso cwaag u bu-u yu shu Farisa-ne u-re. Ut-net ut-beet ka’ u wun is.²Yakun campa-ya otte gom-su fu-mu us-na u ut-kom ne. Wa haan, wa ees u shu Yeso.³Yeso shit Farisa-ne u a kose-tu bor-u Mosa ne uzu, “Bor-u Mosa zuug wakun hast us-gom u Ho-du

ur-Hure?” ⁴Un zuug ur-gom da. Yeso tum u-campa, wa has-tu wun us-gom, wa zu wun wa ha-m ha. ⁵Da-u o wun shit ut-net uzu, “A wa’ u ró, ko na’-u ró, he’ u men-tu ur-du u Ho-du ur-Hure, bo za rwutun un m-hor m-hor da?” ⁶Un zuug okon da.

**A bo kab hi-ur ró
okon nom-o da**

⁷Da-u Yeso hyane ka’ net-tu duste nom-tu ur-shu’ut tu yat-to. Da-u o wa nomu un sha-mu us-rem uzu, ⁸“A na banu bo ur-morog du ur-gu, a bo kab be-du ur-shu’ut du yat-de da. A bite wa bangun wakun wu zege bo. ⁹Wa banu bo wa ut-haan wa zu bo, ‘Yune bo ya campa-u inya ur-be.’ Bo hog m-e’ sok, bo de ur-shu’ut u be-ur rek-de. ¹⁰A na banu no ur-morog, no shu’ut u be-ur rek-de. U da-u o, wu banu u bo de ut-haan wa zu bo, ‘Huub u ri, haane bo shu’ut u be-ur yat-de.’ U

da-u o, bo de kum-tu m-sek udu orut rò ina ban ne. ¹¹A bo sek-m su hi-ur rò, na de e mutu bo m-zan. A bo mure hi-ur rò m-zan, na de sek-m su bo.”

¹²Da-u o Yeso zu campa yu banu wun, “A bo o fag-du wakun u-re u deken morog-de, a bo ban huub-ut ró, u a u-bu ne, u ko-ur no, u a us-bor ne i o ut-kwum ne da. A bo banu un, unu banu bo ko bo. ¹³Sedi a bo o bun-du u-re ban a ur-kob ne u ryam ne, u po ne da. ¹⁴Iya o Ru-u de wa u bo u-kom, remu zu ayan ne zaru keru top du bo da. Ru-o de top du bo, da-u yune-du marimari-ne a jab-us so-se.”

ut-Kose tu morog-ur yat-de

¹⁵A un hoge iya, wakun wu e Yeso o shu’ut ur-be ur-gan wa zu Yeso, “Kom u-Ru o domu wayan wu de re u morog-ur re du Faruk-du u-Ru.”

¹⁶Yeso zu wun “Na nong wakun wu zonge morog-ur

yat-de, wa fog un net u-tat.
 17Da da-u nome, wa tom tok
 u bu-u rò, wa zu, haan un, 'Na
 zongte ko u yan.' 18Un beet un
 hese warru nomu de hoosu un
 m-ha. Wa ur-takun zu, 'Um
 oog u-tak, kumge um de e um
 hyan ka' o otte. Um konog bo,
 bo nomu me, um zaru ut-at
 da.' 19Wakun zu, 'Um oog na'
 ur-tom op. Um ossa um reg e.
 Um konog bo, bo nomu me,
 um zaru ut-at da.' 20Wakun zu,
 'Um nong ur-gu u ho-ut tun-to.
 Um zaru at du ur-haan da.'

21"Tok-u wa waru wa'
 u-bu, kana nomte. Wa u-bu
 hog us-ryab sok, se wa zu
 tok-u wa, 'Nok m-hor m-hor.
 Bo dor fun-su me u-bo m-cwa
 u teku u-bo. Bo fagun i o a
 ur-kob, u ryam-ne, u po-ne.'
 22Da-u tok-u wa mune, wa zu
 wa u-bu, 'Um nong nom-u bo
 zu um nom, be-tu ur-shu'ut
 omun u-tat za ut-net.' 23Wa
 u-bu zu wun, 'Dor fun-us
 yat-se, u su rek-se ne, us-beet.
 Bo toknu ut-net e haan ko

bu-u ri ut-shu. 24Um o waru
 no, wakun zaar wu de rak-tu
 nom-ut re uno da u teku i um
 bane ne ur-takun.'"

Swa-du ur-kob du wa doru Yeso

25Deken ho-de, ut-net u-tat, e
 o m-da u Yeso ne. Wa barugse
 wa zu un, 26"Kowana haane
 udu ri, a wa cwane me m-zeg
 cwan-tu uso-u wa, u ino-u
 wa, u neta wa, u yaagu wa, u
 hunu-ut wa ne, u fat-ur wa ne
 da, wa zaru keru shu'utu wa
 doru ri da. 27Wu kabe kan-u
 wa, wa dor me da, wa zaru
 shu'utu wa doru ri da.

28"U teku me no, a wakun
 ossa u-ma, se wa shu'ute wa
 nom us-dorog u nom-u ma u
 de ut-re wa hyan, ko wa otte
 shik-u de tasu ma-u o. 29A
 wa nome iya da, wa hese
 u-ma, wa kerge tasu ma-u o
 da, net-tu hyane ma-u o beet,
 e nomu wun ut-numus. 30Un
 ut-zu, 'Campa-u inya heeste
 u-ma, wa kerge ut-ta'as da.'

³¹“U na faruk wu o zong-su ha-mu m-gag udu deken faruk-de. Wun de ut-shuut wun nom us-dorog uzu, ‘Um otte a m-gag ut-kok ut-shik ut-tan me kere re-du m-gag udu faruk wu otte a m-gag ut-kok ut-shik ut-op?’ ³²A wa dorge u hyen u zaru keru ruut ur-hi da, kanda huub m-gag u ro teen se u-tom a us-tom e bit wun, un sa shu’ut-du m-yar. ³³Iya o hen, wu ossa wa dor me, se wa yage nom-tu wa otte wa dor me.”

ut-Kose ut-ma

³⁴“Ma-tu o so-to, a ma-tu ta m-rem, na za keru mangu to da. ³⁵To zamun u so-to u-tak, ko ur-bus da. Ma-de na azgusse. Wa to-tu ut-hog, yagu wa hog.”

Sha-mu us-rem su ca-yu enke

15 ¹A onku shik-u tar, u a ut-ba’as ne e haan beet remu un hog-ut rem-us Yeso. ²Farisa-ne, u

a kose-tu bor-u Mosa ne, e hese m-kwe uzu, “Campa-u inya o ur-hu’ub u a ut-ba’as ne, tumsu wa nom u-re u un ne.”

³U da-u o Yeso waru un sha-mu us-rem. ⁴“Na zu tek u me no, a wakun u otte ca’, ut-shik ut-tan (100), se gan-yu enk. Wa yagu ut-shik ut-tan za u-gan (99) ur-dog, wa do gotu yu enke har wa hyan ya. ⁵Da-u wa hyane ya, wa ut-nom ur-so. Wa sak ya u zag u kap-ut ro. ⁶Wa muut ya u-bu. Da-u o wa de fag-du huub-ut ro, u a us-bor ne, wa zu, ‘Yagun in nom un ur-so, um hyang ca-u ri yu enke!’ ⁷Um o waru no, iya o na dette nom-du ur-so sok u dom u-ru u remu wa ut-ba’as u-gan wu byurne udu u-Ru wa yage ut-ba’as, m-zeg net-ne ut-shik ut-tan za u-gan (99) i dore fun-yu u-Ru.”

Sha-mu us-rem su shiku enke

⁸“Ko na zu, neta-yu otte konkko shik op, konkko shik

yu u-gan enk. Wun ut-dapus u-ra, u opos u-dak, u goot ur-zwar ne har u hyan ya. ⁹Da-u wa hyanu ya, se wa, kargusse huub-ut wa u a us-bor ne, wa zu, 'Yagun in nomun ur-so, um hyang konko shik u ri yu enke.'"
¹⁰Yeso zu un, "Iya o a tom u-Ru dette nom-du ur-so u net gan wa byur ne wa yage ut-ba'as."

**Sha-mu us-rem
mu wa'u enke**

¹¹Yeso zu, "Na tamug nom-du wakun net wa wa otte ya'ag campa-ne yur. ¹²Du fa-de zu uso-u wa, 'Mot kwum-tu u-bu, bo ya me du ri ogde.' Uso-u un mot wa yasu kowan du wa. ¹³Na tumbte da, du fa-de kargusse cwu-ut wa, wa yage u-bu. Wa hu m-ha u bo-u m-ra, kuna u horusse shiku ro, u fun-su m-zan. ¹⁴Da-u wa rese nom-tu wa otte ut-beet, se na nom us-mer

sok u dak-u o, wa to ur-kob. ¹⁵Wun de ur-goshin udu yakun campa-ya u men-tu bo-u o. Campa-yu tok wun udu gwat-tu ut-arede. ¹⁶Wun nom ur-so ko wun ut-kwum nom-tu arede-tu reye, tumsu wakun yaag wun okon da. ¹⁷Da jabu ro mune, wun nom us-dorog uzu, "Tok u uso-u ri e o u-re m-shug m-shug, tumsu me ya u ana u sa m-mar. ¹⁸Um de ur-mu udu uso-u ri um zu wun, "Uso-u ri, um nong ut-ba'as udu u-Ru udu ro ne. ¹⁹Tumsu um korge na fag me wa' u ro da, U na fag me tok-u bu-u ro." ' ²⁰Wun yune m-mu udu uso-u ro. Da-u u oge m-ra, uso-u ro hyan wun, wa hog ur-on ro. Wa kuwur m-som, wa shipus wun, wa ham-ut wun. ²¹U zu, 'Uso-u ri, um nong ut-ba'as udu u-Ru udu ro ne, tumsu um korge na fag me wa' u ro da.' ²²Za rem uso-u ro zu tok-ne, 'Kuwrin m-som, no kabnu

mē u-toggo yu so-ya nō wa u wun. Kabnun u-kwaat nō wa u wun u-jow, ut-kaat ne nō wa u wun. ²³Kabnun ya-du u-na, yu otte ut-sem, nō pan in tu'un, in nom un ur-so. ²⁴Wa' u ri unwa ogu marug, u da-o wa mugun ur-fat. Wa og wa enkte, u da-o um hyang wa.' Un takun ur-so.

²⁵“Yu wuya ogu haag u-tak. Da-u wa ha teen u-bu, wa hog na ut-oni us-hew us-hew. ²⁶Wa fog wakun u tekū tok u-bu, wa zu, ‘Yan o na kume?’ ²⁷Tok zu wun, ‘Hunu ró wa mune m-yar, se uso-u ró zu it pan ya-du u-na du otte ut-sem.’ ²⁸Yu wuya hog us-ryab sok, wa zu wa zaar ko cwaan u-bu da. Uso-u rò rwun u do, wa kon wun uzu wa cwa u me u-bu. ²⁹U zu usu-u rò, ‘Um nong u-pama u-bu us-hak u-tat uka tok, um hog tumsu rem-us ró. Bō kerge ya-du me ko i-gwar da, ko me um pan um nomu huub-ut ri nom-ut

re. ³⁰Da-u wa' u ró mune, wu nase kwum-ut ró u neta tu m-zan, bō hō wun ya-du u-na du otte ut-sem.’ ³¹Uso-u rò zu, ‘Wa' u ri, bō o ko mune udu ri, ko u yan o um otte u ró o. ³²Da-o kumge in nomun ur-so u jab-us pus-se ne, hunu-u ró ogu marug, u da-o wa mugun ur-fat. U ogu enkte u da-o um hyang wun.’”

Sha-mu us-rem su
tok wa us-ver

16 ¹Yeso zu a dor u wa, “Wa ut-kwum wu otte tok yu yat-ya wa huut u gwa-tu wun ut-cwu. Da-u o na waru wun uzu yu yat-ya tok ne, wa o natu-su wun ut-cwu. ²Wa ut-kwum fog wun u me, wa zu, ‘Um hok nom-tu bō o ut-nom. Kab ne u-ran, bō shu'ut, bō kose me uka bō nomte u cwu-ut ri ne, remu zu bō za swur-du nom-du okon u bu-u ri da.’ ³Tumsu yu yat-ya tok ne zu u jab u wa, ‘Yan-o um de

ut-nom u da-o, remu zu wa u-bu ri de buz du me? Me ya um zaru keru ur-tom da, tumsu um o hog-du e'-mu us-kon. ⁴U da-o, um nak nom um de ut-nom, ka net-tu dette kab-du me u bu-ut e, da-u na buzu me udu m-ank.'

⁵"Da-u o u fog net-tu wa u-bu ro dore ut-mag, u-gan u-gan. Wun shit net ur-takun, 'Yan o wa bu-u ri doru bo?'

⁶"Wa zu, 'Duur-tu m-noog op u ut-nas (14).'

"Ya yat-ya tok ne zu, 'Shu'ute m-hor, kab u-ran bo pan ut-ta'er.'

⁷"Ya yat-ya tok ne shit wakun wu otte ur-mag udu wa u-bu ro, 'Nune na doru bo?'

"Wa zu, "Us-buhu su m-hyu ut-kok ut-tan (500).'

"Ya yat-ya tok ne zu wun, 'Kab u-ran, bo pan ut-kok ut-shik ut-yur (400).'

⁸"Wa u-bu ro vom yu yat-ya tok ne u kob-du ut-nip, remu ver-su wun

nome. Net-tu u-cwum nak ur-yu, m-zeg net-tu m-zun. ⁹Um o waru no, no nom ur-ka u kwum-ut no remu no kwum-tu hi-ur no ut-huub. A kwum-ut no tuse, Ru-o kabu no u bu-u wa m-mommo. ¹⁰Wu otte ut-nip u nom-u rek-o, wa ut-nom ut-nip u nom-ut yat-o. Wu zatte ut-nip u nom-ut rek-to da, wa za nom-du ut-nip u nom-ut yat-to da. ¹¹A Ru-u ese u bo ne u kwum-tu dak-u uno da, Ru-u za ut-ees u-bo ne u kwum-tu ut-nip. ¹²A net-tu ese u bo ne u nom-u wakun da, wakun za yasu bo nom-tu ogu tu ro da.

¹³"Tok zaru shu'utu wa doru net-ne yur da, se di wa cwan wa gan, u gugum wa gan. Ko wun nomu wa gan nom-ut so-to, wa jurum wa gan. Zaru ut-nome bo wa u-Ru u shu tumsu bo wa shik u shu da."

**Bō da keru bargussu
bor-yu u-Ru da**

¹⁴Farisa-ne cwant-tu shik nong e u-tat. Da-u e hoge nomu Yeso ware, e cweet wun. ¹⁵Da-u o Yeso zu un, “No kose uzu no otte ut-nip u teku ut-net. Ru-u nak jab-us no. Nom-tu net-tu hyene uzu to o ur-zwar ne, to hene zatte ur-zwar da u hyan-mu u-Ru.

Kose-ut Yeso

¹⁶“Bor-ut Mosa to net-tu oge ut-dor, u haan u da-u Yohana wa ut-yubusse m-bu. Dugu da-u o na hese warru Rem-us So-se su Faruk-du u-Ru. Na o pama us-fag na hyan ut-net-ut-beet to cwaag u o. ¹⁷Ut-zeg m-kuk dom u-ru u-dak ne o ta, u pan-yu u-gan u tek-u bor-u tunto heet m-zan.

¹⁸“Wu yane neta wa, wa gu wakun as-o wa otte u wane. Campa-yu ga-ye neta-yu na yane as-o wa otte.

Wa ut-kwum u Razarus ne

¹⁹“Na nong wakun wa ut-kwum wa, wu wo e, cwu-tu shik. Wun re nom-ut re u so-o ko yan ho-de. ²⁰Tumsu wakun wa ur-kob oro, wu na zuye Razaru wu nat-tu shipse u-war, Huub-ut ro hatun wun ko mune u is-u bu-u wa ut-kwum, u remu wa nom-tu us-kon. ²¹Wun hen u ossa u kum, nom-ut re tu wa ut-kwum tu he u-dak. O' o hen u ruk-mu wun ut-nat.

²²“Ur-ho, wa ur-kob wa mur. A tom u-Ru haan, e kub wun. E ye wun be-ur so-de u kenu Ibrahi. Wa ut-kwum mur, net-tu jwok wa. ²³Wa do e u be-du ur-shu'ut du marimari-ne. Wa o swa-du ur-kob. Wa jaks ur-hi, wa hyan Ibrahi m-ra u Razarus ne u kenu wa.

²⁴“Wa ut-kwum zu, ‘Uso-u it Ibrahi, hog on-ur ri. Tomnu Razarus wa wa' u-jow u men-tu m-bu, wa

de' rem-ur ri. Um o swa-du ur-kob u-tat, u men-tu u-ra.'

²⁵"Ibrahi zu wun, 'Huubu ri, bakse da-u bo ogu ur-fat, bo otte ko u-yan u so-o, Razarus u swa-du ur-kob. U da-o, u o teku ur-so, bo hene bo o swa-du m-re. ²⁶Ban du iya, u tek-u in u-kub oro u mo-tu in. Wakun zaru keru ut-pas dugu deken gwug-de m-ha u deken da.'

²⁷"Wa ut-kwum zu, 'Ibrahi, gag jab, bo tom Razarus u bu-u uso-u ri. ²⁸Wa nak to-tu huno-ut ri ut-tan uzu a un haan u be-du swa-du ur-kob dinde da.'

²⁹"Ibrahi zu wun, 'Huno-ut ro e otte bor-u Mosa, u ran-tu a warru rem-su u-Ru ne tu nak-du ut-to. kamge e hog nomu na o waru un.'

³⁰"Da-u o wa ut-kwum zu, 'Uso-u ri Ibrahi, sese korge da! A wakun u yune di u men-tu u-sag teku marimari-ne, wa hu udu un, un ut-hog, un yagu ut-ba'as.'

³¹"Ibrahi zu, 'A un eru bor-u Mosa u a warru rem-su

u-Ru ne da, un zaru dor ru wakun wu Ru-u de ut-yunus u teku i mare ne da.'"

ut-Ba'as

17 ¹Yeso zu a doru wa ne, "Nom-tu de wadu ut-net e nom ur-ba'as to o haan, nom-tu ur-on udu wu wa' wakun u nom du ut-ba'as. ²Zek ur-zwar net-tu gagu wa ur-ta'ar du ur-na u gek-us e gun wa u me m-sa, kanda wa wo'ot wa gan u tek u ya'ag ine e nom ut-ba'as. ³No gwat hi-ur no!

"A oro u ro nomu bo ur-ba'as, waru wun. A wa he u-dak, wa zu bo, 'Um nongu bo ur-ba'as, nomu me ur-ho,' se bo nomu wun ur-ho. ⁴A wa nom bo ur-ba'as u-so u-ta'er, tumsu u-so u-ta'er, wa haan, wa zu bo, 'Um nongu bo ur-ba'as, nomu me ur-ho,' se bo nomu wun ur-ho."

⁵A tomu Yeso zu, "Wa m-nap, swuru it ya-du jab udu u-Ru."

⁶Yeso zu, "A no otte ya-du jab cashi uka ya'-yu u-fat,

n_o z_u u-te, ya mu'us ya ser
u m-sa, t_umsu ya de doru
rem-us n_o.

Shu'ut-du tok-u so-wa

7“U na z_u wakun u tek_u n_o
otte tok w_u nom_u wa ur-tom,
ko gwat-tu wa ca. A wa m_une
u-tak w_unu z_u tok u wa haan
wa shu'ut wa re nom-ut re?
O'o! 8Sedi wa z_u w_un, 'Restu
cwu'ut ro, bo nom_u me nom-ut
re tu m-rim, bo hatun me um
re, um swa, kanda bo reet-tu
ro.' 9Wun zaru vam-du tok u
wa da remu z_u wa nong nom-u
kame wa nom. 10Da-u n_o nome
nom-u Ru-u z_u n_o nom u-beet,
se n_o z_u 'Tok-ne it oye it za
okon da, nom-u it nome u-beet
o kame it nom kyak.'”

Yeso haste kim-ne op m-kim

11Da Yeso shipu u-fun yu
ha-mu Urusharima, wa dor
u-bor yu dak-u Samariya u
dak-u Gariri ne. 12Da-u wun
ha m-cwa u okon taas-o,
kim-ne op campa-ne bit

wun. E ees m-ra. 13E yuns
us-cwar m-yat, e z_u, “Yeso,
Wa m-nap, hog on-ur it!”

14Da wa hyane un, wa z_u,
“De'en n_o kose hi-ur n_o udu
a toog ne.” Da un aruke, un
hyen kim-mu tuuste. 15Wa
gan u tek u un, da wa hyane
kim-mu taag, wa mun wa
yuns u-cwar, u-ru wa nomu
u-Ru ut-vam. 16Wa haan, wa
sok-ut u shu Yeso, wa nom
ut-vam. Tumsu net-u wa wa
u Samariya wa u oye.

17Yeso z_u, “Net-ne op um
hastu m-kim. U hene net-ne
jwur otte? 18Net gan, wa
mune wa vam u-Ru u tek_u
net-ne op, wa za wa Yahuda
da!” 19Kuna Yeso zute wun,
“Yune, bo mu, ya-du jab ro
udu u-Ru, taste bo m-kim.”

Haan-du Faruk-du u-Ru

20Deken ho-de, Farisa-ne
shit uzu, “Mune o Ru-u de
hese farku-ur wa?”

Yeso z_u un, “No za hyan du
okon u de kosu n_o uzu Ru-u

de hese farku-ur wa da. ²¹Ko net-tu zu no, 'Faruk-du u-Ru o,' ko u 'Ana jit,' remu zu ur-Faruk du u-Ru de o tekū me no."

²²Yeso zu a doru wa ne, "Da-u de haan, u no dette ussa no hyan ho-du haan-du Wa' u Net, tumsu no za ut-hyan da.

²³A net-tu zu no, 'Gwat anajit!' Ko 'Gwat ana!' A no dor e da.

²⁴Da-u Wa' u Net de muun, wa de mun uka us-yakut su nome m-zun u dom u-ru u-dak u-beet. ²⁵ur-Takun, Wa' u Net de swa-du ur-kob. Net-tu da-u unō e gugum wa.

²⁶"Uka net-tu otte kanda yu-u yat-o u da-u Nuhu, iya o dette ut-nom u da-u Wa' u Net de muun. ²⁷Net-tu o u-re, us-swa ne, ur-gu, ut-uso u huutu ya' ut-gyup, m-ha ho-du Nuhu cwa' u me hat-u yat-ya. Da-u yu-u haane o ho ut-net ut-beet.

²⁸"Ganse uka da-u Rot. Net-tu o u-re, u-swa ne, ut-o,

ut-bab ne, kuw u u-ma ne. ²⁹Ho-du Rot rwune dugu bo-u Sodom, u-ra u ta'ar-tu u-ra ne to hemen dugu u-ru, to ho un beet.

³⁰"Iya o dette ut-nom u da-u Wa' u Net de muun.

³¹"U ho-ur re, wa oge u do, a wa mu remu zu wa kub-ut cwu-ut wa u me u-bu da. Tumsu wa ogu u-tak a wa muun u-bu u kab-du okon da.

³²Baksun uka neta Rot murte!

³³Net-u o cwan-tu nom-tu u-dak, wa za kum-du fat-du za ur-ma da. Tumsu a net cwane nom-tu u-dak da, tumsu wa dor me, wa kumu fat-du za ur-ma. ³⁴Um o waru no, u gyup-m mo, net-ne yur e o m-rut u-yun, me kabu wa gan, um yage wa gan. ³⁵Neta-ne yur e o ur-na du hyu ur-be ur-gan. Um de kabu wa gan, um yage wa gan."^b

³⁷Un shit, "Wa m-nap, hene it dette hyan-du bo?"

^b 17:36 Inya fe ya ogu a u-ut u-ran ur-taku da.

U zu, “Be-du war ur-u du nom-u yu mare otte, kuna sagra otte.”

**Sha-mu us-rem su
us-kon za ur-ma**

18 ¹Yeso waru a doru wa ne sha-mu us-rem, remu zu u kose e, e nom-ut us-kon koyan da, a jab u e kas da. ²U zu, “Na nong wakun wa kup-du us-rem u okon bo-o. Wa zatte u-gyer u-Ru da, tumsu wa got net u is-ur so-de da. ³Tumsu wakun bomos wa oro u bo-u o wa hatun us-rem udu wun. Wa zu wun, ‘Bo nomu me nom-u kame udu wu um hatun us-rem.’

⁴⁻⁵“Ur-takun u gugum. Da wase, u zu hi-du war ro, ‘Ko ba um hokte gyer u-Ru ko net da. Me nomu wun nom-u u o ut-kon, remu zu bomos-u u-no wa de haan ko u-yan da, wa hoos me ur-hure.’”

⁶Yeso zu, “Erin ut-to u nom-u wa kup-du us-rem yu

yo-ya zuye. ⁷Ru-u de nom-du nom-u kame udu net-ut wa tu wa duste i o nomu wa us-kon, u-ho u m-gyup ne. Wa za nom-du tor-mu u-war u segu un da. ⁸Um o waru no, u de nom-du nom-u kame m-hor m-hor. Da-u me Wa’ u Net de mun, me ut-bit no omnu ya-du ut-nip udu u-Ru?”

**Sha-mu us-rem su Farisa
u a onku tar ne**

⁹Yeso warug sha-mu us-rem udu net-tu kabe hi-ur e a jab-us so-se ne, e jurum ut-net ut-beet. ¹⁰“Net-ne yur e haag Bu-u u toog, e nom-ut us-kon. Wa gan wa u-Farisa, wa gan tumsu wa onku tar. ¹¹Wa u-Farisa yune wa ees, wa nom us-toog. Wa zu, ‘u-Ru, um nongu bo ut-vam remu zu um za uka tokon net-to da: hyuw-ne, a nom-du nom-ut yo-to ne, a u-as ne, ko uka unwa wa onku tar. ¹²Um nom u-swaat ut-ho ut-yur u teku roog-mu ut-ta’er. Tumsu

um ye ur-kwus ur-gan u tek
ut-op u nom um kume.’

¹³“Tumsu wa onku tar wa
ees m-ra. Wa yunuste hi-ur
wa u dom u-ru da, wa hu
gab-du sok-ut wa, wa zu,
‘U-Ru, bo hog on-ur ri, me
wa ut-ba’as wa um oye.’”

¹⁴Yeso zu un, “Um o zu no,
wa onku tar wa muug u bu-u
wa za ut-ba’as udu u-Ru, za
uka wa’u Farisa da. Wa mute
hi-ur wa okon nom-o, wa za
shu’utu okon da. Tumsu wa
mute hi-ur wa m-zan, Ru-u
de sek-m su wa.”

**Yeso wa’agu yaag u
rek-e kom-u so-o**

¹⁵Tokon net-to hatun ya’ag
u rek-e udu Yeso remu wa
wa u e u-kom. Da a dor u wa
hyane, e hagusse un. ¹⁶Yeso
fagun ya’ag u rek-e e haan
udu wa, wa zu, “Yagun ya’ag
u rek-e e haan udu ri, a no
hoos e da, remu zu Faruk-du
u-Ru o udu i mute hi-ur e ba
un. ¹⁷Um o waru no ut-nip,

wu kabe Faruk-du u-Ru
uka ya’agu rek-e da, wa za
cwa-du Faruk-du u-Ru da.”

Faruk wa ut-kwum

¹⁸Yu shu Yahuda-ne
shukut Yeso, wa zu, “Wa
ut-kose yu so-ya, yan to um
de ut-nom um kum-ut ur-fat
du za ur-ma?”

¹⁹Yeso zu wun, “Remu
yan o bo zute me yu so-ya?
Wakun za yu so-ya da se
u-Ru u-gan kyak. ²⁰Bo nak
nom-tu bor-yu zuye, ‘A bo
nom u-as da, a bo ho net
da, a bo nom u-hiw da, a
bo ket-tu wakun us-rem da.
Bo ya’ uso-u ro u ino ro ne
m-zeg.’”

²¹Net-u wa zu, “Um
shukup nom-ut to ut-beet tun
me ur-ya.”

²²Da-u Yeso hoge iya wa
zu, “Kwukus u-nom u-gan. Bo
bubus nom-tu bo otte, tumsu
bo motu a ur-kob ne, remu bo
kum-ut ut-kwum udu u-Ru, bo
haan bo dor me.”

²³Da wa hōge rem-us se, se wa naas jab, remu zu wa otte ut-kwum sok. ²⁴Yeso hyen wa nastē jab, se wa zu, “Se ur-kōb ne sok u a ut-kwum ne e toot Faruk-du u-Ru! ²⁵Ut-zeg m-kuk u rakum-yu cwa u hu-yu u-ber, u a ut-kwum ne, e toot Faruk-du u-Ru.”

²⁶I hōge sese rem-us se, e zu, “Wana de keru kwumdu u-ukur?”

²⁷Yeso zu un, “Nomu za ut-nom udu ut-net da, ut-nome udu u-Ru.”

²⁸Bitrus zu, “Itu ya, it yakkun ut-nom ut-beet u remu it dor-ut bo.”

²⁹⁻³⁰Yeso zu wun, “Um o waru no ut-nip, Ru-u topu kowan wu cwane Faruk-du u-Ru. Wu cwane Faruk-du u-Ru m-zeg bu-u wa, ko neta, ko ut-huno, ko ut-uso, ko ya’ag. Wa ut-kwum ut-nom u-tat u dinde yu-de. Tumsu wa ut-kwum ur-fat du za ur-ma, u yu-du o haan ne.”

Tumsu Yeso warug mar-mu hi-ur wa

³¹Yeso kub a doru wa op u yur, wa ruut e u kit. Wa zu e, “Erun ut-to in o ha-mu Urusharima, tumsu ut-nom ut-beet tu a warru rem-su u-Ru nomte us-pan udu Wa’ u Net to de ut-shu. ³²Net-tu de yasu wun udu a za Yahuda ne. E nomu wun u-shiga, e nomu wun kōb-du m-e’, e topsu wun m-ta. ³³E de nomu wun us-ryap. Tumsu e de ho wun, ho-du u-tuturse u de yune.”

³⁴A doru Yeso e nak nom-tu wa zu da. Na yaske nap-mu rem-us se udu e, o wote e nak nom-tu wa zu da.

Yeso haste m-po mu wa us-kon

³⁵Yeso Haag m-te u bo-u Jeriko, yakun po-ya wa o shu’ut u kit u-fun wa o us-kon. ³⁶Da wa hōge band-du ut-net o aruk, se wa shit, “Yan o na o ut-nom?”

³⁷Un waru wun uzu, “Yeso wa Nazaret wa o aruk.”

³⁸U tukus u-nu ur-beb, u zu, “Yeso, Wa’ u Dawuda, hog on-ur ri!” ³⁹Net-tu o shu hagusse wun, u ho us-ran, u sur tukus u-nu ur-beb, “Wa’ u Dawuda hog on-ur ri!”

⁴⁰Yeso ees wa zu un hatun po-u ya udu ri. Da po-yu tene u kenu Yeso, Yeso shit wun uzu, ⁴¹“Yan o bo ossa um nomu bo?”

Wa zu, “Wa m-nap, um ossa um kum m-hyan.”

⁴²Yeso zu wun, “Bo kum m-hyan, ya-du jab u ro hatun bo m-hyan.” ⁴³Za rem, wun kum m-hyan, tumsu wun dor Yeso. Wun o vam-du u-Ru. Da ut-net ut-beet to hyane, e nom ut-vam udu u-Ru.

Zakka wa onku tar

19 ¹Yeso cwaag u bo-u Jeriko tumsu wa o aruk u me u-bo. ²Wakun net wa oro ukun wu na zuye, Zakka yu shu a onku tar ne.

Tumsu wa ut-kwum ne. ³Wa oog us-sa wa hyan Yeso. Wa kerge da remu zu wa o ur-kik, tumsu net-tu o u-tat. ⁴Wa som, wa de, wa duus u-te yu u-rumba wa hyenut wu Yeso remu zu Yeso de aruk u fun-u ya.

⁵Da Yeso tene be-ur re, wa yuns ur-hi u-ru wa zu, “Zakka, nom m-hor bo cuzun u-dak! Uya’o, um de ut-cust u bu-u ro.” ⁶Zakka nom m-hor, wa cuzun, wa kub wun ur-so ne.

⁷Da ut-net ut-beet tu hyane iya, e hese m-kwe, e zu, “U custe u-bu u wa ut-ba’as.”

⁸Da-u Yeso te’e bu-u Zakka, Zakka yune wa ees wa zu, “Wa m-nap, hog! Um de ya-du u-uk u kwum-ut ri udu a ur-kob ne. Tumsu a bite um ko’og wakun, um de topu wa u-so u-nas u nom um kabe.”

⁹Yeso zu wun, “Uya’o, u-ukur u hagin u bu-u uno, remu zu net-u unwa kagub

rem-su u-Ru uka Ibrahi.
 10Wa' u Net hagun wa goot i
 enke ne, tumsu wa ukur e."

**Sha-mu us-rem su
 us-jikka op su shik**

11Da net-tu ogu hog-du
 nom-ut to, Yeso waru un
 sha-mu us-rem remu zu wa
 haagu m-te Urusharima.
 Tumsu net-tu o ut-hyan uzu
 Faruk-du u-Ru de o haan za
 rem. 12Wa zu un, "Wakun
 net wa zongte ha-mu dak-u
 m-ra ussa ur-faruk du dak-u
 wa, wa mun. 13Wa fagun
 tok-u wa op, wa yasun un
 us-jikka us-op su shik. U zu
 un, 'No nom u-sa' u shik ine,
 se ho-du um mune.'

14"Net-tu bo-u ro cwang
 wun sok da, se un tom a
 tom ne u dim-u wun uzu, 'It
 za ut-cwan u net-u unwa wa
 shu'ut faruk u it da.'

15"Ko ba shu'ute uzu
 net-tu bo-u ro cwang wun
 da, net-tu Faruk u yat-wa
 gan-du wun ur-faruk. Wa

mun u-bu. Wa tom na fagun
 tok-u wa beet, remu zu wa
 nup-ut bu-mu e kume u shiku
 wa ya e un. 16Wa ur-takun
 haan, wa zu, 'Yu yat-ya, um
 kwung m-bu us-jikka us-op
 su shik u teku u-jikka u-gan
 yu bo ya' u me!'

17"Wa u-bu zu wun, 'Nong
 ur-zwar, tok u so-ya! Remu
 zu bo koske um ees u bo
 ne u nom-u rek-o, me ya'
 u bo ut-bo ut-op, bo nom
 ur-faruk.'

18"Wa u-yurumse haan,
 wa zu, 'Yu yat-ya, um kwung
 m-bu us-jikka us-tan su shik
 u teku u-jikka u-gan, yu bo
 ya' u me.'

19"Wa u-bu zu wun, 'Bo de
 nom-du ur-faruk ut-bo ut-tan.'

20"Yakun tok-ya haan,
 wa zu, 'Yu yat-ya, jikka-u
 ro ya u-gan, um guguste ya
 ur-mayani, um cunug. 21Um
 hok gyer-u ro, remu zu net-tu
 goot nu-ur ro da. Bo kub
 nom-u bo cine da, tumsu bo
 ket nom-u bo kawu da.'

²²“Wa u-bu rò zú wun, ‘Me kupu bō us-rem dugu nu-u ró, bō tok-u yo-wa! Bō nak uzú net goot nu-ur ri da, um kub u be-du um cinte da, um ket be-du um kuwte da. ²³Ya wote bō cung shik-u ri u bu-u u shik da, remu zu da-u um mune, um kum-ut m-bu?’”

²⁴“Se wun zu udu i oge ees u kun, ‘Onkon u-jikka u-gan yu o du rò, no ya’ tok-yu otte us-jikka us-op.’”

²⁵“Un zu wun, ‘Wa u-bu! U otte us-jikka us-op!’”

²⁶“U zu un, ‘Um o waru no, ko wa na otte na de swur u wa. Wa datte da, ko nom-u wa otte na de ut-onk. ²⁷Huub-ut yo-to ri i za cwan-ut ri um shu’ut faruk u e da, hatun e u ana, no ho e u hyan-mu is-ur ri.’”

Yeso cwaag u Urusharima

²⁸Da Yeso tase ut-zu inya, wa aruk u shu a doru wa m-ha Urusharima. ²⁹Da wa

dapurse tokon taas-to tuna zuye Bapaji u Betanya ne, tu oge kit u Ror-du us-te su Zetun, u tom a doru wa yur. ³⁰U zun un, “No de u-taas u o shu no. A no teye, no hyan deken yadu u-janka du wakun tame us-sak da m-gag. No ust, no hatun ya u ana. ³¹A wakun uzu no, ‘Remu yan o no o ust u-janka?’ No zu wun, ‘Wa m-nap wa ossa.’”

³²I Yeso tome e de, tumsu e bit ko u-yan hon hon uka Yeso zute un. ³³Un o teku ust u-janka, a u-janka ne zu un, “Remu yan o no o ust yu?”

³⁴Un zu, “Wa m-nap wa ossa.”

³⁵Un hatun ya udu Yeso, un dor kus-ut un u-dom u-janka. Tumsu un dor Yeso u-dom. ³⁶U o teku m-ha, net-tu hu nurgussu kus-ut e u-dom u-fun.

³⁷Da e dapurse fun-yu ur-cuz dugu Ror-du te-su Zetun, (fun-yu ha-mu

Urusharima), ban-du a doru Yeso hese vam-du u-Ru ur-so ne. E vom u-Ru, e yuns us-cwar, remu nom-tu ut-hyat tu e hyane. ³⁸Un zu:

“Ru-u wagu bo nu-u
so-o faruk wa
haane u teku
faruk-du u-Ru
Faruk!

Res-du jab ut-net u
u-Ru ne,
tumsu ut-fu’ubse
udu u-Ru wu zege
kowan.”

³⁹Eken Farisa-ne u teku ur-ban, e zu Yeso, “Wa ut-kose, hagusse a doru ró!”

⁴⁰Yeso zu un, “Um o waru no, a un yage vam-du u-Ru, ta’ar-tu de ha nom-du ut-jar.”

**Yeso nong us-kan remu
a Urusharima ne**

⁴¹Da wun tene Urusharima, tumsu u hyen u-bo, u nom us-kan. ⁴²U zu, “A bite uzu no nak u ya’o nom-u Ru-u ossa

remu shu’ut-du m-yar. U da o no za ut-kere ut-hyan da. ⁴³Ho-tu oon tu huub-ut yo-to no, de kat-tu no u-gas u-beet. ⁴⁴Un de gap-ur su no u-dak. Un de ho-du no u net-ut no ne. Un za yagu du ur-ta’ar u-dom ur-ta’ar da, remu zu no nak da-u Ru-u haane ukru no da.”

Yeso u me Bu-u Toog

⁴⁵Yeso cwaag u gar-u Bu-u Toog u-Ru. Wa burgusse a bab du ut-nom ne. ⁴⁶Wa zu un, “Rem-su u-Ru su net-tu pane zuug, ‘Bu-u Toog u ri de shu’ut u kur us-toog,’ no mutte o be-du ur-pak du hyuw-ne!”

⁴⁷Koyan ho-de, wun o ut-kose u Bu-u Toog. Faruk-tu u a us-toog ne, u a kose-tu u-bor ne, tumsu u a shu ut-net ne e ossa e ho wun. ⁴⁸Un kwung u-fun yu ho-du wun m-yasa da, remu zu ut-net ut-beet e ka’ag ut-to u rem-us rò.

Un shuk-ut Faruk-ur Yeso

20 ¹Deken ho-de Yeso cwaag u Bu-u Toog wa o ut-kose, tumsu wa o warru Rem-us So-se udu ut-net. I yat-e a toog ne, tumsu u a kose-tu u-bor ne, u a shu ut-net ne, un haan udu wun. ²Un zu, “Waru it beb-du faruk-ur wan de bo otte nom-du nom-ut tunto, tumsu wana ya u bo faruk-ur re?”

³U zu un, “Um de nomu no ur-shut, no waru me. ⁴Wana zu Yohana nomu na Yubusse du m-bu: Ru-u o, ko ut-net?”

⁵Un nom us-rem u teku me un uzu, “A in zu, ‘Ru-o,’ u de ut-zu, ‘Remu yan o no kubte rem-us Yohana da?’ ⁶Tumsu a in zu, ‘Net-to,’ ut-net ut-beet to de bongu in ut-ta’ar, remu zu un kagub uzu Yohana wa warru rem-su u-Ru wa u oye.”

⁷Un zu, “It nak ko wana zuye Yohana nom Yubusse du m-bu da.”

⁸Yeso zu, “Kome um za waru no ko faruk-ur wande um nomte nom-ut tunto da.”

Sha-mu us-rem su
u-tak u a ur-tom ne

⁹Yeso waru ut-net sha-mu us-rem uzu, “Na nong wakun wu kawu u-tak. Wa sege eken a ur-tom ne u-tak u shik, tumsu wa nom m-ha m-ra u okon bo-o wa tumbun u kun. ¹⁰Da ket tene, wa tom tok-u wa udu i u sege ne u-tak u shik, e sanu wa nom-tu u-tak. I wa sege ne u-tak u shik gap-ur wun, e yagu wun ut-kom m-zan. ¹¹Tumsu u tom wakun tok wa, un gap-ur wa, un yagu wa m-e m-e, ut-kom m-zan. ¹²U tom wa u-tuturse, tumsu un honsu wa, un gwun wa u do.

¹³“Wu otte u-tak zu, ‘U da o yan o um de ut-nome? Um de tomdu wa’ u ri wu um o ut-cwan ne, a zenge da un za jur mu wun da.’

¹⁴“I sege ne u-tak u shik, da e hyan-ne wun, e zu, ‘Wu de re-du u-gado ya, yage in ho wun, in re-ut u-gado.’

¹⁵Se un gun wun u dim u-tak tumsu un ho wun.”

Yeso shit ut-net, wa zu, “Yan o wa otte u-tak de nomu un? ¹⁶U de haan u ho i sege ne u-tak u shik, tumsu u yasu u-tak udu eken.”

Da net-tu hoge, e zu, “Ru-u hast!”

¹⁷Yeso got un, wa zu, “Yan o hi-du rem-su u-Ru zuye su o m-pan? †

‘Ta’ar-du a u-ma ne
gugume,
De shu’ute
ta’ar-du ur-tak
du u-ma.’

¹⁸Ko wa na he u dom u ta’ar-ur re, de cak-tu wa, tumsu wa ta’ar-ur re he u domu wa de na-mu wa uka m-hyu.”

¹⁹A kose-tu u-bor u Faruk u a toog ne, e got u-fun yu e detu masu wun m-hor m-hor, remu zu e nak uzu u na wa nome sha-mu us-rem. Un kerge masu wum da remu zu un o hog-du gyer ut-net.

Ur-shut du top-du tar udu Sisar Faruk

²⁰Un o regru Yeso, se un tom tokon net-to i kose uzu e o ut-nip ne. Un ossa un maas Yeso u rem-us wa remu zu un ossa un yasu wa udu faruk. ²¹A wugsu ut-net, e shit Yeso, e zu, “Wa ut-kose, it nak uzu rem-us ro u kose-ut ro ne to o ut-nip ne. Tumsu bo nom-ut m-kuuk da. Bo kose fun-yu u-Ru ut-nip ne. ²²Nong ur-zwar it top tar udu Sisar Faruk, ko a it top da?”

²³Yeso nak ver-us un, wa zu un, ²⁴“Kosun me shik, sha-m wan mo tumsu dim-ur wande o kune?”

† 20:7 u-Ran ut-Vam 118:2.

Un zu, “Sisar Faruk wa.”

²⁵U zu un, “No ya Sisar Faruk nom-u o u Sisar, tumsu no ya u-Ru nom-u o u u-Ru.”

²⁶Tumsu u ana un kerge masu wun u rem-us ro u teku ut-net da. Un hosu us-ram, un hu murimmu uka wun shas-tu un.

Ur-yune du marimari-ne ur-gu ne

²⁷Na nong tokon net-to i yute ut-nip u yune-du marimari ne da, i na zuye Saduki-ne. Eken u teku me un haan udu Yeso, e nomu wa ur-shut. ²⁸E zu, “Wa ut-kose, Mosa pangu it u-bor, wa zu, a bite net marug, wa yage neta za ur-ya, nong ur-zwar u huno-u wa ga’ neta-u ya, remu zu wa kum-tu wu mare ya’ag.

²⁹“Na tamug nom-du tokon net-to ut-ta’er u-bu u-gan. Yu wuya gu neta, wa murus za ur-ya. ³⁰Wa u-yurumse gu neta-u ya, wa

urus za ur-ya. ³¹Tumsu wa u-tuturse gu neta-u ya, iya o un beet ta’er un nomte ut-gu, un murus za ya’ag. ³²Da tase, neta-u ya murus ko wa. ³³U ho-du ur-yune du marimari-ne neta wana wa de shu’ut u campa wa, remu zu net-ne ta’er gaag wa?”

³⁴Yeso zu un, “Campa-ne u neta-ne e nom ur-gu u dinde yu-de. ³⁵I kume u yu-du de haan, tumsu u yune du marimari-ne, e za ur-gu da, tumsu e za ha-mu ur-gu ³⁶Tumsu un za ut-sur m-mar da, remu zu un o uka a tom u-Ru ne. Un de shu’utu ya’ag u-Ru, remu zu un yungun dugu du marimari-ne. ³⁷Uka Mosa koste uzu i mare-ne e de ur-yune. U rem-su u-cwuk yu do’e u-ra, wa nong us-rem su u-Ru Faruk uzu wu na oye ‘Ru-u Ibrahi,’ ‘Ru-u Ishaku,’ tumsu ‘Ru-u Yakubu.’ ³⁸U za Ru-u marimari-ne da,

sedi Ru-u a ur-fat ne, tumsu u remu rò kowan o ur-fat ne.”

³⁹Eken a kose-tu u-bor ne, e zu, “Wa ut-kose, bo warug hon hon.”

⁴⁰Tumsu wakun kwung beb-du nomu wun deken shut-de da.

Wa’u wana o Wu Ru-u Dage?

⁴¹Yeso shit un, “Yan o no zute Wu Ru-u Dage wa o wa’ u Dawuda? ⁴²Dawuda zuug u hi-ur wa u u-Ran ut-Vam:

‘u-Ru Faruk zuug udu

Wa m-nap ri,

“Shu’ute u be-du

ur-faruk u ri,

⁴³ Har bo jang huub-ut yo-to ró us-na.” ’

⁴⁴“Dawuda fak wun, ‘Wa m-nap.’ Rene o wa shu’ute wa’ u wa?”

U nak ut-to tu ha-mu ur-no a kose-tu u-bor ne

⁴⁵Da ut-net ut-beet ka’a wun ut-to, Yeso zu a doru

wa, ⁴⁶“No gwat hi-ut no u a ut-kose tu a u-bor ne. Un cwang m-ha u kus-ut yat-to ne, tumsu un cwang us-vuk u me u-turru. Tumsu un shu’ut u nom-du ur-shu’ut du so-de u me Kur-tu ut-Kose, u be-du ur-morog ne. ⁴⁷Una re-se nom-tu bomos-ne, tumsu un nom us-toog m-wur ne, remu zu net-tu hyenut un. Se Ru-u yaag un ur-kob sok.”

u-Nya’ u bomos

21 ¹Yeso o me Bu-u Toog, wa jakus-tu ur-hi wa hyen a ut-kwum ne u gwun-du u-nya u me ba-du u-nya’. ²Wa hyen tumsu yakun neta-ya bomos wa ur-kob u gwun-du u-nya konko shik yur. ³Yeso zu, “ut-Nip, um o waru no, nya’ u neta-u inya gune zek u kowan. ⁴Remu un beet un gwung u men-tu kwum-ut un, u teku kob-ur rò wun ya’uste nomu wun otte u-beet u yur rò.”

⁵Eken takun us-rem su Bu-u Toog u taar-ut so-to tu net-tu mute o tumsu u u-nya' u net-tu nom-tu o us-zong ne. Yeso zu un, ⁶“A gomu remu nom-ut tuntoto tuno o m-hyan to, da-u oon u net-tu zattu yagu ur-ta'ar u domu oru wa da, ko duhe un u shak-tu de.”

Takun-du swa-du ur-kob

⁷Un nom-u wun ur-shut un zu, “Wa ut-kose, mune o to de'e ut-tak ne? Tumsu yan o it de ut-hyan it nup-ut uzu da-u nomge?”

⁸Yeso zu un, “Mutun ur-hi remu wakun u po-ut no da. Remu net-ne o u-tat i de haan u dim-ur ri, e zu, ‘Me wa, Wu Ru-u dage.’ Eken ut-zu, ‘Da-u nomug.’ A no dor un da. ⁹A na waru no rem-su m-gag u ka-du gwuz ne, a no hog u-gyer da. Remu to nom-tu ur-takun to, vaste-mu nong da.”

¹⁰Wun sur ut-zu, “Dak-o ut-nom m-gag u u-dak ne,

ur-faruk de ut-nom m-gag ur-faruk ne. ¹¹Dak-u de ut-rumus ur-beb ne, us-mer ne tumsu us-gom ne kohene. Net-to hyanu nom-tu yadu u-gyer, tumsu us-nap ne su ut-hyat dugu dom u-ru. ¹²Kanda nom-ut tun-to taktun, un u shupu no un yu'ut no ur-kob. Un huutu no u kur-tu ut-kose, tumsu un tagu no u me kur-tu m-tok, un hu'ut no tumsu udu ut-faruk u ut-nengen ne, remu zu no o a doru ri. ¹³Ut-shu'ut da-u no u warru rem-us ri su so-se. ¹⁴Remu iya, zongon jab-us no tasu no ha us-dorog uka no dettu ruut-tu hi-ut no da. ¹⁵Um de u yano ut-gom m-nap ne ka otte u teku i gug-mu no ne, e zaru keru bargusse ko e gugum nom-u no ware da. ¹⁶Uso-ut no u ino-ut no ne, u a no ne, u huno-ut no ne u huub-ut no ne. E yasu no har un ho eken. ¹⁷ut-Net ut-beet u gug-mu no remu zu no o a doru ri. ¹⁸Ko hi-yu ur-hi no u-gan ya zar ut-enk da. ¹⁹A no ese ur-beb ne no ut-kwum ur-fat.

**Yeso warug u ka
Urusharima dette ur-he**

²⁰“A no hyane ban-du a m-gag ne gunste u-Urusharima, no nap uzu un ha'ag u yook o. ²¹U da-u o i ogu u men-tu dak-u Yahuda, e som m-ha u ut-ror. I ogu men-tu bo-u Urusharima e ru, i ogu do a e cwaan da. ²²Remu ho-ut to, ho-tu ya-du ur-kob to, u shuus-tu nom-u ran Ru-u ware. ²³Ur-on udu neta-ne, i otte ut-men u a ya'ag m-kab ne. U da-u o na de'e swa-du ur-kob u-tat u men-tu u-dak, ryab-su u-Ru de u hen u dom net-ut tunto. ²⁴Huub-ut yo-to ut-ho eken udu m-gag, e masu eken, tumsu e hu'utu e m-tok u tokon bo-to. I zaru Yahuda-ne da, e de u yadu Urusharima ur-kob, har da-u e shi.

Mun-du Wa' u Net

²⁵“Net-tu de hyan-du nom-tu yadu u-gyer sok u

me ur-ho, u-pyat ne, u regur ne. U men-tu u-dak, net-ne beet jab-us e ut-yune remu u-gyer u gwuz u m-kuwut u m-sa ne. ²⁶Net-to ut-byuz u remu u-gyer remu nom-tu o ut-nom u-dak, Ru-u de rumus-du ut-nom tu ogu dom u-ru. ²⁷Da-u o net-tu de'e hyan-du Wa' u Net u haan u men-tu ur-ku'ut ur-beb ne tumsu ut-fu'ubse ne u-tat. ²⁸Da-u nom-ut to hese ut-takun, yunun ur-ees jaksun ut-hi u-ru remu gwu-du o ut-mor.”

ut-Kose tu te-yu ur-rumba

²⁹Yeso nomu un sha-mu us-rem wa zu, “Gwatun te-yu ur-rumba u us-te ne us-beet. ³⁰Da-u se hese cwunu ran-ut po-to, no hi-ur no no nak uzu gos-u tegun. ³¹Iya o hen a no hyanu nom-ut tun-to ut-nom, napun uzu Faruk-du u-Ru o ut-mor.

³²“Ut-nip, um o waru no, net-tu uno da-o e zaru m-mar da

se tunto nom-to beet to shuug.
³³U-ru u-dak ne to ut-ta, rem-us
 ri zaru ut-ta da ko ca.”

Kose-tu ur-shu'ut us-zong ne

³⁴“Shu'utun us-zong ne,
 yagun u-rege rege u-swa ne, u
 eksu hi-ur no dorog-su u u-dak
 ne, se ut-kab jab-us no. Ho-ur re
 de ut-haan de bit no za m-nap,
³⁵de bit no uka ur-ren. De
 ut-haan u domu hi-ur kowan
 wu o ur-yu u men-tu u-dak.
³⁶Shu'utun us-zong ne, no ha
 tumsu us-toog no ut-kwum
 ur-beb du no dettu rwu-du
 tun-to nom-to tu de ut-takun
 tumsu u no eeste u shu Wa' u
 Net.”

³⁷Koyan ho-de Yeso nom
 ut-kose u me Bu-u Toog, a ho-du
 heye, wa hu u Ror-du Te-su Zetun
 wa roog ukun. ³⁸Ur-wun ur-wun,
 hen net-ne beet e haan udu wun
 u Bu-u Toog e hog-ut wun.

I yat-e zongte ho-du Yeso

22 ¹Da u 'Morog-du
 ur-Beredi du zattu

Yis da' du na zuye 'Morog-du
 ur-Pas' tene. ²I yate a toog,
 u kose-tu u-bor ne, su fun-su
 ho-du Yeso un su un nom iya
 m-yasa remu un o hog-du
 u-gyer ut-net.

³U da-u o faruk u nom
 us-te to u me jab-u Yahudas
 wuna zu Iskaryoti, wa gan
 u tekū a doru Yeso net-ne
 op u yur. ⁴Kuna Yahudas
 hute wa nom us-rem u toog
 iyate ne tumsu u i yat-e ne, a
 e'-du Bu-u Toog ne uka wun
 dettu yasu un Yeso. ⁵Un nom
 ur-so sok un zu un u topu
 wun shik. ⁶Yahudas ees uzu
 wa yasu Yeso, wa takun sa
 u fun-su wa de ut-dor wa
 ya'uste wun za net-ne nap.

Yeso zongte nom-du Morog-du ur-Pas

⁷Ho - du M o r o g - d u
 ur-Beredi du zattu Yis da
 byurun, wato ho-du horu
 ca remu Morog-du ur-Pas.
⁸Yeso tom Bitrus e Yohana,
 wa zu e, “Nokun no mang

nom-ut re Morog-du ur-Pas in reen.”

⁹Un shit wun un zu, “He o bo ottu ussa it mang to?”

¹⁰Wun zu un, “A no cwa u men-tu u-bo, no ut-goone u yakun campa-ya ne u shar-du m-bu ne. Dorun wun m-ha bu-u wun dettu ur-cwa.

¹¹Warun wa bu-u o uzu, “Wa ut-kose wa shite hene o kur ut-hamut otte u wa dette re-du nom-ut re Morog-du ur-Pas u a doru wa ne?”

¹²Wun u kosu no kur-u yat-o u dom una mange, kuna no dettu mangu ko u-yan.”

¹³Un hu tumsu un bit ko u-yan hon hon uka Yeso war-tu un. Un mang hen nom-ut re u Morog-du ur-Pas.

Re ur-vaste u Yeso

¹⁴A da-u nome, kuna Yeso shu’ute u a tomu wane, remu un re-ut nom-ut re. ¹⁵Wa zu un, “Um o u-kar ne sok u-re u Morog-du ur-Pas uno

ur-kwut u no ne kanda um so’ot ur-kob. ¹⁶Um o waru no uzu, um za sur m-re nom-ut re uno da se nom-u wute u-re o shuug u Faruk-du u-Ru.”

¹⁷Kuna Yeso kubte u-kok, wa nom ut-vam u du u-Ru wa zu, “Kabun no mot u teku me no. ¹⁸Um o waru no zu dugu da o um za sur m-swa bu-mu ya’-tu us-te mummo da, se Faruk-du u-Ru tegun.”

¹⁹Wa kub ur-beredi wa nom ut-vam udu u-Ru, wa bosur-se de wa yasu un. U zu, “Un o war-u ri o, una yase remu no, nomun inya ko u-yan da remu no huutu baksu me.” ²⁰Iya o hen da-u un tase u-re, wun kub kok-du bu-mu ya’-tu us-te, wun zu, “Bu-mu ya’-tu us-te mu o kok-ur dinde, mo o uka hyum ri mu um de ut-azug u remu no, uda um mare. Mummo hyu-mu es-du us-rem mo mu po-o. ²¹Wu do u yasu me hen wa o u-re ur-kwut u me ne. ²²Wa’ u Net de ut-mar ka

Ru-u cinte, nom-tu ur-on udu wu yasū wun!”

²³Kuna a dor u wun taktun shut-du hi-ur e uzu, Wana u teku me un wu de ut-nom inya?

**Inan u wu de'e
shu'utu yu yat-ya**

²⁴A dor u Yeso nom inan uzu wana u teku me un wuna de ut-dust yu yat-ya.

²⁵Kuna Yeso zuttu un, “Faruk-tu dak-u uno u-beet e nom ur-faruk ur-beb. I yat-e fog hi-ut e uzu e gwu-du net-ut e. ²⁶A no nom ba un da. Yagu yu yat-ya u teku me no, wa mu ba wa' u rek-wa, yu shu hen wa mu ba tok. ²⁷Uka no nupte yu yat-ya shu'ut ur-cumus, se tok-ne hatun wa nom-ut re. Me ya u ana u teku me no uka tok.

²⁸“Da-u um ogu swa-du ur-kob, noye ese u mene. ²⁹Uka Uso-u ri yetu me ur-faruk, iya o um ottu yadu no. ³⁰No re, no swa, u

me ne u faruk-ur ri. Tumsu no shu'ut ut-pora, no kup us-rem u rem-tu op ut-yur tu Isra-ne.”

Bitrus zu wa nak Yeso da

³¹Yeso zu Simon, “Simon, Faruk u nom us-te sa'ag wa jar bo ka net-tu derte hyu u men-tu m-kon. ³²Um nomgu bo us-toog a ya-du jab-u ro u kusun da. Da-u bo mune udu ri swuru orut ro ne ur-beb.”

³³Bitrus shus wa zu, “Wa m-nap, um o u-zongi zongi um dor-ut bo har ma m-ha u bu-u m-tok u bo ne, inbit mar-mo yo mar ur-kwut.”

³⁴Yeso zu, “Bitrus, um o waru bo, kanda kuut-u nom-ut us-kan u gyup-mu ya o, bo nomu se-m ri u-so u-tut.”

**Zongun hi-ut no remu
da-u swa-du ur-kob**

³⁵Kuna Yeso shittu a doru wane, wa zu un, “Da-u um tomu no za shik, za ur-ba

du m-ha, za ut-ka'at, yan o no taage?"

Un zu, "Zarra."

³⁶Wa zu un, "U da o wu o u shik-ne ko ur-ba du m-ha, wa kab wa ship. Tumsu wu datte u-tokobi da, wa bab toggo-u wa remu wa oot u-gan. ³⁷Um o waru no, nom-u o m-pan u ran-u u-Ru u zuye, 'Un zu, u o teku a pas-du u-bor ne,' to de e hen ut-shu u hi-ur ri, remu nomu wa warru rem-su u-Ru Ishaya pane o m-shu."

³⁸A doru wunne zu, "Wa m-nap, tokobi-su ya us-yur u ana."

Yeso zu, "Korge."

Yeso nomg us-toog u Ror-du te-su Zetun

³⁹Yeso yagu u-bo wa duus u Ror-du te-su Zetun uka wa nomte ko u-yanda kuna a doru wane dor-tu wun. ⁴⁰Da-u wa teye u be-ur re, wa zu un, "Nomun us-toog remu kudu no he' u men-tu m-reg da."

⁴¹Wun re shu wun nom m-ra ba ra-mu bon ur-taar. Wun kug wun nom us-toog.

⁴²Wun zu, "U Uso, a bo cwane has-tu me kok-du ur-kob u inde. Za nom-u um o ossa da, nom-u bo ossa na de ut-dor." ⁴³Wa tom u-Ru haan udu wun u swuru wun shurukte-mu jab. ⁴⁴Remu wun o me ur-kob sok, wun sur hen us-toog ur-beb ne har hund-su hu u matun wun baru m-hyu. ⁴⁵Da-u Yeso tase us-toog, wa hu udu a doru wane wa bit e m-roog remu namu jab. ⁴⁶Wa zu, "Remu yan o no otte m-roog? Yunun no nom us-toog remu kudu no he u me m-reg."

Un ma'aste Yeso

⁴⁷Wun tegu tagu u-nu da, net-tu teen, tumsu u Yahudas ne (Wa gan u tek u a doru wun ne op u yur). Yahudas hatun un, wa nok u daps Yeso wa ham-ut wa. ⁴⁸Yeso

zu, “Yahudas, ham-ut to bo dettu yasū Wa’ u Net?”

⁴⁹Da-u a doru wun ne hyane nomu o ur-nok, e shit wun uzu, “Wa m-nap, it rwutun tokobi-ut it?”

⁵⁰Kuna wa gan u tekū me un, kette wakun u tekū tok-u yu yat-ya a toog ne, wa kupus wun u-to u kom ut-cwa.

⁵¹Yeso zu un, “Yagun.” U tum to-u netu na kupse u-to tumsu o mu hon hon. ⁵²Kuna Yeso zutu i yat-e a toog, tumsu u i shu i nome regre-du Bu-u Toog u ut-nengen ne, i haane u masu wun u zu, “No rwugun ut-tokobi ne, us-kom ne, no shiput me ba hyuw. ⁵³Ko u-yan da um o ur-kwut u no ne Bu-u Toog u no shupk me da. Unō da-u no o u faruk u nom us-te otte ur-faruk.”

Bitrus zu wa nak Yeso da

⁵⁴Un ma’as Yeso un kub wa m-ha bu-u yu yat-ya a

toog. Bitrus hu doru un m-ra m-ra. ⁵⁵Da-u un dapse u-ra u gon u-bu un shu’ut m-shu’ut Bitrus shu’ut u un ne. ⁵⁶Wagan u tekū ya-ut gyup i o m-tok u bu-u o, wa hyen Bitrus u shu’ut u fa’at u-ra, wa ka’ u wun is. Wa zu, “Net-u unwa ogu ur-kwut u Yeso ne!”

⁵⁷Bitrus shus wa zu, “Wa neta, um nak wun da!”

⁵⁸Sur m-wa’as cashi, yakun campa hyen Bitrus, wa zu, “Bo o u me un!”

Bitrus shus wa zu, “O’o! me wa da!”

⁵⁹Da-u wase cashi, kuna wakun net wa zutte, “Nip-to, net-u unwa ogu ur-kwut u wun ne remu wun net-u dak-u Gariri wa.”

⁶⁰Bitrus zu, “Um nak nomu bo ut-war da.” Kandu wun tagte u-nu, kuna kuut nomte us-kan. ⁶¹Wa m-nap Yeso bir wa got Bitrus, kuna Bitrus bakuste uka wun war-tu wa, “Kandu kuut-u nom-ut us-kan

bō nomu se-m ri u gyup mu ya-o u-so u-tut.” ⁶²Kuna wun ruute wun nom us-kan sok.

**Un nomgu Yeso u-shiga
tumsu na vu wa**

⁶³I o regru Yeso, e nomu wa ut-saama, tumsu e vu wa. ⁶⁴Un guks wun is, un zu, “Nom m-hyan! Uzu wana gapu bō?” ⁶⁵Un hu pepru wun u gom-ut yo-to u-tat.

Un hattun tun Yeso u-pada

⁶⁶Da is gase, ban-du faruk-tu ut-net u faruk-tu a toog ne, u faruk-tu a kose-tu u-bor ne, e morog, e hatun Yeso u be-du e morogte. ⁶⁷Un zu, “Bō o Wu Ru-u Dage? Waru it!”

Yeso zu un, “A um waru no, no za ut-kab da. ⁶⁸Tumsu a um shitu no, no za ut-shas da. ⁶⁹Dugu da-o, Wa’ u Net de ut-shu’ut u be-du faruk-du u-Ru.”

⁷⁰Un beet un shit wun un zu, “Bō wa Wa’ u u-Ru?”

Wun zu, “No warug hon hon ka no zute.”

⁷¹Un zu, “Yan go-du us-nap de in o ussa e? In hok nomu wun ware u nu-u wun.”

Un huut Yeso u kenu Biratus

23 ¹Kuna net-ne beet kubte Yeso, e hu’ut u kenu Biratus. ²Un takun ket-tu wun us-rem uzu, “It hyang wun u po-tu du net-ut in uzu, a un top Sisar Faruk shik u tar da. Tumsu u zu wuna Wu Ru-u Dage, faruk u in.”

³Kuna Biratus shittu wun, wa zu, “Bō wa Faruk-du Yahuda-ne?”

Yeso zu, “Bō warug.”

⁴Biratus zu a toog ne i yat-e u a kargussu ut-net ne, “Me um byuk-ut net-u unwa ut-ba’as ne da.”

⁵Un takun eksu wun uzu, “U kose-ut wun to u otte u yunus-du jab-su ut-net m-nar u dak-u Yahuda-ne u-beet

wun takun dugu dak-u
Gariri har u teen u ana.”

⁶Da-u Biratus hoge iya,
wa nom un ur-shut uzu,
“Wun net-u u Gariri wa?”

⁷Da-u wun hoge uzu Yeso
rwugun u gur u Here otte
ur-faruk, wun zu, un huut
Yeso udu Here. U da-u o
hen, Here o Urusharima.
⁸Here nom ur-so u-tat u
hyan-m Yeso, remu zu wa
cwang hyanum wa m-tumb
ne, u hok nom-tu Yeso
nome. Tumsu u ossa u hyan
okun nom ut-hyat u Yeso de
ut-nom. ⁹Here nomu wun
ur-shut u-tat. Yeso zuug
okun da. ¹⁰Kuna a toog ne
i yat-e, u a kose-tu u-bor
ne, e haan e eesu shu, un
hu pama u ket-tu wun
us-rem.

¹¹Here u a m-gag wane,
e nomu wun jur-mu us-ver,
tumsu e pyup wun. Un wa
u wun toggo ur-faruk, un
muut wa udu Biratus. ¹²U
ho-ur re de Here u Biratus

shu'ute ut-hu'ub remu zu e
ogu shu'ut-ur yo-de.

Un zuug, “Ho Yeso!”

¹³Biratus fagun a toog i
yat-e, u ut-net ne, tumsu u
net-ne beet. ¹⁴Wa zu un, “No
hattun campa-u inya udu ri,
no zu wa o dor-tu ut-net fun-yu
m-zan. U da-o, um nong us-rem
u wunne u shu no. Um hyang
wun ut-ba'as ne tu no zu wun
nomug da. ¹⁵Here hyang Yeso
ut-ba'as ne da. De wute wa
mutun wun udu in. Gwatun,
wa nomug nomu kore na ho
wa da. ¹⁶⁻¹⁷Remu iya, me nomu
wa us-ryap, um yagu wa.”

¹⁸Un nom ut-jar u-da
u-gan. Un zu, “Ho wun! Bo
yagu Barabas!” ¹⁹(Barabas o
u tage remu yunsu-du jab-su
ut-net, u wa wa e u me u-bo
har wa ho wakun net wa.)

²⁰Biratus sur nomu un
us-rem, remu zu wa ossa wa
yagu Yeso. ²¹Un hu ut-jar un
hu zu, “Tar wun u-kan, tar
wun u-kan.”

²²Biratus sur nomu un us-rem u-tuturse. Wa zu, “Yan ba’as-to net-u unwa nome? Me di, um hyang wun u nom-ut yo-to ne tu kore um ho wun da. Yagun um nomu wun us-ryap, um yagu wun.”

²³Un ees us-na us-yur un nom ut-jar un zu, “Ho wun!” Ur-vaste hen, wa dor rem-us un. ²⁴Biratus dust wa nom nom-u un ossa. ²⁵Wa yagun net-u un ossa, wato net-u un tage remu yunus-du net-ne us-jab har u ho wakun. Biratus yasu un Yeso, remu un nom-ut nom-u un ossa.

Un tarug Yeso u-Kan

²⁶Da-u a m-gag ne ogu ur-nok u Yeso ne, e gone u wakun net wa ne na zu wa Simon, net-u bo-u Sayirin. Wa on dugu ur-dog, un maas wa, un saku wa u-kan, wa kub, wa dor dimu Yeso. ²⁷Net-ne u-tat e dor un u dim, u teku un eken neta-ne oro,

i ogu us-kan tumsu ut-jar ne u remu wun. ²⁸Yeso bir, wa got un. Wa zu, “Neta-ne Urusharima, yagun us-kan u remu ri. Nomun us-kan remu hi-ut no, tumsu u yaag-u no ne. ²⁹Da-u on u net-ne dettu zu, ‘Nom-tu ur-so to udu neta-ne tame ur-mat da, tumsu e zatte ut-men da. Tumsu e tamug wurgu wa’ da.’ ³⁰U da-u o, net-ne de ut-zu u ror-tu heen u hi-ut e, un zu tumsu u jikit-ut tu tagu un. ³¹A na o nome inya u te-u yar-ya, ut-zeg m-yo udu te-su us-gagun.”

³²A m-gag ne hu’ut eken net-ne yur a pas-du u-bor ne, remu un ho’ot e ur-kwut u Yeso ne. ³³Da-u un teye kwe-du na zu ‘Kog-du ur-Hi,’ un tar wun u-kan ur-kwut u a ut-ba’as ne. Wa gan u kom-u ur-beer, wakun u kom-u ut-cwa.

³⁴Yeso zu, “u-Uso, nomu un ur-ho remu un nak nom-u un o ut-nom da.”

A m-gag ne nom u-tuti, un mot kus-ut rò. ³⁵Net-ne ees ur-madi. I shu ut-net hu nomu m-kwunkwun, e zu, “U gwug eken: Yage wun gu hi-ur rò, a bite wuna Wa u-ukur, Wu Ru-u Dage.”

³⁶A m-gag ne nomu m-kwunkwune. E hikne e nabu wun bu-mu u-zur. ³⁷Un zu, “A gomu bo wa Faruk-u Yahuda-ne, gu hi-ur ró.”

³⁸U domu hi-ur rò tumsu un nom us-pan uzu, “Unwanne wa Faruk-u Yahuda-ne.”

³⁹Wa gan u teku i na tar u-kan, wa nomu Yeso gom u rim-o. Wa zu, “A bite bo wa Wu Ru-u Dage? Gu hi-ur ró, tumsu bo gu it!”

⁴⁰Oru rò hagussu wun, wa zu, “Bo za gyer-u u-Ru da. Bo yu un eruge u wun ne. ⁴¹Nom-u un nomu yow hon hon o, remu topu nomu yow nome o. Campa-u inya nong okon u za kam da!”

⁴²Wa zu tumsu, “Yeso, da-u bo mune u faruk-ur ró ne baksu me.”

⁴³Yeso zu wun, “Um o waru bo ut-nip, u ya-o, bo ut-shu’ut u me ne u be-ur so-de du u-Ru.”

Mar-m Yeso

⁴⁴Hon hon ur-ho u tek, cwum-u tagge u-dak u-beet, har m-ha us-kwam us-tut su m-rim. ⁴⁵Ho-du yage m-zun, kus-u oge u Bu-u Toog tumsu o kees ut-kwup ut-yur. ⁴⁶Yeso jak-us u-cwar ur-beb ne. Wa zu, “u-Uso, u kom-ut ró to fat-ur ri otte.” Da-u wun zu iya, wun murus.

⁴⁷Da-u yu shu a m-gag ne yu o kun hyanu nom-u na nome, wa nomu u-Ru m-sek. Wa zu, “Ut-nip, net u unwa oog za ut-baas!”

⁴⁸Net-tu karge remu e hyenut nom-u na nome u-beet, un mu u-bu u gap-du sok-ut un u teku namu jab. ⁴⁹Net-tu nape Yeso beet, tumsu u neta-ne dorne wun dugu dak-u Gariri, e ees m-ra e o madi-du nom-ut to tu nome.

Jwak-du Yeso

⁵⁰⁻⁵¹Wakun net wa oog dim-ur wa Yusuhu, net-u bo-u Amaratiya wa, u me dak-u Yahuda. Yusuhu net-u ur-ka wa, tumsu wa ogu jab u so-o ne. Wa o u kar-u Faruk-du u-Ru de haan. Wa gan wa hen u me nengen-tu Yahuda-ne. Wun eeste u nom-u un o ut-nom ne da. ⁵²Wun hu udu Biratus, wun kon wa yasu wun war-u Yeso. ⁵³Wun custun o, wun tage u kus-u pus-o. Wun wo u me okun sag-o una kawe u me ut-taar. Na tamug hen wa-du net-u me da. ⁵⁴Ho-du us-zong de du cwa-du Ho-du ur-Hure du Yahuda-ne.

⁵⁵Neta-ne doru Yeso dugu Gariri, e nok unu Yusuhu ne. Un hent sag-u Yeso tumsu uka na res-tu wa. ⁵⁶Un mu u-bu, un nom m-turari un wo-ut ur-u. Ho-du ur-Hure hen, un hure uka bor-yu u-Ru zutte un nom.

Yune-ur Yeso dugu m-mar

24 ¹Ur-wun ur-wun u ho-du takun-du roog-mu ut-ta'er. Neta-ne hu u-sag u nom-tu wusu u-hakun ne tu e zonge. ²Un bit wakun tazge ta'ar-du o nu-u u-sag. ³Un to u me. Un hyang war-u Wa m-Nap Yeso da. ⁴Un o teku murimmo remu nom-ut to tu nome. Un hyen net-ne yur u ees u dabs un. E o m-wa u kus-ut pus-to ne tu m-zun. ⁵U-gyer ne sok u jab, neta-ne e kaks ut-hi u-dak net-ut to zu un, "Remu yan o no otte sa u net-u ogu ur-fat ne u teku i mare? ⁶Wun zamnu ane da. Wun yunge. Baksun nom-u wun waru no, da-u wun oge u Gariri. ⁷Wun zu, 'Wakun yasu Wa' u Net u kom-tu a ut-ba'as ne. E tar wa u-kan, ho-du ut-tut wa yune.'"

⁸Kuna neta-ne e bakuste u rem-us wun ne. ⁹⁻¹⁰Da-u Meri Magudariya, u Jonana, u Meri ino-u Yakubu ne, u

e_{ken} ne_{ta}-ne i o ur-kwut u un ne mune dugu u-sag, e waru a tomu Yeso op u-gan, u eken ne nomu nome. ¹¹Nom u neta-ne ware shu'ute uka rem-su m-zan. A tomu Yeso kabug rem-us se da.

¹²Bitrus yune m-som wa hu u sag-u o. Wa sokt, tumsu wa got. Wa hyen kus-u pus-o u na hopus-tu Yeso u boru o. Wun mu u-bu, wun hu murimmo u nom-u nome.

U fun-yu Emmas

¹³U ho-ur re tumsu yur u teku a doru Yeso, e nok u ha-mu okun ta'as o u net-tu foge Emmas. Ra-mu o dugu Urusharima teeg-us kilomita op u-gan. ¹⁴Un o ur-wa'as du nom-u na nome. ¹⁵Un o teku ur-waas hen Yeso teen u dabs un wa hu m-ha u un ne. ¹⁶Tumsu un kerge ut-nap ko wana u oye da.

¹⁷Yeso zu un, "Yan wa'as-de no otte no o ur-nok?"

U-da u-gan, un ees ur-be ur-gan un o namu jab.

¹⁸Wa gan u tek-u me un dim-ur wa Kurepas wa shus. Wa zu, "Bo ham-ut wa bo oye u Urusharima u bo nupte nom-u nome u ho-ut tun-to da?"

¹⁹Wun zu un, "Yan nom-to?"

Un zu wun, "Nom-u kume u Yeso wa Nazaret. Wa warru rem-su u-Ru, wa wu ogu ur-beb ne u teku nom-tu, wun nome us-rem ne u shu u-Ru, tumsu u net-ne beet.

²⁰I yat-e a toog ne tumsu u ut-nengen ne, e ya'aste wun udu faruk-tu Roma, remu un kwup-tu wun rem-su m-mar, tumsu un tar wun u-kan.

²¹It ogu wa'ag jab uzu wuna Ru-u Dage wu de gwu-du Isra. ut-Ho ut-tut du nom-ut tun-to nomte. ²²A na tase,

tokon neta-to u teku me it, e yaaag it murimmo da-u e haye u-sag ur-wun ur-wun. ²³Tumsu e byuk-ut war-u ro da, un zu, 'It hyang ut-hyat, it hyang a tom u-Ru, i zuye,

“U o ur-fat.” ’ ²⁴Eken yune u teku me it, e de’e udu u-sag. Un bit hon hon uka neta-ut to worte, tumsu un hyang wun da.”

²⁵Yeso zu un, “No aza us-dorog, no zattu hor-mu kab-tu us-rem su nom-u a warru rem-su u-Ru ne ware da. ²⁶Napun uzu Wu Ru-u Dage de’e swa-du ur-kob. Wa cwa u men-tu sek-m wa.” ²⁷Wa waru un nom-u pan-su rem-su u-Ru ware u wun. Wun takun u men-tu bor-u Mosa m-ha u ran-tu a warru rem-su u-Ru ne beet.

²⁸Da-u e ha m-te taas-u e ottu m-ha, Yeso nom ka wa aruk. ²⁹Un eksu wun uzu, “Shu’ute u it ne, rim-mu nomug ho-du hagu m-he,” se wa dor un, wa ciz udu un. ³⁰Da-u un shu’ute un o u-re, wa kub ur-beredi. Wa nom ut-vam, wa mot-tu un. ³¹Za rem, isu un upus. Un nup wun, u enk un. ³²Un zu orut un, “Jab-us in doog u da-u u

o nomu in us-rem u-fun, u o byak-tu in nom-u na pane u ran-u u-Ru da.”

³³Za nasu u-da un yune m-mu u Urusharima. Un bit op u-gan u e u tokon net-to ne. ³⁴Eken zu, “Ut-nip, Wa m-Nap yunge! Har wa koske hi-ur wa udu Simon.” ³⁵Net-ne yur u e wor nom-u nome u-fun uka e nup-tu wun da-u wun ogu mot-du ut-beredi.

Yeso koske hi-ur wa udu A doru wa ne

³⁶Un o teku rem-us se, se un hyen Yeso u ees u teku me un. Wa zu un, “Rest-tu jab udu no.” ³⁷Gyer-u ship un har un hu m-zap. Un o zu andaka-ya un hyane. ³⁸Yeso zu un, “Remu yan o no hog-tu u-gyer inya tumsu no otte u mot-du jab-us no?” ³⁹Gwatun kom-ut ri, u naas ri ne. No nupt uzu me wa hi-du war ri. Tamun me, no nap uzu andaka-ya um oye

da. Andaka-yu zattu m-ap ut-shar ne da, uka um otte.”

⁴⁰Da-u wun zu inya, wun kose un kom-ut wun u naas wun ne.

⁴¹Un teeg m-kab da remu res-tu jab u-tat tumsu u morimmō ne. Wa zu un, “No o u nom-ut re ne hen?” ⁴²Un yu wun ap-mu jan-yu zwayi.

⁴³Da-u un o gwa-tu wa, wun kub, wun re. ⁴⁴Wun zu un, “Me swur m-warū nō, nom um warū nō da-u um ogu ur-kwut u nō ne. Nom-tu na pane u remu ri, to ut-shu. tunto nomto to wa warru rem-su u-Ru mosa pane, u a warru rem-su u-Ru ne, tumsu u ran-u ut-vam ne.”

⁴⁵U da-u o Wun ups hi-ut un, remu un nup pan-su rem-su u-Ru.

⁴⁶Tumsu wun zu un, “Iya o otte m-pan uzu, Wu Ru-u Dage u swa ur-kob tumsu u ho-du ut-tut wa yune. ⁴⁷Tumsu u beb-du faruk-ur rò de net-tu

dete nomu net-tu u-dak u-beet, rem-su ut-byurun udu u-Ru, e yage ut-ba’as, tumsu u nom-du ur-ho ne. Net-tu de takun warru rem-us sinse dugu Urusharima. ⁴⁸Nokon no waru net-ne nom-tu no hyane. ⁴⁹Um ossa na nap uzu me tomtun no Yar-u u-Ru u uso-u ri zuye wa tomtun. Esun u-bo har da u Ru-u ya’u no ur-beb dugu dom-u u-ru.”

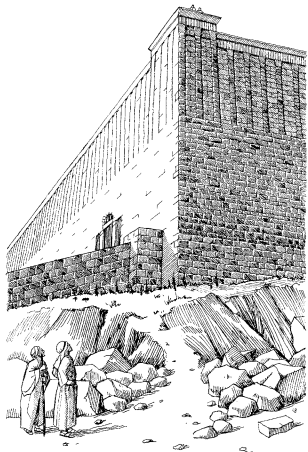
Na kabug Yeso m-ha u-ru

⁵⁰Wun ruut un u dim-u bo m-ha u Bataniya. U kun wun jak-us kom-ut rò wun wa-u un nu-u so-o. ⁵¹Wun o tekū wa-u un nu-u so-o hen, wun yagu un. Ru-u kub wun m-ha u dom u-ru. ⁵²Un hyen, un nomu wun m-sek. Un mu u Urusharima. Un shi u myak-du u jab ne u-tat. ⁵³Ko yan ho-de hen un o u me Bu-u Toog, un o nomu du u-Ru m-sek.

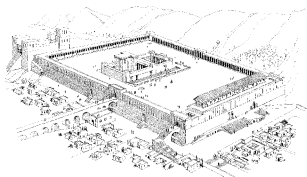
*A gwat d_u ca u wa t_om u-
R_u ne (Ruka 2:8)*

Illustration by Louise Bass
©The British & Foreign Bible Society,
1994.

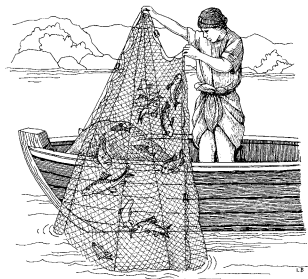
Be-d_u m-ja d_u bu-u t_oog (Ruka 4:7)

Illustration by Louise Bass
©The British & Foreign Bible Society,
1994.

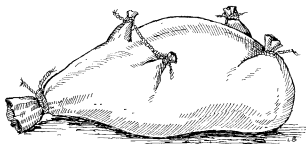
Bu-u t_oog (Ruka 2:25)

Illustration by Louise Bass
©The British & Foreign Bible Society,
1994.

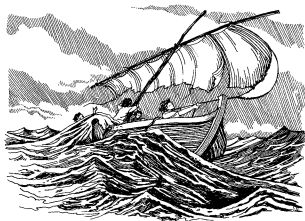

Nom-tu masu jan (Ruka 5:7)

Illustration by Louise Bass
©The British & Foreign Bible Society,
1994.

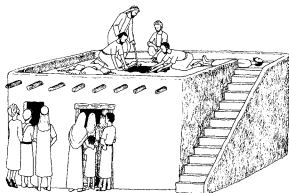

Shar du u-ka du wadu ke (Ruka 5:39)
Illustration by Louise Bass
©The British & Foreign Bible Society,
1994.

*Yeso hagusse m-mya u ho-
su m-bu ne (Ruka 8:24)*

Illustration by Louise Bass
©The British & Foreign Bible Society,
1994.

*Wa gom-su swadu net ut-be u
huub-ut wa ne (Ruka 5:20)*

Illustration used by permission of
Rachelle Wenger.

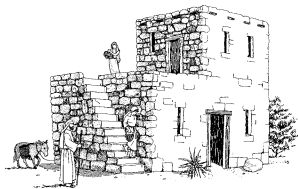
Konko shik (Ruka 20:26)

Illustration by Horace Knowles
©The British & Foreign Bible Society,
1954, 1967, 1972.

Te-yū ūr-mastad (Ruka 13:18)

Illustration by Louise Bass
©The British & Foreign Bible Society,
1994.

Kur-ū dōm (Ruka 22:11)

Illustration by Louise Bass
©The British & Foreign Bible Society,
1994.

*Sha-mū ūs-rem sū ca-yū
enke (Ruka 15:1)*

Illustrations by Horace Knowles
©The British & Foreign Bible Society,
1954,1967, 1972. Additions and
amendments by Louise Bass © The
British & Foreign Bible Society,
1994.

Sag o za wakun ū mē (Ruka 24:4)

Illustration by Louise Bass
©The British & Foreign Bible Society,
1994.

Copyright 2008 Ut-Ma'in Translation Project

Published by:

World Missionary Press, Inc.
P.O. Box 120
New Paris, IN 46553 U.S.A.